

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

CENTRUM BIOLOGIE, GEOVĚD A ENVIGOGIKY

**VÝVOJ TRHU PRÁCE V PLZEŇSKÉM KRAJI SE ZAMĚŘENÍM NA
TECHNICKÉ OBORY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Gabriela Závadová

Přírodovědná studia, Geografie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jaroslav Dokoupil, Ph.D.

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 10. dubna 2014

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Tímto bych chtěla jmenovitě poděkovat panu doc. PaedDr. Jaroslavu Dokoupilovi, Ph.D. za odborné vedení, rady, názory a za připomínky, které mi poskytnul při tvorbě této bakalářské práce. Další poděkování bych ráda věnovala studijní referentce z Fakulty elektrotechnické paní Soně Königsmarkové za její vřelou ochotu a pomoc s poskytnutím dat a informačních zdrojů. Moje díky patří všem, kteří mi jakýmkoliv způsobem pomohli a podporovali v průběhu zpracování této závěrečné práce.

Obsah	strana
1 Úvod	4
1.1 Cíle práce	4
1.2 Metodika práce.....	4
1.3 Rozbor literatury a zdroje dat.....	5
2 Plzeňský kraj	10
2.1 Základní charakteristika Plzeňského kraje	10
3 Trh práce v Plzeňském kraji	11
3.1 Základní pojmy	11
3.2 Všeobecná situace na trhu práce	12
3.2.1 Základní ukazatelé	12
3.2.2 Nezaměstnanost v okresech Plzeňského kraje.....	14
3.3 Demografická situace.....	18
3.3.1 Počet obyvatel	18
3.3.2 Rozdělení podle pohlaví	19
3.3.3 Věková struktura populace	20
3.3.4 Vzdělanostní struktura obyvatelstva	21
3.4 Vybrané kapitoly z oblasti trhu práce v Plzeňském kraji	22
3.4.1 Mobilita pracovní síly	22
3.4.2 Podniky působící v kraji	22
3.4.3 Průmyslové zóny v Plzeňském kraji	23
3.4.4 Problémové skupiny na trhu práce.....	24
3.4.5. Žádané a nežádané profese	24
3.4.6 Cizinci na trhu práce	25
4 Technické obory	26
4.1 Klasifikace.....	26
4.1.1 Národní soustava povolání	26
4.1.2 Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO.....	26
4.2 Specifikace hlavních tříd technických oborů	27
4.2.1 Specifikace třídy 2 Specialisté	27

4.2.2 Specifikace třídy 3 Techničtí a odborní pracovníci.....	28
4.2.3 Specifikace třídy 7 Řemeslníci a opraváři.....	28
4.2.4 Specifikace třídy 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	29
4.3 Techničtí pracovníci v Plzeňském kraji	29
4.3.1 Počet technických pracovníků	29
4.3.2 Vzdělanostní úroveň technických pracovníků	30
4.3.3 Platové ohodnocení technických pracovníků	32
4.3.4 Volná pracovní místa na technických pozicích	33
4.4 Možnosti vzdělání technického zaměření v Plzeňském kraji	34
4.4.1 Domažlice	34
4.4.2 Klatovy	35
4.4.3 Plzeň-jih	36
4.4.4 Plzeň-město	36
4.4.5 Plzeň-sever	39
4.4.6 Rokycany	39
4.4.7 Tachov	40
4.5 Vznik technického učení v Plzni	41
4.6 Technické fakulty ZČU v Plzni	42
4.6.1 Fakulta aplikovaných věd	42
4.6.2 Fakulta strojní	42
4.6.3 Fakulta elektrotechnická	43
4.7 Absolventi technických fakult	44
4.7.1 Nezaměstnanost absolventů technických oborů	49
4.8 Podpora techniky v kraji	50
4.8.1 Podpora technických dovedností žáků Plzeňského kraje	50
4.8.2 Dny vědy a techniky	50
4.8.3 Techmania science center	51
4.9 Budoucnost technických oborů	52
5 Závěr a diskuse	53
5.1 SWOT analýza	54
6 Abstrakt	56

7 Seznam použité literatury a použitých zdrojů	57
8 Seznamy	61
8.1 Seznam zkratk	61
8.2 Seznam grafů, obrázků a tabulek	62
8.3 Seznam příloh	64
9 Přílohy	i-xxv

1 Úvod

Plzeňský kraj a především město Plzeň je kormě výroby piva spojováno s dlouhou průmyslovou tradicí. Rozkvět města byl v minulosti úzce svázán s rozvojem průmyslové výroby reprezentované především těžkým strojírenstvím. Celosvětově známý zvuk tomuto oboru se udál od doby založení Škodových závodů Emilem Škodou roku 1866. Tento podnik produkující kvalitní stroje a strojní zařízení měl rozhodující podíl na zaměstnanosti a nezaměstnanosti ve městě. *(Matušková, 2007 in Mištera 1959, 1979, Janáček, 1990)*

V současnosti strojírenské odvětví spojuje špičkové technologie s řemeslnou tradicí a zaznamenává po automobilovém průmyslu druhý nejvyšší roční obrat v Plzeňském kraji. Další významné postavení na trhu práce v regionu má technická základna, která je nepostradatelná pro všechna průmyslová odvětví, jelikož rozvíjí jejich výrobu prostřednictvím dodávky strojů a zařízení, elektrotechnikou a elektronikou. *(Mištera, 1996)*

1.1 Cíle

Prvním cílem této bakalářské práce je zhodnocení vývoje trhu práce v Plzeňském kraji od roku 2003 do současnosti. Analyzovat vybrané složky, které na trhu působí se záměrem nalézt vyskytující se problémy spojené se zaměstnaností. Další cíl se zaměřuje na technické obory a jejich klasifikaci. Práce by měla odpovídat na základní otázky potřeby trhu práce. Jaký je rozsah pracovní síly, zdali se jedná pro potencionální uchazeče o vhodnou volbu výběru tohoto zaměření a jaké se jim pro to naskytují možnosti.

1.2 Metodika práce

Hlavní metodu práce představuje kombinace několika analýz. Situační analýza zachycuje podstatné informace a faktory, které ovlivňují současnou situaci. Vývojová analýza představuje soustavný proces změn v čase spolu s předpokládaným odhadem trendu do budoucna. Prostorová analýza se zabývá místním rozprostřením daných jevů. Celkově se jedná o zhodnocení vývoje trhu práce v Plzeňském kraji se zaměřením na technické obory za období posledních deseti let na základě získání a následovného zpracování sekundárních dat, které byly v závěrečné fázi shrnuty do syntézy v podobě SWOT analýzy.

Metody získání dat vychází především z podstaty kabinetního výzkumu. V první fázi docházelo ke studiu odborné literatury, dokumentů, publikací, tisku a elektronických informačních zdrojů. Sekundární data nejčastěji pochází z Českého statistického úřadu, z Úřadu práce spadající pod Ministerstvo práce a sociálních věcí a také ze zdrojů poskytnutých ZČU. Získaná data byla utříděna do tabulek a znázorněna v grafech pomocí programu Microsoft Excel 2010.

1.3 Rozbor literatury a zdroje dat

Rozvojový potenciál Plzeňského kraje, J. Dokoupil, A. Matušková a kol. (2005)

V této knize se každý člen z kolektivu autorů zabývá rozbořem určité složky krajinné sféry Plzeňského kraje se zaměřením na to, jaký vykazují rozvojový potenciál. První fyzicko-geografická část zahrnuje informace týkající se geologické a geomorfologické problematiky, hydrologických poměrů a jejich hodnocení, krajinné ekologie, potenciálu lesů a kvality přírodního prostředí. Druhá humánně-geografická část obsahuje demografickou analýzu, popis situace na trhu práce, hospodářský potenciál, dopravní charakteristiku a sociální infrastrukturu. Při zpracování práce jsem nejvíce čerpala z kapitoly, která se týká pracovního potenciálu Plzeňského kraje.

Geografie města Plzně, A. Matušková, M. Novotná (2007)

Kniha obsahuje poznatky o vzniku města Plzně a průběhu jeho vývoje do aktuální podoby. Příspěvky autorů poukazují na měnící se image města, které bylo do nedávna vnímáno především jako průmyslové město. Publikace vyzdvihuje rozvoj sídla v terciární a hlavně kvartérní sféře. Tematické okruhy jsou rozděleny podobně jako u předchozí literatury na dvě části. První se kromě samotné historie týká přírodního prostředí. Druhý oddíl se věnuje populaci a udržitelnému rozvoji města, který má zajistit příznivé podmínky pro život jeho obyvatele. Z knihy byla při tvorbě práce nejzásadnější kapitola o transformaci průmyslu ve městě.

Geografie Západočeské oblasti, L. Mištera (1996)

I přesto, že se jedná o skripta staršího roku vydání (obsah odpovídá stavu prvních let devadesátého roku), lze v knize najít potřebná data týkající se regionální geografie. Kromě fyzicko-geografického popisu dále udává přehled o delším vývoji obyvatelstva jako o aktivním činiteli socioekonomické sféry. Celkově publikace informuje o vývoji a formování regionu jako samostatného celku, což mi pomohlo k vytvoření ucelené představy o genezi kraje.

Plzeňský kraj, M. Podhorský (2004)

Jedná se o svazek z rozsáhlé ediční řady, která má za úkol podrobně představit všechny kraje České republiky. Průvodce Plzeňským krajem přibližuje historii a všechny zajímavosti kraje od přírodních lokalit přes architektonické stavby až ke kulturnímu a sportovnímu vyžití. Obsah je uspořádán podle okresního členění. Z publikace byly pro vytvoření práce čerpány základní a všeobecné informace o kraji.

Základy ekonomie pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ, R. Holman (2000)

Autorem této učebnice je profesor ekonomie na Vysoké škole ekonomické v Praze, který také jistý čas působil jako ekonomický poradce předsedy vlády. Své poznatky z té doby využil k sepětí ekonomické teorie a hospodářsko-politické praxe, což také tvoří základní rys této knihy. Hlavní obsah tvoří standardní základy ekonomie. Tato teorie je pro každého lehce srozumitelná díky řadě uváděných příkladů. Z této knihy byly čerpány informace ohledně trhu práce, které byly přínosem pro jeho definici.

Ekonomie stručný přehled, J. Švarcová (2002)

Snahou autorky této další publikace je podat aktuální průřez toho nejdůležitějšího z ekonomického prostředí z doby startu dvacátého prvního století. Učebnice je zpracována komplexně přes celou šíři jednotlivých ekonomických specializací. I přes to, že dochází k rychlé obměně dat uváděných v knize například ze statistik, byla pro mou práci přínosem kapitola vymezující stálé základní ekonomické pojmy, které se týkají trhu práce konkrétně nezaměstnanosti.

Výkladový slovník lidské zdroje, Z. Palán (2002)

Podnětem k vytvoření této publikace byla potřeba aktuálnějšího výkladu týkající se problematiky lidský zdrojů, která se stává aktuální záležitostí vzhledem k vývojovým tendencím a problémům na trhu práce. Některé pojmy zastarávají a jsou nahrazovány jinými, či se alespoň mění jejich obsah. Kniha poskytuje sjednocující výklad pojmů, které jsou sice značně frekventované, ale velmi často používané nesprávně nebo nepřesně. Velkou výhodou je snadná orientace ve vyhledávání abecedně seřazených termínů. Slovník jsem použila ke stanovení definic několika termínů z oblasti trhu práce jako například pracovní síla a zaměstnanost

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2012/2013, Vojtěch, J., Chamoutová, D. (2013)

Tato studie se zabývá vývojem mladistvých žáků, kteří z pravidla od věku 15 let nastupují do sekundárního vzdělávání a následně i do vyšších stupňů studia. Rozbor tohoto vývoje je proveden z několika hledisek, kterými jsou například vzdělanostní a oborová struktura žáků. Velká část této analýzy je věnována tomu, jaké mají mladí lidé postavení na trhu práce v ČR, ale také zde nechybí srovnání s Evropskými zeměmi. Studie chce poukázat na situaci, ve které se jako tahoun budoucího ekonomického růstu objevuje nejmladší pracovní síla a také to, že je zapotřebí věnovat zvýšené pozornosti na její podporu. Nanejvýš žádoucí je také včasné seznamování budoucích absolventů s problematikou trhu práce. Pro zpracování bakalářské práce byla nejvíce inspirativní kapitola, která se týká proměn požadavků zaměstnavatelů na jejich pracovníky.

Analýza profesní struktury pracovních sil a struktury absolventů z pohledu sféry vzdělávání – 2010. Doležalová, G., Vojtěch, J. (2011)

Další analytická studie se věnuje popisu struktury zaměstnanosti především z hlediska profesí od počátku 90. let až do roku 2010 a také změnám této struktury, které jsou odrazem proměn hospodářského odvětví. Ze studie vyplývá základní doporučení pro vzdělávací systém a to ve znění přípravy široce uplatnitelných absolventů, kteří se dokáží přizpůsobovat měnícím se podmínkám trhu práce. Změny ohledně vývoje podmínek na trhu práce byly zaneseny do této bakalářské práce.

Český statistický úřad

Jako hlavní orgán státní statistické služby se Český statistický úřad (ČSÚ) zabývá sběrem a zpracováním dat, které následovně zveřejňuje. Jedná se především o souhrnné charakteristiky vývoje obyvatelstva a národního hospodářství. Stanovuje metodiku statistického zjišťování a zároveň zajišťuje vzájemnou srovnatelnost informací i v mezinárodním měřítku. Na základě spolupráce se zahraničními statistickými institucemi může ČSÚ provádět srovnání sociální a ekonomické úrovně státu s ostatními zeměmi. Veškeré zjištěné informace jsou dostupné z oficiálních internetových stránek (www.czso.cz) nebo z vydávaných publikací.

Při zpracování práce bylo nejvíce dat čerpáno z krajských a demografických ročenek a veřejné databáze. Informace z oblasti trhu práce se převážně zakládají na údajích zjištěných pomocí Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS). Jedná se o celorepublikové šetření, které probíhá již od roku 1992. Hlavním cílem VŠPS je získávání pravidelných informací o situaci na trhu práce. Objektem šetření jsou domácnosti v náhodně vybraných bytech a jejich příslušníci. Velikost souboru představuje přibližně 51 tisíc respondentů ve věku 15 let a víc. Šetření probíhá prostřednictvím dotazníků, jejichž obsah a forma byly od roku 2002 plně harmonizovány se standardem Evropské unie. Metodika VŠPS plně odpovídá definicím a obsahové náplni ukazatelů LFS (Labour Force Survey) a je jednotná pro všechny členské země EU. Na základě takto získaných dat dochází k analýze z různých hledisek, zejména ekonomických, sociálních a demografických. Výsledky se následně vyhodnocují a pravidelně vychází v publikační podobě.

Západočeská univerzita v Plzni

Informace ohledně vzniku a vývoji technického učení pochází převážně z univerzitního tisku, který vyšel u příležitosti výročních oslav svého založení. Univerzitní noviny obsahují články poskytnuté osobnostmi univerzity, které v té době vzpomínají na padesátiletou existenci nejstarších fakult. Další informační zdroje představují univerzitní časopisy jako například Trojúhelník apod. Aktuální zprávy ohledně studia jsou k nalezení na oficiálních stránkách školy www.zcu.cz. Data týkající se počtu absolventů mi byla poskytnuta ke zpracování práce zaměstnankyní studijního oddělení a také asistentkou pana prorektora a jsou čerpána z portálové aplikace IS/STAG.

2 Plzeňský kraj

2.1 Základní charakteristika Plzeňského kraje

Plzeňský kraj se nachází v jihozápadní části České republiky. Sousedními kraji jsou na severozápadě kraj Karlovarský, na severovýchodě kraj Středočeský a na jihovýchodě kraj Jihočeský. (obr. č. I) Celá západní strana tvoří hranici se sousedním státem SRN, konkrétně se spolkovou zemí Bavorsko. Celkově region disponuje strategicky výhodnou polohou mezi středem Čech a zeměmi západní Evropy. (Podhorský, 2004) Plzeňský kraj zaujímá rozlohu 7 561 km² (ČSÚ, 2008) a je třetím největším v republice. S počtem obyvatel 572 459 (k 31. 12. 2012) se kraj naopak řadí na deváté místo v ČR. Hlavním střediskem je krajské město Plzeň, kde žije téměř 30% obyvatel regionu. Zbytek území je nerovnoměrně obydlen v závislosti na přírodních i ekonomických podmínkách. Typickým rysem pro kraj je absence měst střední velikosti a vysoký počet malých sídel. Administrativně se oblast dělí na sedm okresů (Domažlice, Klatovy, Plzeň-jih, Plzeň-město, Plzeň sever, Rokycany, Tachov), ve kterých je zavedeno 15 obcí s rozšířenou působností (Blovice, Domažlice, Horažďovice, Horšovský Týn, Klatovy, Kralovice, Nepomuk, Nýřany, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov). Správní dělení kraje na ORP se nachází v přílohách na mapovém obr. č. II. Většina rozvojových lokalit leží na významné regionální ose spojující Plzeň s Prahou směřující dále k německé hranici. Mimo osu se nachází řídké zalidněná území s převažující obytnou a zemědělskou funkcí s nedostatečně vyvinutou technickou infrastrukturou a omezenou dopravní obslužností. (ČSÚ, 2012) Z ekonomického hlediska lze Plzeňský kraj charakterizovat vysokou výkonností ekonomiky především v Plzni a jejím okolí. Základní potenciál pro rozvoj zpracovatelského průmyslu v regionu představují zdroje nerostných surovin. Jako příklad se dají uvést zásoby kaolínu (Horní Bříza, Chlumčany), keramické jíly, žáruvzdorné a cihlářské hlíny (Přeštice, Domažlicko), živce a kámen. Regionální význam má také těžba vápence v podhůří Šumavy v okrese Klatovy (Velké Hydčice). Příznivé podmínky pro hospodářský rozvoj kraje jsou kromě vyspělé tradice průmyslové výroby ve spojení s kvalifikovanou pracovní silou dané také geografickou polohou s výhodnou dopravní dostupností. Díky tomuto faktoru se region stává zajímavým pro zahraniční investory a dostává se na pole působnosti západoevropských trhů. (ČSÚ, 2010)

3 Trh práce v Plzeňském kraji

3.1 Základní pojmy

Ze začátku je dobré pro lepší porozumění definovat několik základních termínů z oblasti trhu práce.

Trh práce - místo, kde dochází ke střetu nabídky a poptávky v oblasti pracovní síly. Nabídku tvoří domácnosti, které nabízejí pracovní sílu. Poptávku tvoří podniky, které pracovní sílu poptávají. (Petrželová, 2007) Na trhu práce existuje konkurence na straně poptávky i na straně nabídky. To znamená, že práci poptává mnoho firem a nabízí ji mnoho lidí. Tržní nabídka práce je součtem individuálních nabídek práce. Tržní poptávka po práci je poptávka všech firem v dané ekonomice po práci. (Holman, 2000) Na trhu práce probíhá tržní transakce ve formě dohodnutí podmínek (výše mzdy, rozsah pracovní doby, druh požadované a nabízené práce apod.) mezi nositelem poptávky a subjektem nabídky práce. (Palán, 2002)

Pracovní síla - zahrnuje všechny osoby 15leté a starší, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané a nezaměstnané. (ČSÚ, 2000) Zboží, které nabízejí lidé na trhu práce. Poptávku po tomto zboží mají jak firmy ze ziskového sektoru (průmysl, zemědělství, služby), tak organizace neziskového sektoru (stát). (Švarcová, 2002) Nabídku pracovních sil určuje demografický vývoj, poptávku určuje charakter společenské dělby práce, vědecko-technický pokrok, dynamika produktivity práce a další ekonomické faktory působící v různých odvětvích národního hospodářství. (Palán, 2002)

Zaměstnanost - aktivní účast praceschopného obyvatelstva na společenské hospodářské činnosti, přičemž praceschopnému obyvatelstvu se rozumí obyvatelstvu v určitém věkovém rozmezí, ve kterém se uskutečňuje ekonomická aktivita (ČR 15-65 let). Zaměstnanost by měla dosahovat rovnováhy mezi nabídkou pracovních sil a poptávkou po nich. (Palán, 2002)

Nezaměstnanost - vzniká, pokud na trhu práce převyšuje nabídka zaměstnanců poptávku firem. (Švarcová, 2002).

Zaměstnaný - občan, který vykonává placenou práci a je v pracovním nebo obdobném vztahu. Vykonává svobodné povolání nebo samostatnou výdělečnou činnost. (Palán, 2002)

Nezaměstnaný - fyzická osoba, která nepracuje, ale aktivně se o práci uchází, resp. je zapsána v evidenci Úřadu práce a plní podmínky pro pokračování registrace. Ženy v domácnosti, důchodci, studenti a jiní, kteří se o práci neucházejí aktivně, se do počtu nezaměstnaných nepočítají. (Petrželová, 2007)

Úřad práce - správní úřad s celostátní působností. Jedná se o organizační složku státu. Jeho řídicím a nadřízeným orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Úřad práce ČR tvoří generální ředitelství a krajské pobočky, jejichž součástí jsou kontaktní pracoviště. (MPSV)

Míra nezaměstnanosti - stanovuje procento nezaměstnaných osob. Jedná se o podíl počtu nezaměstnaných (U) ke všem osobám schopným pracovat, tedy i zaměstnaným (L) i nezaměstnaným (U). Vyjádřeno vzorcem: $u = U/L+U$. (Holman, 2000)

3.2 Všeobecná situace na trhu práce

Hospodářský vývoj Plzeňského kraje od roku 2003 v podstatě kopíruje celkovou ekonomickou situaci v České republice. Vývoj prošel třemi hlavními stádii. V letech 2006 až 2008 docházelo k hospodářskému růstu, který koncem roku 2008 vystřídala mírná recese. Následovně celá situace vyvrcholila v roce 2009 hospodářskou krizí. Jakákoliv změna v ekonomickém vývoji má znatelný dopad na trh práce, který se ovšem projevuje se zpožděním několika měsíců. Stav na trhu práce je mapován pomocí různých ukazatelů, mezi něž patří tři základní míry. (ČSÚ, 2010)

3.2.1 Základní ukazatelé

• Míra zaměstnanosti

Tato míra vyjadřuje podíl zaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších. Podle dat v tab. č. 1., která obsahuje výši míry zaměstnanosti v každém roce od 2003 do 2012, dosahují průměrné hodnoty 56%. V roce 2010 se jednalo o čtvrtou nejvyšší míru zaměstnanosti v rámci ČR. (ČSÚ, 2010)

Tab. č. 1 Míra zaměstnanosti v Plzeňském kraji 2003-2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Plzeňský kraj	56,4	56,2	57,4	56,7	56,8	57,8	55,8	55,6	56,3	56,6

Zdroj: Úřad práce

• **Míra ekonomické aktivity** vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob starších 15 let. Tento ukazatel velmi rychle reaguje na ekonomický vývoj. (ČSÚ, 2012) EA se v kraji pohybuje nad republikovým průměrem a pochází výraznými extrémy, od výrazného růstu v roce 2005 a s následujícím propadem až do roku 2007, poté opět v roce 2008 došlo k oživení ekonomické aktivity s dalším mírným poklesem. (ČSÚ, 2010) Tento proces je viditelný z tab. č. 2.

Tab. č. 2 Roční průměry míry ekonomické aktivity v Plzeňském kraji 2003-2012

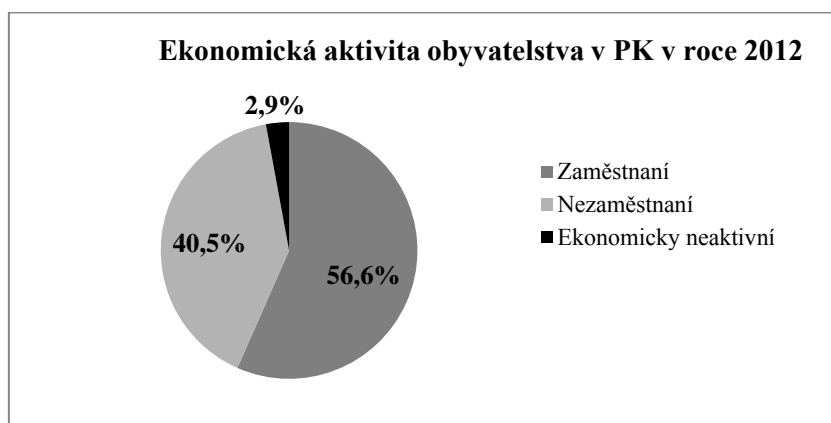
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PK	59,60	-	60,40	59,50	59,00	59,90	59,60	59,00	59,40	59,50

Zdroj: Úřad práce

Ekonomická aktivita obyvatelstva

Z ekonomického hlediska v postavení na trhu práce se obyvatelstvo člení na zaměstnané, nezaměstnané a ekonomicky neaktivní. V roce 2012 byla na trhu práce nejpočetněji zastoupena skupina zaměstnaných (56,6%), poté skupina neaktivních osob (40,5%) a nejmenší podíl představoval kategorii nezaměstnaných (2,9%). Tyto hodnoty jsou znázorněny ve výšečovém grafu č. 1. Ve stejném roce tvořilo pracovní sílu v Plzeňském kraji 59,5 % osob (277,2 tis. zaměstnaných a 14,1 tis. nezaměstnaných osob). U zbylých 40,5% se jednalo o počet ekonomicky neaktivních, které zastupují především osoby ve starobním důchodu. Neaktivní v nižším věku byli převážně studenti a osoby pečující o děti a domácnost. (ČSÚ, 2010)

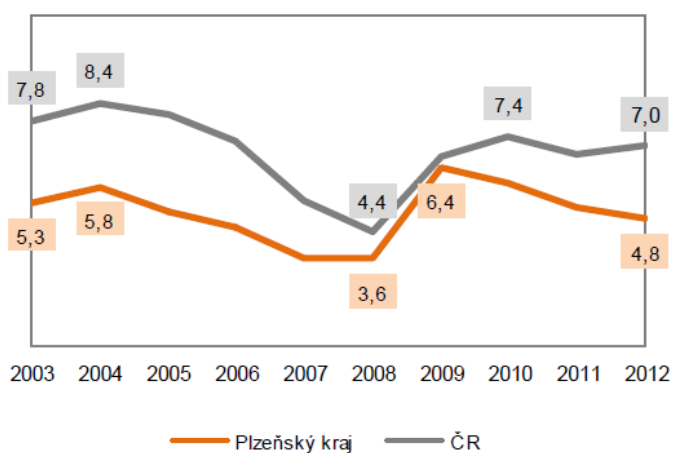
Graf č. 1 Ekonomická aktivita obyvatelstva na území Plzeňského kraje v roce 2012

Zdroj: Vlastní zpracování podle ČSÚ-VŠPS

• **Míra nezaměstnanosti** procentuálním způsobem vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle. Na počátku období roku 2003 dosahovala míra nezaměstnanosti v Plzeňském kraji třetí nejnižší hodnoty v rámci ČR. Následně do roku 2004 se z 5,3% zvýšila na 5,8%. Poté Plzeňský kraj kopíroval republikově příznivý ekonomický vývoj, kdy docházelo ke snižování nezaměstnanosti a hodnota míry dosáhla v roce 2008 svého minima. Během následujících dvou let ovšem opět došlo ke zvýšení, vlivem ekonomické krize v ČR, na 7,4 %, v Plzeňském kraji na 6,4 %. Celkově se jednalo o jeden z nejvýraznějších růstů regionální nezaměstnanosti v zemi, neboť hospodářská krize postihla ze všeho nejvíce automobilový průmysl, z něhož Plzeňský kraj nejvíce těží. Po opadnutí krize se míra nezaměstnanosti v kraji do roku 2012 snížila na 4,8%. Celý její průběh je zaznamenán na obr. č. 1. (ČSÚ, 2010)

Obr. č. 1 Vývoj míry nezaměstnanosti osob ve věku 15-64 let v Plzeňském kraji a ČR v letech 2003-2012 (%)

Zdroj: ČSÚ-VŠPS (2010)

3.2.2 Nezaměstnanost v okresech Plzeňského kraje

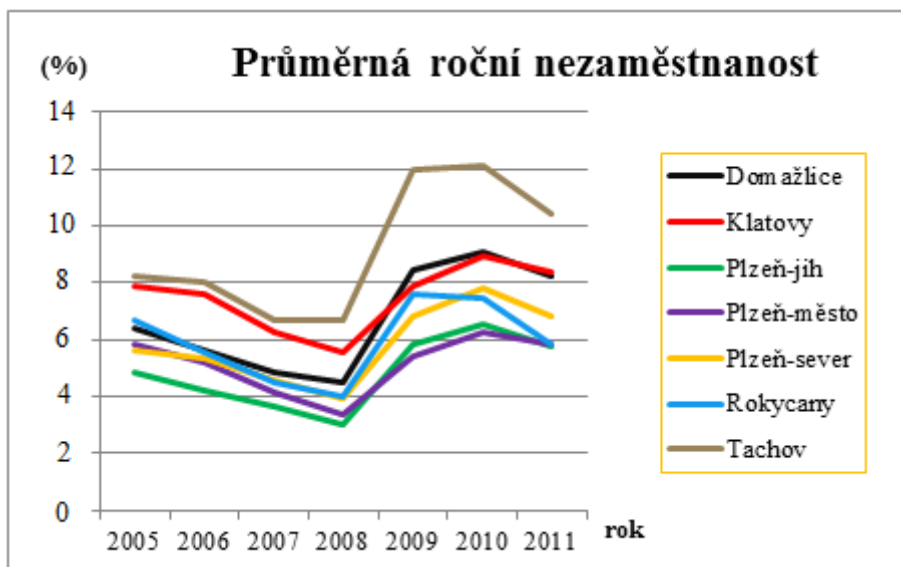
Tab. č. 3 a graf č. 2 dávají přehled o vývoji průměrné nezaměstnanosti v okresech Plzeňského kraje od roku 2005 do roku 2011. Následující podkapitoly pod nimi vymezují nejproblematictější oblasti ohledně nezaměstnanosti ve všech okresech a popisují její příčiny.

Tab. č. 3 Průměrná roční nezaměstnanost (%) v okresech Plzeňského kraje 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Domažlice	6,38	5,66	4,88	4,48	8,44	9,07	8,25
Klatovy	7,89	7,63	6,25	5,53	7,88	8,98	8,40
Plzeň-jih	4,85	4,23	3,62	3,02	5,81	6,52	5,80
Plzeň-město	5,86	5,23	4,16	3,34	5,38	6,28	5,84
Plzeň-sever	5,64	5,32	4,53	3,91	6,83	7,78	6,86
Rokycany	6,71	5,55	4,49	4,00	7,57	7,44	5,82
Tachov	8,25	8,02	6,68	6,68	12,00	12,12	10,40

Zdroj: MPSV

Graf č. 2 Vývoj průměrné roční nezaměstnanosti v okresech Plzeňského kraje 2005-2011

Zdroj: MPSV

Tachov

Nejvyšší hodnoty průměrné míry registrované nezaměstnanosti v kraji dosahuje okres Tachov. Po období nástupu hospodářské krize tyto hodnoty dokonce převyšují 10% hranici. Nejproblematictějšími oblastmi na Tachovsku jsou dvě místa kolem Bezdruzic a Stříbra. Okolí Bezdruzic se vyznačuje vysokou mírou nezaměstnanosti. Přestože se jedná o oblast s rozvinutým lázeňstvím, nestačí to k pokrytí poptávky po volných místech. Dalším důvodem je špatná dopravní dostupnost, která je charakteristická i pro zemědělsko-průmyslovou oblast Stříbra. (ČSÚ, 2010)

Klatovy

Druhá nejvyšší míra nezaměstnanosti se vyskytuje v okrese Klatovy s třemi problémovými oblastmi. Oblasti Sušicka a Kašperskohorska se potýkají s redukcí pracovních míst. Příležitost k zaměstnání zde představují pouze sezónní práce v rámci cestovního ruchu, lesnictví a zemědělství. (ČSÚ, 2010) V okrese dále panují problémy v okolí Plánic, kdy k nejvýraznějšímu nárůstu míry nezaměstnanosti došlo během roku 2003 v důsledku ukončení činnosti zemědělské obchodní společnosti. V regionu je velmi řídká síť autobusových linek. Tento nedostatek některé obce řeší zaváděním vlastní dopravy pomocí mikrobusů, což se projevuje za perspektivní opatření. (Reitspies in Dokoupil, Matušková a kol. 2005)

Domažlice

Na třetí místo za Klatovy se řadí okres Domažlice s největším počtem problémových oblastí. Převážně se jedná o průmyslově orientované oblasti. Oblast Holýšovska se zaměřuje na zpracování komponentů pro automobilový průmysl, okolí Kdyně na strojírenský průmysl. Průmyslově-zemědělská oblast Horšovskotýnska je kromě východní části řídce osídlena, což opět souvisí s nedostačující dopravní obslužností. O stejný problém s dopravní obslužností se jedná i v oblasti Poběžovicka, která se rozkládá v kopcovitém terénu. Ztížené geografické podmínky blokují přístup kamionové dopravě k průmyslové zóně, která byla zřízena přímo ve městě Poběžovice. Nedostatkem pracovních míst se vyznačuje zemědělská oblast Staňkova, a proto jsou tamější obyvatelé nuceni jezdit za prací do sousedních regionů. (ČSÚ, 2010) V poslední době se ovšem tato situace mírně zlepšuje díky nové výstavbě průmyslových hal u Staňkova.

Rokycany

Problémová oblast zvyšující míru nezaměstnanosti v okrese Rokycany je Zbirožsko s významnou sezónní zaměstnaností v zemědělství a chybí zde ekonomická základna v podobě většího průmyslového objektu. (ČSÚ, 2010) Z druhé strany si Zbirožsko může započítat ku prospěchu rozvoj agroturistiky, které se v daném místě daří. Další problémovou oblastí je Radnicko s průmyslově-zemědělským charakterem, špatnou dopravní obslužností a dlouhodobými potížemi v rámci zaměstnanosti. V regionu dochází k postupnému vylidňování okrajových částí a přesunu do střední části, což je způsobeno nedostatkem pracovních míst, špatným dopravním spojením a přírodními podmínkami.

Velkým plusem pro okres bylo zbudování dálnice Praha-Rozvadov, čímž se stal atraktivním pro zahraniční investory a došlo k následujícímu vybudování průmyslových zón. *(Reitspies in Dokoupil, Matušková a kol. 2005)*

Plzeň-sever

Na další příčce z dlouhodobého hlediska míry nezaměstnanosti je zařazen okres Plzeň-sever, který ovšem v posledních letech dosahoval vyšších hodnot než okres Rokycany. Zde je za stěžejní považována oblast Všerubská a Manětínska. Jedná se o zemědělsko-průmyslové oblasti, kde s poklesem zemědělské výroby klesá i nabídka pracovních příležitostí. *(ČSÚ, 2010)* Třetici uzavírá okolí Kralovic. Nejlepší situace panuje v průmyslových oblastech Město Touškově a v Nýřanech, kde dochází k výstavbě nových průmyslových hal nabízející volná pracovní místa. Pro trh práce severního Plzeňska je důležité sousedství s Plzní, v níž je zaměstnána značná část ekonomicky aktivního obyvatelstva. *(Reitspies in Dokoupil, Matušková a kol. 2005)*

Plzeň město a Plzeň-jih

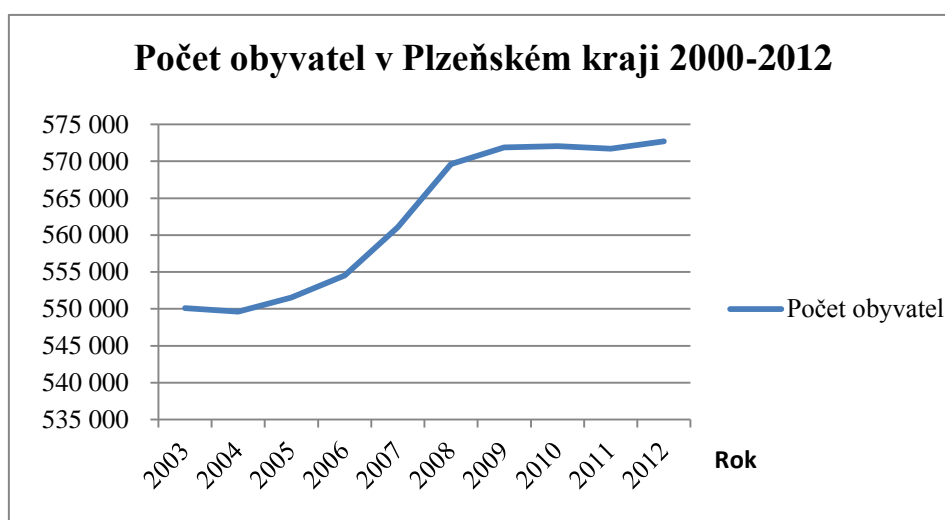
O nejnižší hodnotu míry nezaměstnanosti v Plzeňském kraji bojují dva okresy, a to Plzeň-jih a Plzeň-město. Z dlouhodobého hlediska vyhrává Plzeň-jih s dvěma problémovými oblastmi Nepomucka a Blovicka, kde dochází k relativnímu nárůstu nezaměstnanosti a srovnává se v poslední době na stejnou úroveň jako okres Plzeň-město. Plzeň-město disponuje vysokou dopravní obslužností, takže v rámci okresu nejsou žádné problémy s přesunem za prací a na místním trhu práce vládne příznivá situace. *(ČSÚ, 2010)*

3.3 Demografická situace

3.3.1 Počet obyvatel

Hlavní složkou působící na trhu práce je obyvatelstvo, které má podstatný vliv na jeho vývoji. Graf č. 3 vycházející z tab. č. 4 vykazuje narůstající počet obyvatelstva žijící na území Plzeňského kraje. V zaznamenaném období od roku 2003-2012 se jednalo o nárůst v řádu dvaceti tisíc obyvatel.

Graf č. 3 Vývoj počtu obyvatel v Plzeňském kraji v letech 2003-2012

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ (demografická ročenka krajů)

Tab. č. 4 Vývoj počtu obyvatel v Plzeňském kraji a jeho okresech v letech 2003-2012 (stav k 31.12)

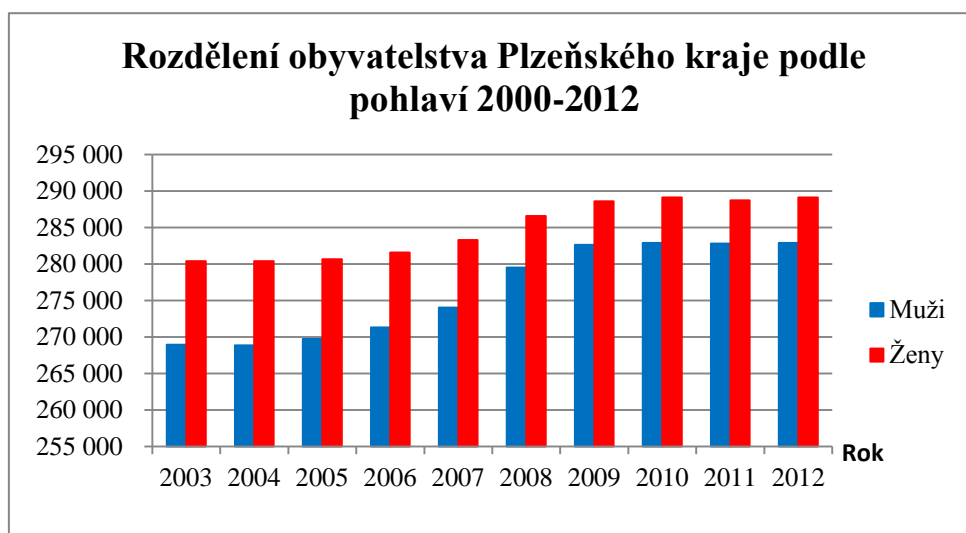
	Domažlice	Klatovy	Plzeň jih	Plzeň město	Plzeň sever	Rokycany	Tachov	PK
2003	58 574	87 477	57 673	179 330	69 910	45 576	51 573	550 113
2004	58 643	87 443	58 024	177 897	70 500	45 707	51 404	549 618
2005	58 748	87 629	58 404	178 064	71 111	45 823	51 749	551 528
2006	59 120	88 021	58 735	178 812	71 915	46 117	51 817	554 537
2007	59 731	88 345	59 651	180 799	73 061	46 762	52 725	561 074
2008	60 239	88 669	60 856	185 125	74 003	47 341	53 394	569 627
2009	60 596	88 721	61 414	185 855	74 694	47 358	53 225	571 863
2010	60 780	88 641	61 655	184 885	75 470	47 207	53 407	572 045
2011	60 727	87 622	62 033	184 871	75 718	47 613	53 125	571 709
2012	60 858	87 340	62 163	185 275	76 232	47 770	53 049	572 687

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ (demografická ročenka krajů)

3.3.2 Rozdělení podle pohlaví

V rozdělení populace podle pohlaví převládají na území kraje součty žen nad součty mužů, což je patrné z grafu č. 4 a tab. č. 5. Míra ekonomické aktivity u žen dosahovala v roce 2009 50,2%. U mužů se jednalo o 68,8%. Nejvyšší podíl zastoupení podle postavení v zaměstnání mají ženy v kategorii zaměstnanců. Z celkového počtu žen, které pracují v národním hospodářství, představuje tento podíl 89,3%. Nejvíce žen je zaměstnáno v obchodní činnosti, zdravotnictví, sociálních službách a veřejné správě. V podnikatelské sféře tvoří ženy podnikatelky z celkového počtu podnikatelů 26,8%. (ČSÚ, 2010)

Graf č. 4 Vývoj počtu žen a mužů v Plzeňském kraji v letech 2003-2012

Zdroj: ČSÚ (demografická ročenka krajů, 2013)

Tab. č. 5 Vývoj počtu žen a mužů v Plzeňském kraji v letech 2003-2012

Rok	Muži	Ženy	Rok	Muži	Ženy
2003	268 941	280 366	2008	279 521	286 559
2004	268 850	280 366	2009	282 616	288 583
2005	269 711	280 660	2010	282 886	289 137
2006	271 320	281 578	2011	282 779	288 718
2007	274 039	283 274	2012	282 908	289 108

Zdroj: ČSÚ (demografická ročenka krajů, 2013)

3.3.3 Věková struktura populace

Mezi základní demografické charakteristiky hodnotící vývoj pracovní síly patří věková struktura. Z hlediska věkové struktury žije v rámci ČR na území Plzeňského kraje obyvatelstvo vyššího věku. V roce 2012 byl průměrný věk obyvatel kraje 41,4 let. Vývoj postupného stárnutí obyvatelstva od roku 2003 zachycuje tabulka č. 6. Na počet pracovních sil od počátku sledovaného období až do roku 2009 měl vliv souběh dvou silných věkových kategorií. Jednalo se o ročníky 70. let, které na trh práce vstupovaly a poválečné ročníky, které dosud na trhu práce působí. Z porovnání dat uvedených v tab. č. 7 je patrné, že v současnosti dochází ke snižování počtu pracovních sil produktivní věkové kategorie (15-29 let) a ke zvyšování počtu pracovních sil poproduktivní věkové kategorie (65 let a více). Tento měnící se trend ve vývoji věkové struktury aktivního obyvatelstva povede v budoucnu k neblahým změnám ekonomické situace. Prognózu potvrzuje také index ekonomického zatížení, který se vypočítává na základě poměru ekonomicky neaktivní části populace (0-14 a 64 a více let) k ekonomicky aktivní populaci (15-64 let). Plzeňský kraj v něm vykazuje rostoucí tendenci. (ČSÚ, 2010)

Tab. č. 6 Průměrný věk obyvatel Plzeňského kraje a v jeho okresech 2003-2012

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Domažlice	39,1	39,4	39,6	39,8	40,0	40,1	40,3	40,5	40,8	41,0
Klatovy	40,0	40,2	40,4	40,6	40,8	41,1	41,3	41,5	41,9	42,2
Plzeň-jih	40,0	40,2	40,4	40,6	40,7	40,8	40,8	41,1	41,4	41,6
Plzeň-město	41,1	41,4	41,6	41,8	41,9	41,8	41,9	42,1	42,4	42,5
Plzeň-sever	39,1	39,4	39,5	39,7	39,8	39,9	40,0	40,1	40,4	40,7
Rokycany	40,4	40,7	41,0	41,1	41,2	41,3	41,5	41,6	41,8	41,9
Tachov	37,4	37,8	38,1	38,4	38,6	38,7	39,0	39,3	39,8	40,1
Plzeňský kraj	39,6	39,9	40,1	40,3	40,4	40,5	40,7	40,9	41,2	41,4

Zdroj: ČSÚ (2013)

Tab. č. 7 Věková struktura pracovních sil v Plzeňském kraji v letech 2000-2012

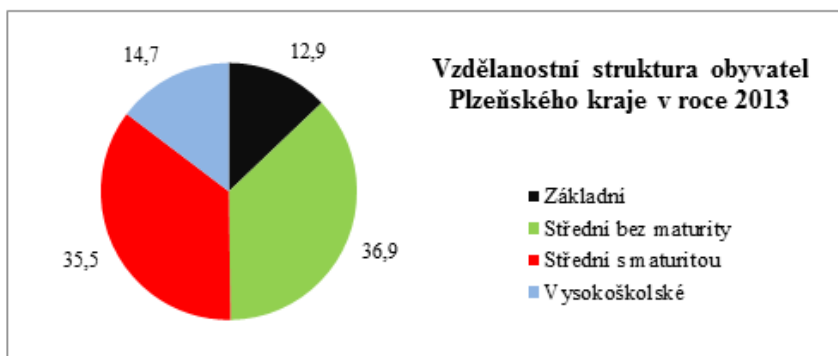
Počet pracovních sil (měřicí jednotka: tisíce)					
Rok	celkem	v tom ve věku			
		15-29 let	30-44 let	45-59 let	60 +
2003	278,1	66,7	99,7	103,3	8,4
2004	279,6	66,4	102	101,4	9,8
2005	284,2	62,2	108	102,6	11,6
2006	281,7	60,2	110,5	99,4	11,6
2007	281,9	56,8	112,4	99,3	13,5
2008	290,4	58,3	115,9	100,4	15,9
2009	293,2	57,6	117,4	102,9	15,3
2010	290,8	56	117,7	102,3	14,8
2011	291,7	54,7	118,6	101,7	16,6
2012	291,3	51,2	119,9	101,5	18,7

Zdroj: ČSÚ (2013)

3.3.4 Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Od roku 2003 dochází v Plzeňském kraji k postupnému zvyšování vzdělanostní úrovně. Tento vývoj naznačuje ubývající počet osob se základním vzděláním a naopak rostoucí tendence se objevují u počtu studentů vysokých škol. V roce 2013 byla na území Plzeňského kraje jako největší celek evidována skupina osob středního vzdělání bez maturity (36,9%). Tomu podílu se téměř shodně vyrovnávají osoby středoškolsky vzdělané s maturitou (35,5%). Vysokoškolského vzdělání dosáhlo v kraji 14,7% populace, naproti které stojí opět skoro stejně obsáhlá skupina obyvatel základního vzdělání (12,9%). Nejvíce volných pracovních míst nabízí úřad práce pro uchazeče se středním odborným vzděláním (s výučním listem) a základním vzděláním. Nejméně volných míst se dostává uchazečům bez vzdělání, s nižším středním, s vyšším odborným a bakalářským vzděláním. Procentuální údaje vzdělanostní struktury jsou zobrazeny v grafu č. 5.

Graf č. 5 Vzdělanostní struktura obyvatel Plzeňského kraje v roce 2013 (%)

Zdroj: ČSÚ (2013)

3.4 Vybrané kapitoly z oblasti trhu práce v Plzeňském kraji

3.4.1 Mobilita pracovní síly

Hlavním centrem dojížděky za prací je Plzeň s největší koncentrací obchodů, služeb, podniků a institucí, které představují pro obyvatelstvo hlavní pracovní příležitosti. Počet evidovaných pracujících osob ve městě Plzni podstatně převyšuje počet bydlících osob na jeho území. Vysoce aktivní bilance dojížděky se projevuje zejména s přilehlými okresy (Plzeň-jih, Plzeň-sever a Rokycany). Díky suburbanizaci a výstavbě satelitních území kolem Plzně dochází k přesunu části obyvatelstva na periferii města, případně okresu. Tato část populace pak zvyšuje počet dojíždějících za prací do centra kraje. Nezanedbatelnou část dojížděky za prací představuje výjezd z Plzeňského kraje do Prahy, kde se nabízejí v rámci ČR potencionálně lepší možnosti zaměstnání. Tato silná konkurence hlavního města může pro západočeský region znamenat hrozbu v odlivu kvalifikované síly za atraktivnějšími podmínkami, které Praha nabízí. Dojížděka byla také podpořena dostavbou dálnice D5, která zlepšila podmínky dopravní obslužnosti do hlavního města. Nedostatek pracovních příležitostí v příhraničních okresech se řeší vyjížděkou za prací do sousedních přeshraničních oblastí.

3.4.2 Podniky působící v kraji

K největším zaměstnavatelům na území Plzeňského kraje patří Fakultní nemocnice Plzeň, Západočeská univerzita v Plzni, Magistrát města Plzně, Plzeňské městské dopravní podniky a.s., Finanční ředitelství v Plzni, Plzeňský Prazdroj a.s. atd. (*Reitspies in Dokoupil, Matušková a kol. 2005*) Ekonomika kraje a současně i trh práce je vysoce ovlivňován podniky, které působí v oblasti průmyslu. Strojírenská výroba je spojována především se jménem Škoda. Mezi hlavní výrobní sortiment této společnosti patří kolejové dopravní prostředky, trolejbusy, elektrické pohony, převodovky, výrobky hutí a kováren, těžké obráběcí stroje a zařízení pro klasickou i jadernou energetiku. Další velké společnosti působící v tomto odvětví jsou například Kdynium a.s. a Dioss Nýřany a.s.. Slévárenská firma Kdynium a.s. sídlí ve městě Kdyně a zabývá se výrobou přesných odlitků metodou vytavitelného modelu. Společnost Dioss a.s. působící v Nýřanech se zaměřuje na kovovýrobu z plechu, hliníku a nerezů včetně montáže a lakování. (*ČSÚ, 2008*) Potravinářský průmysl zastupuje již zmíněný největší výrobce a exportér piva Plzeňský

Prazdroj a.s., který je součástí mezinárodní pivovarnické společnosti SABMiller. Tradičním a největším výrobcem lihovin v ČR je Stock Plzeň a.s. sídlící v Božkově. Vinařství zastupuje společnost Bohemia Sekt ve Starém Plzenci, která je významný producentem sektů a vín. Mezi nejnovější firmy nabízející nové pracovní příležitosti patří Faurecia sídlící v blízkosti Nýřan, jakožto šestý největší světový dodavatel pro automobilový průmysl. Hlavní specializací závodu je produkce autosedaček do vozů BMW a interiérů. Na přelomu února a března letošního roku spustila svou výrobu také firma Asteelflash zaměřující se na elektronické součásti, jakou jsou například tištěné spoje a základní desky pro technologie. Podnik se stěhuje z Dobřan do plzeňské průmyslové zóny CTPark především z důvodu, že univerzitní město s tradicí inženýrství a výroby může nabídnout dostatek kvalifikovaných pracovníků. Zhruba 120 volných míst nabízí společnost Novem Car ve Městě Touškově, která vyrábí doplňky pro automobilový průmysl. Od března letošního roku rozšířila svůj provoz o nově otevřenou lakovnu. Nábory techniků a dělníků plánuje v nejbližší době také Škoda Transportation, která začala přijímat více zakázek. Podobná situace panuje i ve slévárně Pilsen Steel, kde objem uzavřených zakázek na začátku roku 2014 přesahoval současné kapacity. (Švec, 2013)

3.4.3 Průmyslové zóny v Plzeňském kraji

Velkou příležitostí pro kraj představují průmyslové zóny přitahující zahraniční investory. Hodnota počtu společností s účastí zahraničního kapitálu na celkovém počtu průmyslových podniků v kraji dvojnásobně převyšuje celorepublikový průměr. Jednou z příčin příchodu zahraničních firem je i to, že zde nachází kvalitní technické personální zázemí a podmínky pro výzkum. (Staněk, 2008) Nejdůležitější projekt v rámci hospodářského rozvoje představuje Městský industriální park Plzeň Borská pole. Největším investorem, který zde sídlí, je původně japonská společnost Panasonic AVC Networks Czech s.r.o., která se zabývá výrobou elektroniky, zejména televizorů. Mezi další významné zahraniční firmy patří Yazaki Wiring Technologies Czech s.r.o. zabývající se výrobou kabelových svazků pro osobní i nákladní automobily, Daikin Industries Czech Republic s.r.o. s výrobou průmyslových chladících a vzduchotechnických zařízení a Daiho Czech s.r.o. s produkcí plastových výlisků pro všechna průmyslová odvětví. Kromě důležitých lokálních průmyslových zón dostupných z dálnice D5 (Mýto, Rokycany, Dobřany, Nýřany, Stod, Bor, Tachov atd.) existuje řada zón mimo její dosah (Holýšov, Staňkov, Klatovy, Domažlice, Přeštice, Nepomuk, Radnice, Kožlany atd.) (Reitspies in Dokoupil, Matušková a kol. 2005)

3.4.4 Problémové skupiny na trhu práce

V kraji přetrvává dlouhodobý nedostatek vhodných pracovních míst pro několik hlavních skupin. Mezi nejohroženější patří osoby se zdravotním postižením. Jedná se o osoby, které často nemají dostatečnou kvalifikaci nebo ji nemohou pro svoje postižení vykonávat, jsou méně mobilní a zaměstnavatelé jim nemohou nabídnout vhodný pracovní program. Další skupina těžko hledající uplatnění na trhu práce jsou uchazeči vyšších věkových ročníků (nad 50 let), kteří spadají mezi dlouhodobě nezaměstnané (nad 12 měsíců v evidenci). S velkým problémem v zaměstnání se často setkávají ženy po mateřské dovolené, neboli osoby pečující o dítě do 15 let věku. Hlavní komplikace zde nastává ve sladění pracovní doby s provozem předškolních a školních zařízení nebo u požadované směnnosti v pracovním procesu apod. Špatně dosažitelná pracovní místa jsou také pro osoby bez kvalifikace nebo s nízkou kvalifikací, stejně tak jako pro absolventy škol a mladistvé. U poslední jmenované skupiny se zaměstnavatelé rozcházejí v nárocích na požadované vzdělání a získanou praxi. Jedná se o bludný kruh, ze kterého nevede snadná cesta ven. Získání pracovního místa je většinou podmíněno dvou až pětiletou předchozí pracovní zkušeností, kterou běžný student nemůže doložit. Někteří středoškoláci neúspěšné pokusy o vstup na pracovní trh řeší pokračováním studia lehčích oborů na VŠ, i když to již v úmyslu neměli. V současné době evidují úřady práce největší počet středoškoláků, kteří absolvovali obory gastronomie, hotelnictví a turismus. U vysokoškoláků se jedná o obory ekonomie, pedagogiky a sociální činnosti. (ČSÚ, 2010)

3.4.5 Žádané a nežádané profese

Podle dat úřadu práce z roku 2009 projevovali zaměstnavatelé největší zájem o kvalifikované technické pracovníky především ze strojírenského odvětví. V celém kraji bylo nejvíce poptávek po svářečích, obráběčích či programátorech. V ostatních profesních skupinách se situace lišila podle charakteru jednotlivých okresů. (Eures, 2013) Zájem se projevoval i o dělnické profese, např. obsluha montážních linek, střední zdravotnický personál či práce v elektrotechnice. Nedostatek volných míst byl zaznamenán především v administrativě. Naopak špatně obsazovaná místa byla na místech řidičů a zedníků, o které nebyl ze strany uchazečů dostatečný zájem. Absence této pracovní síly se řeší zaměstnáváním cizinců. V příloze se nachází aktuální soupis nejžádanějších profesí (v tab. č. I) rozdělené místně podle okresů a obcí s rozšířenou působností. Vrchní příčky

v seznamu nejvíce obsazují obory právě technického zaměření, v nichž se nejčastěji opakují profese kovářů a nástrojářů.

3.4.6 Cizinci na trhu práce

Trh práce každoročně zaznamenává nárůst pracovní síly ze zahraničí. Poslední dostupná data z konce roku 2011 uvádějí, že se na trhu práce vyskytovalo 217 862 cizinců. Cizince rozdělujeme do dvou skupin. Ta větší představuje cizince evidované na úřadu práce a zahrnuje 60% z celkového počtu ekonomicky aktivních cizinců. Více než nadpoloviční zastoupení v ní mají osoby slovenské národnosti. Do druhé skupiny patří cizinci s platným živnostenským oprávněním, především osoby se státním občanstvím Ukrajiny a Vietnamu. Největší podíl cizinců v kraji je koncentrován do okresu Plzeň-město. Vietnamští příslušníci výrazně obsazují příhraniční okresy Domažlice, Klatovy a zejména Tachov. Zahraniční pracovníci nejčastěji přijímají pozice s nízkými nároky na kvalifikaci, o které nejvíce zájem čeští uchazeči, kteří nejsou ochotni pracovat na těchto místech za daných podmínek. Převážně se jedná o práce řemeslnické a opravářské nebo obsluhu strojů. (MPSV) Na trhu práce se ovšem vyskytují i cizinci s vysokoškolským vzděláním, kteří se nejvíce soustřeďují do samého centra kraje. V největší míře se na této situaci podílí ZČU, která zaměstnává větší počet učitelů jazyků (rodilých mluvčích) a zahraniční investoři, kteří zaměstnávají cizince v manažerských funkcích. (*Reitspies in Dokoupil, Matušková a kol. 2005*)

4 Technické obory

4.1 Klasifikace

4.1.1 Národní soustava povolání

Jedná se o projekt Ministerstva práce a sociálních věcí. Tato veřejná zakázka je spolufinancována z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky a má za úkol zmapovat reálnou situaci na trhu práce. Prostřednictvím Sektorových rad vzniká od roku 2007 veřejně dostupná databáze povolání obsahující podrobný popis požadavků na vykonavatele práce ve formě obecných a odborných kompetencí. Sektorové rady jsou dobrovolná profesní sdružení, tvořena zástupci zkušených odborníků z jednotlivých oblastí trhu práce (zaměstnavatelé, profesní organizace, svazy aj.). Na základě získaných informací o kvalifikačních potřebách trhu práce je budována i Národní soustava kvalifikací (NSK), která zprostředkovává tyto požadavky vzdělávacím institucím. Díky tomu lze budoucí absolventy připravovat tak, aby jejich získané znalosti a dovednosti odpovídaly potřebám zaměstnavatelů. (NSP)

4.1.2 Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO

V katalogu národní soustavy povolání nalezneme Klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO. Jedná se o národní statistickou klasifikaci zaměstnání, která byla vypracována na základě mezinárodního standardu ISCO-08 (International Standard Classification of Occupations), jehož tvůrcem je Mezinárodní organizace práce ILO (International Labour Organization) spadající pod OSN. Od 1. ledna 2011 nahradila CZ-ISCO do té doby platnou národní klasifikaci zaměstnání KZAM-R. Klasifikace je založena na dvou hlavních principech, kterými jsou druh vykonávané práce a úroveň dovedností. Struktura klasifikace má hierarchickou podobu o pěti úrovních, která je zanesena do přehledu v tabulce č. 8. Primární dělení celé klasifikace se rozděluje do deseti hlavních tříd. Technické obory jsou zde zastoupeny především v hlavní třídě 3 Techničtí a odborní pracovníci. Pracovníci technického zaměření se ovšem vyskytují i v dalších třídách, a to ve třídě 2 Specialisté, 7 Řemeslníci a opraváři a 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři. (ČSÚ, 2013)

Tab. č. 8 Struktura klasifikace CZ-ISCO

HLAVNÍ TŘÍDY	TŘÍDY	SKUPINY	PODSKUPINY	KATEGORIE (jednotky)
1 Zákodárci a řídicí pracovníci	4	11	31	129
2 Specialisté	6	27	92	340
3 Techničtí a odborní pracovníci	5	20	84	301
4 Úředníci	4	8	28	68
5 Pracovníci ve službách a prodeji	4	13	40	114
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	3	9	18	30
7 Řemeslníci a opraváři	5	14	66	170
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	3	14	40	139
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	6	11	32	63
0 Zaměstnanci v ozbrojených silách	3	3	3	8
CELKEM	43	130	434	1362

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ

4.2 Specifikace hlavních tříd technických oborů

4.2.1 Specifikace třídy 2 Specialisté

Specialisté pracují na rozšíření stávajícího objemu znalostí zejména z oblastí fyzikálních věd, matematiky, IT, strojírenství a technologie, v biologických a příbuzných oborech, v lékařských a zdravotnických službách a ve společenských a humanitních vědách. Hlavní pracovní náplní je provádění analýz a výzkumu. Dále dochází k vytváření koncepcí, teorií a provozních metod. Specialisté se také podílí na výuce teorie a praxe v jednom nebo více oborech na různých stupních vzdělávání. Pracovní činnosti mohou zahrnovat také dohled nad dalšími pracovníky. Zaměstnání této hlavní třídy jsou rozdělena do těchto dalších tříd: 21 Specialisté v oblasti vědy a techniky, 22 Specialisté v oblasti zdravotnictví, 23 Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání, 24 Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě, 25 Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií, 26 Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech. (ČSÚ, 2013)

4.2.2 Specifikace třídy 3 Techničtí a odborní pracovníci

Techničtí a odborní pracovníci vykonávají technické a podobné úkoly spojené s výzkumem a aplikací vědeckých nebo uměleckých koncepcí. Náplní jejich práce je obvykle přijímání a provádění technických činností týkajících se výzkumu, uplatňování koncepcí a provozních metod v oblasti přírodních věd včetně inženýrství, techniky, biologických oborů, lékařství a společenských a humanitních věd. V neposlední řadě se jedná o poskytování nejrůznějších technických služeb spojených s obchodem, financemi, státní správou včetně přípravy zákonů a předpisů a sociální práce. Dále dochází k poskytování technické podpory pro umění a zábavu, k účasti na sportovních akcích a provádění náboženských aktivit. Pracovní činnosti mohou zahrnovat také dohled nad dalšími pracovníky. Zaměstnání této hlavní třídy jsou rozdělena do dalších 5 tříd, které se nazývají: 31 Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky, 32 Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví, 33 Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě, 34 Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a v příbuzných oblastech. (ČSÚ, 2013)

4.2.3 Specifikace třídy 7 Řemeslníci a opraváři

Zaměstnanci této skupiny pracují manuálně. Ke snížení fyzické námahy a zkrácení času využívají ručně ovládané stroje. K vykonávání této činnosti je nutné pochopit její organizaci a porozumět používaným materiálům a nástrojům, jakož i charakteru a účelu konečných výrobků. Řemeslníci a opraváři se opírají o získané technické a praktické dovednosti, zejména pro výstavbu a údržbu budov, montáže kovových stavebních konstrukcí a zdvihacích zařízení a provoz průmyslových strojů. Výroba se orientuje na zpracování potravin, textilu, kovu, dřeva, skla a jiných materiálů, ze kterých vznikají výrobky tradičních řemesel. Pracovníci, kteří provozují vlastní podnik, mohou ještě vykonávat řadu úkolů spojených s řízením podniku jako je účetnictví, vedení evidence a služby pro zákazníky. Tyto činnosti ovšem většinou netvoří jejich hlavní pracovní náplň. Hlavní třída se dělí do následujících tříd: 71 Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů), 72 Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, 73 Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie, 74 Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky, 75 Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech. (ČSÚ, 2013)

4.2.4 Specifikace třídy 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři

U pracovníků této třídy se klade důraz na schopnost obsluhovat stroje spolu s adaptací na technologické inovace. Skupinu zastupují řidiči pojízdných vozidel, např. vlaků, lodí, silničních prostředků a také průmyslových a zemědělských strojů. Dále se jedná o pracovníky obsluhující výrobní stroje, které zpracovávají různé materiály jako kovy, nerosty, sklo, dřevo, papír, textil atd. Zaměstnání se dělí do třech tříd: 81 Obsluha stacionárních strojů a zařízení, 82 Montážní dělníci výrobků a zařízení, 83 Řidiči a obsluha pojízdných zařízení. (ČSÚ, 2013)

Úplné a podrobné dělení celé klasifikace technických tříd na skupiny, podskupiny a kategorie je k nahlédnutí v příloze v tab. č. II pouze na CD verzi, z důvodu obsáhlosti.

4.3 Techničtí pracovníci v Plzeňském kraji

4.3.1 Počty technických pracovníků

V Plzeňském kraji představují nadpoloviční zastoupení ze všech oborů právě počty zaměstnanců v technických oborech. Z celkového počtu 277 tisíc pracujících osob je nejpočetnější skupinou hlavní třída 7 Řemeslníci a opraváři, ve které dělá přes 53 tisíc lidí. Technických a odborných pracovníků je v kraji zhruba 50 tisíc. O sedm tisíc méně, tedy 43 tisíc osob, zahrnuje hlavní klasifikační třída 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři. Nejméně pracovníků z technických profesí působí na místech specialistů s počtem přes 35 tisíc. Jedinou poslední jmenovanou třídu převyšuje počet zaměstnanců v netechnických oborech, a to pracovníci ve službách a prodeji s počtem 40 tisíc osob. Přehled o rozsahu pracovní síly podle profesích v kraji obsahuje tab. č. 9.

Tab. č. 9 Počet pracovníků podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Plzeňském kraji v roce 2012 (osoby v tis.)

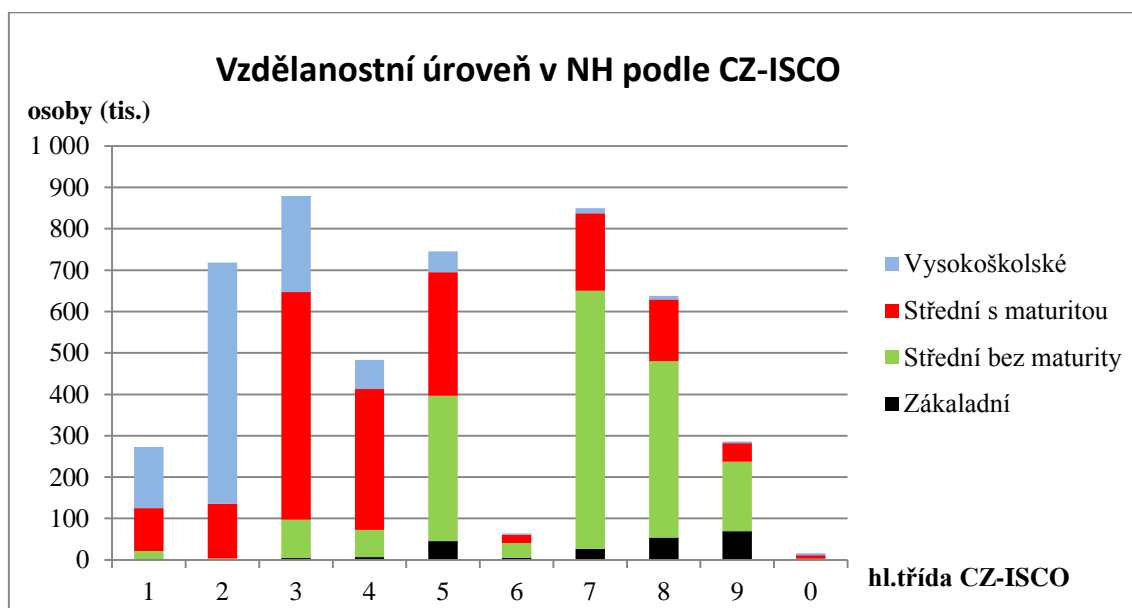
Zaměstnaní celkem	277,2
1 Zákonodárci a řídící pracovníci	15,4
2 Specialisté	35,8
3 Techničtí a odborní pracovníci	49,8
4 Úředníci	21,3
5 Pracovníci ve službách a prodeji	40,4
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	4,9
7 Řemeslníci a opraváři	53,6
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	43
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	11,7

Zdroj: ČSÚ – VŠSP

4.3.2 Vzdelanostní úroveň technických pracovníků

Graf č. 6 znázorňuje vzdelanostní úroveň osob ve všech hlavních třídách klasifikace CZ-ISCO, které jsou zapojeny do procesu národního hospodářství. Po většině technických a odborných pracovníků se vyžadují vyšší nároky na vzdělání. Podle klasifikace by jejich dovednosti měly dosahovat třetí úrovně ze čtyř. Úroveň dovedností detailně popisuje metodická příručka klasifikace, ze které byl vytvořen tabulkový přehled č. 10. Z již zmiňovaného grafu vzdelanostní úrovně vyplývá, že hlavní třída klasifikace 3 vykazuje relativně vysoké zastoupení osob s maturitním a vysokoškolským vzděláním. Své, i když méně početné, postavení zde mají i zaměstnanci středního vzdělání bez maturity. Nejvzdělanější pracovníci se vyskytují ve skupině 2 Specialisté, jejichž dovednosti by měly dosahovat nejvyšší čtvrté úrovně. Znalosti specialistů zpravidla odpovídají vysokoškolskému vzdělání nebo vědecké kvalifikaci. Naopak už z názvu hlavní třídy 9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci je značné, že zde nejsou kladeny žádné požadavky na získané znalosti a dovednosti. V hlavních třídách 5 Pracovníci ve službách a prodeji, 7 Řemeslníci a opraváři a 8 Obsluha strojů a zařízení nachází uplatnění i osoby základního vzdělání. Poslední dvě jmenované třídy vyžadují zpravidla po svých pracovnících druhou úroveň dovedností. Obě skupiny z převážné většiny prezentují osoby se středním vzděláním bez maturity.

Graf č. 6 Zaměstnanost v NH podle úrovně vzdělání v hlavních třídách CZ-ISCO 2013

Zdroj: ČSÚ (2013)

Tab. č. 10 Definice úrovně dovedností klasifikace CZ-ISCO

Úroveň	Vykonávaná práce	Požadované dovednosti
1	▫ fyzické a manuální práce jednoduchého a rutinního charakteru (např. uklízení, výkopové práce, sběr ovoce, přenášení materiálu atd.)	▫ fyzická síla ▫ základní znalost početních výkonů a gramotnost
2	▫ obsluha strojů a elektronických zařízení, údržba a opravy elektrických a mechanických zařízení, řízení automobilů	▫ schopnost porozumět informacím (bezpečnostní pokyny) ▫ manuální zručnost ▫ poměrně pokročilá gramotnost a početní schopnosti
3	▫ složité technické a praktické úkoly, které vyžadují rozsáhlé využití přesných, technických a procesních znalostí příslušného oboru (řídící pracovníci, obchodní zástupci, odborní laboranti, technici atd.)	▫ vysoká míra gramotnosti a početních schopností ▫ schopnosti porozumět složitým psaným materiálům ▫ umět jednat s lidmi v obtížných situacích
4	▫ vykonávání úkolů, které vyžadují řešení komplexních problémů a tvorbu rozhodnutí na základě rozsáhlých teoretických a praktických dovedností v příslušném oboru (stavební inženýři, lékaři, učitelé atd.)	▫ velmi vysoká míra gramotnosti, početních schopností a výborné komunikační dovednosti ▫ schopnost tvorby obsáhlých písemných dokumentů ▫ předávání myšlenek a nápadů prostřednictvím médií

Zdroj: ČSÚ- metodická příručka klasifikace CZ-ISCO (2013)

Proměny požadavků zaměstnavatelů na pracovníky

Různé profese a pozice vyžadují rozdílné požadavky na uchazeče o zaměstnání. Celkově platí, že čím je pozice v rámci firemní struktury vyšší, tím jsou nároky na dovednosti zaměstnance širší, což samozřejmě souvisí se vzdělanostní úrovní. (*Vojtěch, Chamoutová, 2013*) Ze strany zaměstnavatelů dochází ke zvyšování požadavků na kvalitu a dovednosti pracovníků, které rostou zároveň s technickým vývojem. V minulosti se vysoce cenila zkušenost z určitého oboru a věrnost dané profesi. Ovšem dnes není několika násobná změna pracovního místa v průběhu profesní kariéry nic výjimečného, jelikož uplatnění pracovníka na trhu práce ovlivňují stále více jiné faktory. Jako příklad se dají uvést změny v organizaci práce, zdokonalující se pracovní postupy a nové technologické poznatky. Od účastníků na trhu práce se očekává schopnost reagovat a vyhovět tomuto měnícímu se trendu. Mezi jejich nejvýznamnější vlastnosti by měla patřit adaptabilita, flexibilita a ochota učit se novým věcem. (*Doležalová, Vojtěch, 2011*) U středoškoláků se čím dál více začíná klást větší důraz na tzv. měkké dovednosti. Kromě dovedností a znalostí z vystudovaného oboru, které jsou pro absolventa samozřejmostí, vyžadují zaměstnavatelé po školách, aby mladé lidi vybavily sociálními dovednostmi. Jednou z nejdůležitějších charakteristik je schopnost komunikovat, umět se vyjádřit a obhájit si svůj názor. Zástupci velkých firem uvádějí, že nejčastějším důvodem propouštění kvalifikovaných pracovníků jsou právě tyto nedostatečné sociální dovednosti. (*Vojtěch, Chamoutová, 2013*)

4.3.3 Platové ohodnocení technických pracovníků

Platové ohodnocení technických pracovníků je podmíněno především vzdělaností a dovednostní úrovní. Podle dat z tabulky č. 11 dosahují nejvyšších mezd samozřejmě pracovníci spadající do druhé hlavní třídy Specialisté, u nichž přesahují výše průměrné hrubé měsíční mzdy hranici 33 tisíc korun. Od specialistů se dělí šesti tisícovým rozdílem skupina 3 Techničtí a odborní pracovníci. U posledních dvou skupin 7 Řemeslníci a opraváři a 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři se plat pohybuje v rozmezí od 21 do 23 tisíc, což dokonce mírně převyšuje hrubou měsíční mzdu ve stejném oboru v rámci ČR. O něco hůře si vedou ve srovnání s průměrným platem ČR techničtí a odborní pracovníci. Největší rozdíl je ovšem znatelný u specialistů. Tito zaměstnanci si v rámci naší země za odvedenou práci přijdou v průměru na finanční sumu vyšší téměř o tři tisíc korun než je tomu u plzeňských specialistů.

Tab. č. 11 Průměrné hrubé měsíční mzdy podle hlavních tříd CZ-ISCO za rok 2012

Hlavní třídy	Hrubá měsíční mzda v Kč	
	Plzeňský kraj	ČR
1 Řídící pracovníci	53 229	58 343
2 Specialisté	33 759	36 592
3 Techničtí a odborní pracovníci	27 367	28 780
4 Úředníci	22 941	22 578
5 Pracovníci ve službách a prodeji	16 242	16 445
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	20 488	18 812
7 Řemeslníci a opraváři	22 986	21 730
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	21 730	21 112
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	14 809	14 627

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat ČSÚ (2013)

4.3.4 Volná pracovní místa na technických pozicích

Tab. č. 12 udává průměrný čtvrtletní počet volných míst nabízených úřadem práce v okresech Plzeňského kraje podle hlavních tříd CZ-ISCO za rok 2011, ze které byl také vytvořen mapový výstup v příloze pod obr. č. 3. Z místního hlediska je patrné, že nejvíce příležitostí k zaměstnání v technických oborech mají obyvatelé okresu Plzeň-město, kde počet volných pracovních míst převyšuje několika násobně počty volných míst v okrese Plzeň-sever, kde je tato nabídka nejnižší z celého kraje. Z hlediska oboru mají nejvíce na výběr uchazeči spadající do hlavní klasifikační třídy 7 Řemeslníci a opraváři. Naopak nejméně míst nabízí úřad práce pro pracovníky třídy 2 Specialisté. Mapový výstup vytvořený z uvedených dat se nachází pod obr. č. III v příloze.

Tab. č. 12 Průměrný počet volných míst nabízených úřadem práce v okresech Plzeňského kraje podle hlavních tříd CZ-ISCO za čtvrtletí v roce 2011

Okres	Hlavní třídy CZ-ISCO			
	2	3	7	8
Domažlice	47	71	202	208
Klatovy	104	182	410	154
Plzeň-jih	86	146	231	121
Plzeň-město	637	733	1060	823
Plzeň-sever	25	104	260	178
Rokycany	39	42	131	52
Tachov	30	137	300	224

Zdroj: MPSV

4.4 Možnosti vzdělání technického zaměření v Plzeňském kraji

Technické obory lze dělit do několika větších skupin, a to následovně: inženýrské obory; strojírenství a strojírenská výroba; elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika; technická chemie; stavebnictví, geodézie a kartografie; technické lyceum. (*Infoabsolvent, 2010-2014*) Plzeňský kraj nabízí poměrně velký výběr technických oborů k možnosti studia na různých stupních odbornosti, od nižšího středního vzdělání až po vysokoškolské. Níže umístěný seznam obsahuje přehled o školách technického zaměření ve všech okresech Plzeňského kraje včetně oborů, které na nich lze studovat.

4.4.1 Domažlice

- **Název školy a sídlo:**

Vyšší odborná škola, Obchodní akademie a Střední zdravotnická škola, Domažlice, Erbenova 184

- **Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:**

Informační technologie Domažlice/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

- **Název školy a sídlo:**

Střední odborné učiliště, Domažlice, Prokopa Velikého 640

- **Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:**

Strojní mechanik/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Obráběč kovů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Mechanik informačních a bezpečnostních systémů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Mechanik-seřizovač/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

- **Název školy a sídlo:**

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Horšovský Týn, Littrowa 122

- **Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:**

Automechanik/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Opravař zemědělských strojů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Zedník/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Pozemní stavitelství/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

● **Název školy a sídlo:**

Základní škola a Odborná škola, Horšovský Týn, Nádražní 89

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Škola pro praktický život/ střední odborné vzdělání s výučním listem

● **Název školy a sídlo:**

Soukromá střední odborná škola a Gymnázium Bean s.r.o., Trnkova 125, Staňkov

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Kominík/ střední odborné vzdělání s výučním listem

4.4.2 Klatovy

● **Název školy a sídlo:**

Střední průmyslová škola, Klatovy, nábřeží Kpt. Nálepky 362

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Nástrojař/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Obráběč kovů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Automechanik/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Strojírenství/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

● **Název školy a sídlo:**

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Sušice, U Kapličky 761

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Mechanik opravář motorových vozidel/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Autoelektrikář/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Opravář zemědělských strojů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Instalatér/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Elektrikář/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Zedník/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Elektrotechnika/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Elektrotechnika - Automatizační technika/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Aplikovaná chemie/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

4.4.3 Plzeň - jih

- **Název školy a sídlo:**

Střední škola, Oselce 1, Nepomuk

- **Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:**

Opravářské práce/ nižší střední odborné vzdělání s výučním listem

Mechanik opravář motorových vozidel/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Podkovář a zemědělský kovář/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Opravář zemědělských strojů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

4.4.4 Plzeň - město

- **Název školy a sídlo:**

Střední škola informatiky a finančních služeb, Plzeň, Klatovská 200 G

- **Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:**

Informační technologie/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

- **Název školy a sídlo:**

Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola elektrotechnická, Plzeň, Koterovská 85

- **Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:**

Informační technologie/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Elektrotechnika/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Technické lyceum/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Elektrotechnika v inteligentních stavbách/ vyšší odborné vzdělání

Informační a komunikační technologie/ vyšší odborné vzdělání

Stavebnictví/vyšší odborné vzdělání

- **Název školy a sídlo:**

Střední odborné učiliště elektrotechnické, Plzeň, Vejprnická 56

- **Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:**

Elektrikář - slaboproud/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Elektrikář silnoproud/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Elektromechanik pro zařízení a přístroje/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Informační technologie - aplikační software v administrativě/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Telekomunikace - informační a komunikační technologie/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Telekomunikace/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Mechanik elektrotechnik - informační technologie/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

Mechanik elektrotechnik - elektronická zařízení/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

Mechanik elektrotechnik - silnoproudá zařízení/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

Mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

Provozní technika/ úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou - nástavbové studium

Provozní elektrotechnika/ úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou - nástavbové studium

● **Název školy a sídlo:**

Odborná škola výroby a služeb, Plzeň, Vejprnická 56

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Strojírenská výroba/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Montážní práce v elektrotechnice/ střední odborné vzdělání s výučním listem

● **Název školy a sídlo:**

Střední odborné učiliště stavební, Plzeň, Borská 55

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Tesařské práce/ nižší střední odborné vzdělání s výučním listem

Zednické práce/ nižší střední odborné vzdělání s výučním listem

Klempíř/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Instalatér/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Tesař/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Pokrývač/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Zedník/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Malíř a lakýrník/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Stavební provoz/ Úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou - nástavbové studium

● **Název školy a sídlo:**

Střední průmyslová škola strojnická a Střední odborná škola profesora Švejcara, Plzeň,
Klatovská 109

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Modelář/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Strojní mechanik - zámečnick/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Obráběč kovů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Strojní kovář/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Strojírenství/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Elektrotechnika - mechatronika/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Mechanik strojů a zařízení/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

Mechanik seřizovač/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

Provozní technika/ úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou - nástavbové studium

● **Název školy a sídlo:**

Střední průmyslová škola dopravní, Plzeň, Karlovarská 99

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Autoklempíř/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Autolakýrník/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Automechanik/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Čalouník/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Diagnostika a opravy vozidel/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Letecká doprava/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Silniční doprava/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Autotronik/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou

● **Název školy a sídlo:**

Střední průmyslová škola stavební, Plzeň, Chodské nám. 2

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Geodézie a katastr nemovitostí/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Stavebnictví/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Technické lyceum/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

● **Název školy a sídlo:**

Západočeská univerzita v Plzni, Univerzitní 8, 306 14 Plzeň 1

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Podrobnější dělení v kapitole

4.4.5 Plzeň - sever

● **Název školy a sídlo:**

Střední škola, Horní Bříza, U Klubu 302

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Elektrotechnické a strojně montážní práce/ nižší střední odborné vzdělání s výučním listem

Zámečnick/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Elektrikář/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Obkladač/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Kamnář/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Kamnářství/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

● **Název školy a sídlo:**

Střední škola, Kralovice, nám. Osvobození 32

NÁZEV ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU/VZDĚLÁNÍ:

Automechanik/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Opravář zemědělských strojů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

4.4.6 Rokycany

● **Název školy a sídlo:**

Gymnázium a Střední odborná škola, Rokycany, Mládežníků 1115

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Informační a databázové systémy/úplné střední odborné vzdělání s maturitou

● **Název školy a sídlo:**

Střední škola, Rokycany, Jeřabinová 96/III

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Zámečnick/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Obráběč kovů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Automechanik/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Mechanik seřizovač/ úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou
Provozní technika/ úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou - nástavbové studium

4.4.7 Tachov

● **Název školy a sídlo:**

Střední průmyslová škola, Tachov, Světce 1

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Strojní mechanik/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Obráběč kovů/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Elektrikář-silnoproud/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Zedník/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Aplikované informační technologie/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Strojírenství/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

Technická zařízení budov/ úplné střední odborné vzdělání s maturitou

● **Název školy a sídlo:**

Střední škola, Bor, Plzeňská 231

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Automechanik/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Opravář/ střední odborné vzdělání s výučním listem

● **Název školy a sídlo:**

Střední odborné učiliště a Základní škola, Planá

Název školního vzdělávacího programu/vzdělání:

Malířské a natěračské práce/ střední odborné vzdělání s výučním listem

Zednické práce/ střední odborné vzdělání s výučním listem

4.5 Vznik technického učení v Plzni

Prvotní důvody založení technického učení sahají daleko do minulosti, až k přelomu 18. a 19. století. Celkový vývoj západočeské oblasti byl charakterizován rozvojem domácího a manufakturního průmyslu. Významné bylo především tavení železné rudy, které vedlo k rozvoji vodních hamrů a dílen vybavených stále zlepšujícími se stroji. Ovšem technický pokrok může být dosahován jen do určitého stupně vývoje. Další zdokonalení techniky není možné bez účasti vzdělaných lidí. K vyřešení rozporu mezi úrovní rozvoje průmyslu a potřebou technických odborníků do značné míry přispělo založení zprvu německé průmyslové školy v Plzni. Do té doby potřební inženýři přicházeli ze vzdálených vysokých škol Rakouska-Uherska. První vážnější pokusy o zřízení vysokého školství v Plzni a technického zvláště se objevily po 1. světové válce. Důvody, proč k tomu nedošlo, jsou nejisté. Jedním z nich byly pravděpodobně naléhavější úkoly, které vyvstaly v souvislosti se vznikem samostatného svobodného státu. Další komplikovaná situace nastala v období okupace českých zemí Německem. Nejenže nemohly být vysoké školy zakládány, ale naopak byly uzavřeny. Nové snahy o zavedení nových vysokých škol byly odloženy do doby po 2. světové válce. (*Škopek, 1999*)

Škodovy závody a služby orientovány na technologii a průmysl využívaly především personální zdroje z výborných středních průmyslových škol. Tito absolventi vyhovovali tehdejšími potřebám jak po stránce výpočetní, tak i konstruktérské. Stále silněji se však ozývala potřeba vysokoškolsky vzdělaných odborníků v západočeském regionu. Plzeň jako město hospodářství a kultury postrádalo vysokou školu technického zaměření a právě z tohoto důvodu byla založena v Plzni v roce 1949 Vysoká škola strojní a elektrotechnická (VŠSE) jako součást Českého vysokého učení technického v Praze (ČVUT). Samostatnou fakultou se stala v roce 1950 a o tři roky později dosáhla VŠSE nezávislého postavení vysoké školy v čele s prvním rektorem prof. RNDr. Vojtěchem Voleníkem. V této době byla součástí fakulty pouze jediná elektrotechnická katedra s názvem „Katedra elektrotechnických nauk“. V roce 1960 došlo k rozdělení VŠSE a tím vznikly dvě samostatné fakulty, a to Fakulta elektrotechnická a Fakulta strojní. Od té doby docházelo k relativně samostatnému vývoji obou spolupracujících fakult, které se spolu s Fakultou pedagogickou staly základem pro vznik ZČU v Plzni dne 28. září 1991.

4.6 Technické fakulty ZČU v Plzni

V současnosti lze na ZČU studovat technické obory na třech hlavních fakultách, kterými jsou Fakulta Aplikovaných věd, Fakulta strojní a Fakulta elektrotechnická.

4.6.1 Fakulta aplikovaných věd

Nejmladší technickou fakultou na ZČU je Fakulta aplikovaných věd, jejíž zřízení se datuje k 1. červenci roku 1990. Za celou dobu své existence prošla dlouhou cestou vývoje, kdy došlo ke změně a rozšíření spektra zájmů. V dnešní době se jedná o fakultu inženýrsko-přírodovědného profilu. Přípravuje vysokoškolsky vzdělané odborníky v oborech, které vyžadují hluboké znalosti z matematiky, informačních technologií, fyziky, mechaniky, kybernetiky a řídicí techniky. (Křen, 2008) Absolvent školy získává široký přehled zejména v oblastech technických a přírodovědných. Statistiky úřadů práce přesvědčují o tom, že absolventi Fakulty aplikovaných věd nalézají bezproblémové uplatnění na trhu práce doma i v zahraničí.

Katedry na FAV: Katedra informatiky a výpočetní techniky, Katedra kybernetiky, Katedra matematiky, Katedra fyziky, Katedra mechaniky (ZČU, 1991 – 2013)

4.6.2 Fakulta strojní

Vznik této fakulty spolu s fakultou elektrotechnickou byl již zmíněn v závěrečné části o založení technického učení v Plzni. Jedná se o jednu z nejstarších fakult plzeňských vysokých škol, která se postupem času transformovala do moderní vzdělávací instituce. Prostřednictvím studijních programů připravuje vysoce kvalifikované pracovníky, kteří jsou žádaní na trhu práce. Fakulta úzce spolupracuje s důležitou průmyslovou praxí, což absolventům garantuje dobrá pracovní místa s možností lukrativních výdělků v tuzemsku i zahraničí.

Katedry na FST: Katedra energetických strojů a zařízení, Katedra konstruování strojů, Katedra materiálu a strojírenské metalurgie, Katedra průmyslového inženýrství a managementu, Katedra technologie obrábění (ZČU, 1991 – 2013)

4.6.3 Fakulta elektrotechnická

Elektrotechnika, elektronika, informační technologie a telekomunikační systémy jsou oblasti velmi dynamického vývoje a především součástí dnešního moderního života. Kromě vzdělávací činnosti se Fakulta elektrotechnická věnuje spolupráci v aplikační sféře s významnými průmyslovými podniky sahající za hranice plzeňského regionu. (Kotlan, 2008) Absolventi této technické fakulty se opět při vstupu na trh práce setkávají s širokou nabídkou pracovních míst a získávají zde bez větších obtíží svoje místo.

Katedry FEL: Katedra aplikované elektroniky a telekomunikací, Katedra elektroenergetiky a ekologie, Katedra technologií a měření, Katedra elektromechaniky a výkonové elektroniky, Katedra teoretické elektrotechniky (ZČU, 1991 – 2013)

4.7 Absolventi technických fakult

Údaje o počtech absolventů všech třech fakult tvoří obsah tabulek č. 13, 14, 15 a následně jsou tyto data přenesena do vizuální podoby znázorňující vývoj počtu absolventů v grafech č. 7, 8, 9. Kromě základní informace o celkovém počtu absolventů, se v tabulkách a grafech vyskytují údaje o počtech absolventů, podle toho, jaký typ studia zakončili. Pro studijní strukturu vzdělávacích programů byl zásadním mezníkem rok 2000, kdy došlo k přehodnocení původního inovovaného paralelního studia v souladu s Boloňskou deklarací na nový systém. (Trojúhelník, 2011) V zájmu kompatibility s vysokoškolským studiem v zemích Evropské unie byla v roce 2001 zahájena příprava inovace studijních programů a oborů tak, aby odpovídala trendům EU. Tato moderní struktura rozšířila stávající nabídku akreditovaných studijních programů magisterského studia a doktorského studia o nové tříleté bakalářské studijní programy a navazující dvouleté magisterské studijní programy. Jako jedna z prvních fakult, která restrukturalizaci přijala, byla Fakulta elektrotechnická a to již od začátku akademického roku 2002/2003. Fakulta aplikovaných věd na tento systém přešla o rok později v roce 2003/2004. (Křen, 2009) Poslední technickou fakultou, která přijala nový režim za svůj, byla Fakulta strojní a to v roce 2004/2005. (Staněk, 2009).

Při kroku zpět k počtu absolventů z uvedených dat vyplývá, že z hlediska objemu nejvíce ukončených studentů produkuje fakulta elektrotechnická. Roční průměr za období deseti let činí přibližně 450 absolventů za rok. U Fakulty aplikovaných věd se toto číslo pohybuje kolem 280 a nejnižší průměrný počet absolventů za rok vychází z řad Fakulty strojní v řádu 190. Z vývojového hlediska vykazují fakulty rozkolísané výsledky. Nevyrovnanější průběh zaznamenává Fakulta elektrotechnická, u které od začátku sledovaného období dochází k postupnému růstu počtu absolventů až do svého maxima v roce 2006, po kterém nastává s mírným poklesem pětileté období stagnace. K výraznějšímu úbytku došlo až v poslední době a to v roce 2012 a 2013, který je ve srovnání s předchozím rokem 2011 až o 100 absolventů. Fakulta aplikovaných věd podobně jako Fakulta elektrotechnická od začátku roku 2003 vykazuje zvyšující se tendenci počtu absolventů s výjimkou roku 2005 až na svůj vrchol v roce 2007, od něhož dochází k postupnému snižování. Rozdílem od Fakulty elektrotechnické je, že Fakulta aplikovaných věd naopak v posledním roce 2013 zaznamenává místo úbytku výraznější nárůst počtu absolventů. Fakulta strojní začíná od počátku neobvykle vyšším počtem absolventů, který se během následujících tří let snížil.

V roce 2007 odskočil téměř na dvojnásobné zvýšení. Vrcholu dosáhla fakulta v roce 2009, od kterého počty absolventů opět do současnosti ubyly.

Na příkladu Fakulty elektrotechnické v Plzni lze uvést vývoj počtu absolventů z dlouhodobého hlediska od doby založení vysokoškolského studia technických oborů v kraji, který je znázorněn na obr. č. Graf zobrazuje stále zvyšující se trend, což poukazuje na renomé fakulty v rostoucí konkurenci netechnických fakult a i trvalou potřebu jejich absolventů v průmyslu. Jediná anomálie se vyskytuje mezi roky 1988-1990, kdy došlo k poklesu počtu studentů z důvodu útlumu dálkového studia a především kvůli přechodu dvou významných oborů Elektronické počítače a Technická kybernetika na nově vzniklou Fakultu aplikovaných věd v roce 1990. Devadesátá léta byla ovšem obdobím intenzivního rozvoje nových perspektivních oborů na FEL, jako Průmyslová elektronika a Dopravní elektroinženýrství. (*Vedení FEL ZČU, 2004*)

Z hlediska studijních programů grafy fakult potvrzují zavedení nové struktury studia, na nichž se postupně objevují první absolventi bakalářských oborů, a postupem let začalo docházet k jejich nárůstu. Celkově bakaláři představují nejpočetnější skupiny ze všech. Podobný vývoj, i když v obsahově o něco málo menších skupinách vykazují také navazující studia, která studenti poprvé ukončují od roku 2004. Ovšem v posledních třech letech došlo k vyrovnání těchto hodnot, což vypovídá o větším zájmu vyššího vzdělání mezi studenty alespoň na titul Ing.. Tento fakt bude souviset se stoupající potřebou kvalifikovanějších pracovníků ze strany zaměstnavatelů, širším možností k uplatnění na trhu práce a v neposlední řadě k lepšímu platovému ohodnocení. Postupný úbytek počtu absolventů na fakultách zaznamenávají doktorská studia, jejichž absolventi se v datech naposledy vyskytují v letech 2009/2010. V průběhu celého zaznamenaného období dosahují průměrně stejných hodnot počty již vyškolených technických odborníků doktorského studia na všech třech fakultách.

Tab. č. 13 Počty absolventů FAV ZČU v Plzni v termínu 01.01.- 31.12. v letech 2003-2013

ROK	TYP STUDIA				FAV
	Bakalářské	Magisterské	Navazující	Doktorské	Celkem
2003	20	144	1	10	175
2004	33	145	7	27	212
2005	27	124	17	22	190
2006	139	138	26	19	322
2007	173	140	24	28	365
2008	178	39	79	32	328
2009	169	8	114	27	318
2010	144	1	134	14	293
2011	139	0	119	17	275
2012	138	0	102	15	255
2013	155	0	133	23	311

Zdroj: ZČU - IS/STAG

Tab. č.14 Počty absolventů FST ZČU v Plzni v termínu 01.01.- 31.12. v letech 2003-2013

ROK	TYP STUDIA				FST
	Bakalářské	Magisterské	Navazující	Doktorské	Celkem
2003	26	125	0	13	164
2004	15	107	0	12	134
2005	12	97	0	16	125
2006	6	93	16	13	128
2007	64	115	29	17	225
2008	76	84	15	17	192
2009	161	54	60	16	291
2010	132	0	70	14	216
2011	112	0	111	9	232
2012	111	0	79	14	204
2013	78	0	86	16	180

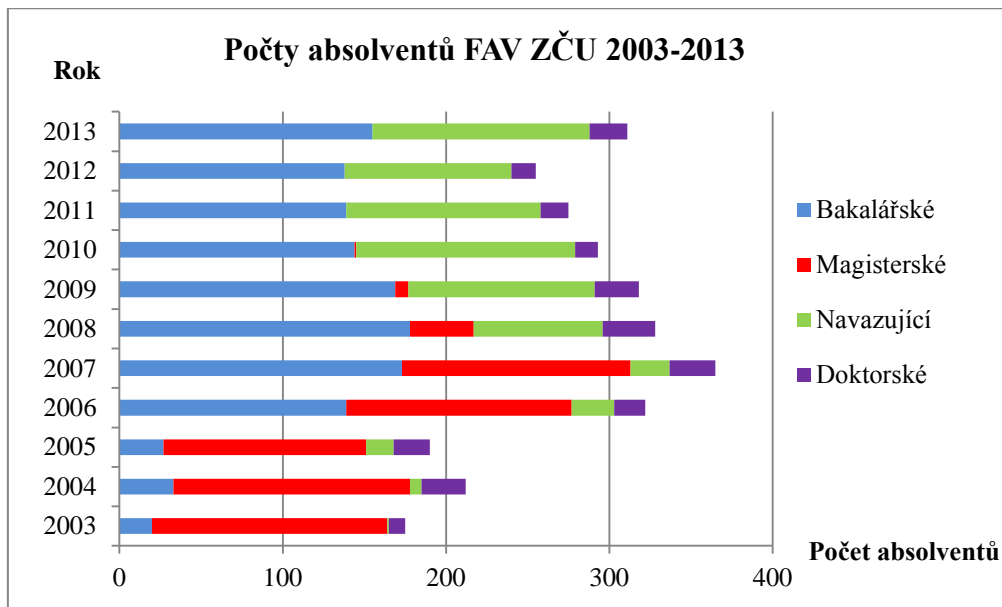
Zdroj: ZČU - IS/STAG

Tab. č. 15 Počty absolventů FEL ZČU v Plzni v termínu 01.01.- 31.12. v letech 2003-2013

ROK	TYP STUDIA				FEL
	Bakalářské	Magisterské	Navazující	Doktorské	Celkem
2003	29	201	0	12	242
2004	52	227	1	10	290
2005	237	177	8	17	439
2006	285	226	19	23	553
2007	303	82	131	21	537
2008	275	22	224	11	532
2009	324	3	199	11	537
2010	264	1	207	17	489
2011	243	0	263	22	528
2012	213	0	225	21	459
2013	197	0	194	6	397

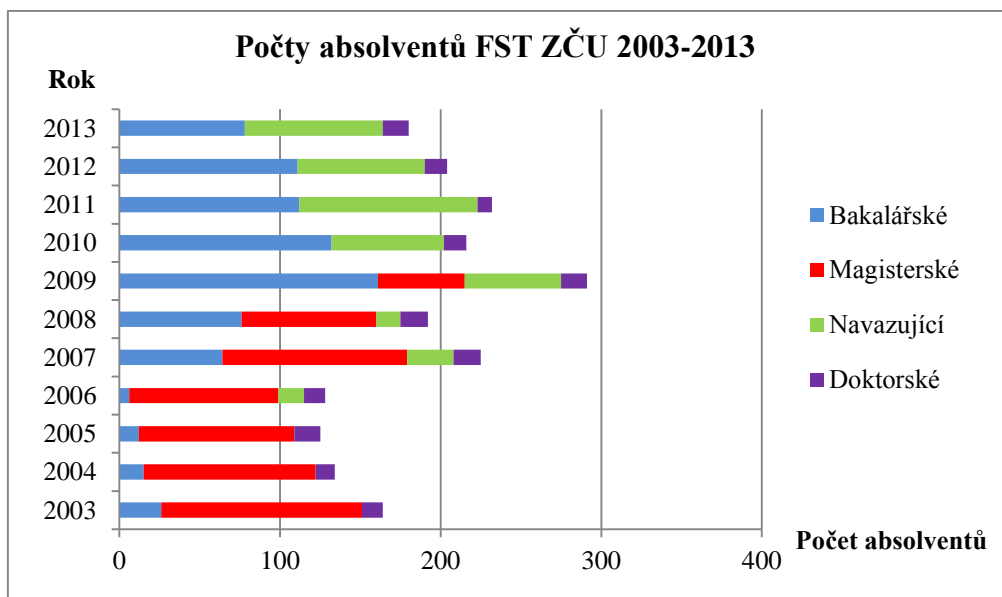
Zdroj: ZČU - IS/STAG

Graf. č. 7 Vývoj počtu absolventů FST ZČU v Plzni v termínu od 1.1. do 31.12. v letech 2003-2013

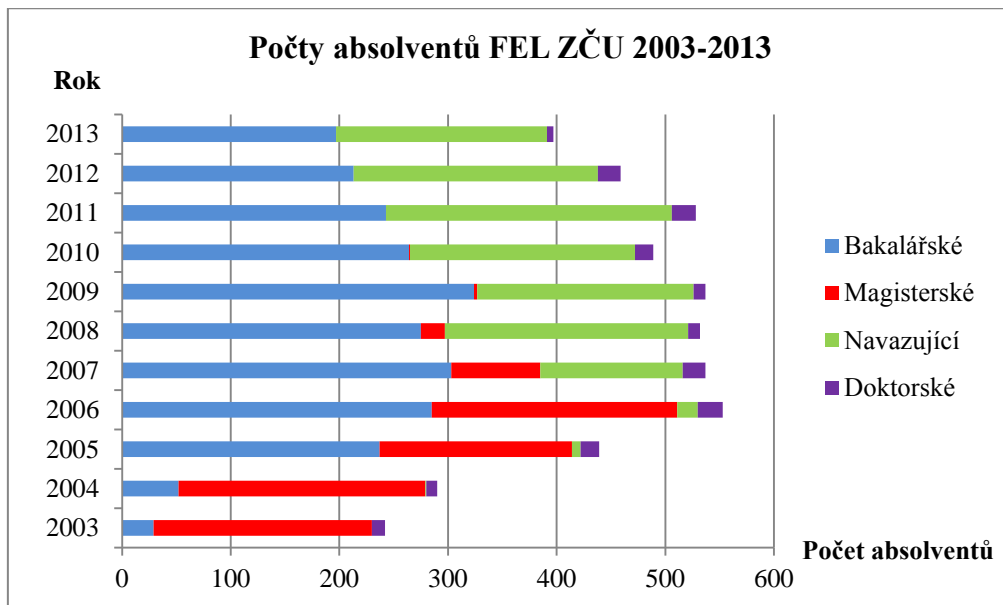
Zdroj: ZČU - IS/STAG

Graf. č. 8 Vývoj počtu absolventů FST ZČU v Plzni v termínu od 1.1. do 31.12. v letech 2003-2013

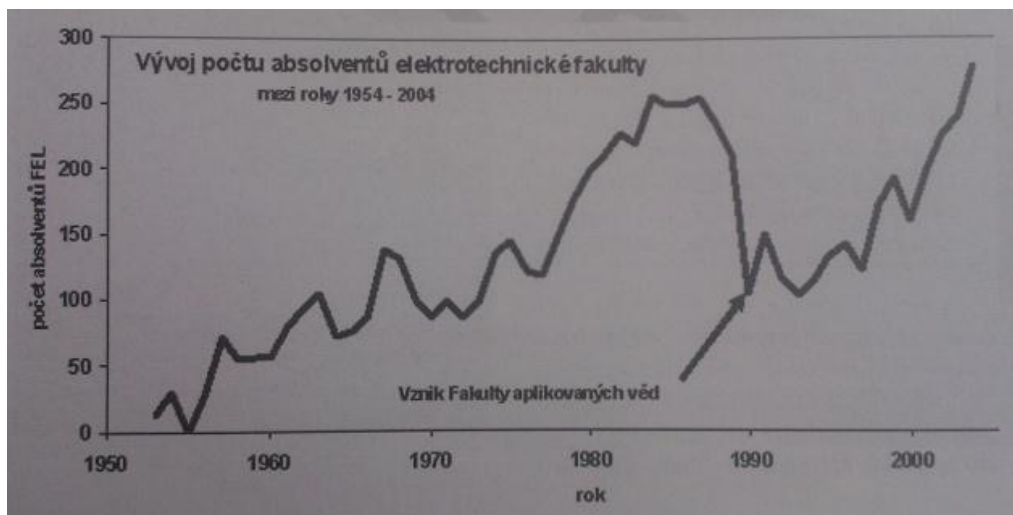
Zdroj: ZČU - IS/STAG

Graf č.9 Vývoj počtu absolventů FEL ZČU v Plzni v termínu od 1.1.- do 31.12. v letech 2003-2013

Zdroj: ZČU - IS/STAG

Obr. č. 2 Dlouhodobý vývoj počtu absolventů elektrotechnické fakulty mezi roky 1954-2004

Zdroj: Univerzitní noviny (9/2004)

4.7.1 Nezaměstnanost absolventů technických oborů

Zdroje dat z Úřadu práce hovoří v roce 2013 o 7,5 % nezaměstnanosti absolventů v Plzeňském kraji z celkového počtu zaměstnaných osob. Z tohoto celku tvoří třičtvrtě část nezaměstnaných absolventi středních škol. Mnohem lépe si vedou vystudovaní vysokoškoláci především z technických oborů, u kterých je míra nezaměstnanosti minimální.

Tab. č. 16 Nezaměstnaní absolventi v Plzeňském kraji stav k 30.9.2013

Celkem nezaměstnaných	22 451
- z toho celkem absolventi	1669
Absolventi SŠ	1363
- z toho technické obory	397
Absolventi VŠ	306
- z toho technické obory	51

Zdroj: MPSV

4.8 Podpora techniky v kraji

Kraj se snaží různými způsoby získat a podporovat jak studenty, tak i širokou veřejnost v zájmu o techniku.

4.8.1 Podpora technických dovedností žáků Plzeňského kraje

Jedním z nástrojů, jak přivést děti ke studiu techniky a řemesel, je projekt s názvem „Podpora technických dovedností žáků Plzeňského kraje“ realizován Hospodářskou komorou Plzeňského kraje. Cílovou skupinou jsou žáci 8. a 9. tříd ZŠ spolu s učiteli technických předmětů. Do projektové činnosti bylo zapojeno 65 ZŠ a 19 SŠ a SOU technického zaměření z celého Plzeňského kraje. V rámci klíčových aktivit pobíhají ukázkové dny technických oborů a řemesel na zapojených SŠ a SOU a soutěže technických dovedností. Základní soutěže absolvovalo téměř 700 žáků, ze kterých byli nominováni ti nejlepší jako zástupci svých škol ze všech 7 okresů Plzeňského kraje, kteří poměřili své technické dovednosti a znalosti v celokrajském finále. Projekt spolufinancován Evropskou unií, Evropským sociálním fondem a Operačním programem vzdělávání pro konkurenceschopnost je hodnocen úspěšně díky pozitivním ohlasům ze strany žáků, kteří byli konceptem soutěže velmi zaujati. (*Portál Plzeňského kraje*)

4.8.2 Dny vědy a techniky

Mezi tradiční akce pořádané Západočeskou univerzitou a statutárním městem Plzeň patří Dny vědy a techniky. První ročník této akce se uskutečnil v roce 2006, kdy ještě nesl název Věda a technika v ulicích Plzně. Jeho cílem byla propagace přírodních a technických věd. Postupem času začaly o účast na akci projevovat zájem i další obory, čímž se rozšířil okruh na prezentaci např. zdravotnictví či designu. Program výstavy je rozdělen do dvou částí. V první části mohou účastníci nahlédnout do specializovaných laboratoří se špičkovým vybavením v areálu univerzity, kde mají dokonce možnost provádět různé pokusy a měření. Návštěvníkům se dále naskytuje příležitost účastnit se speciálních kurzů a přednášek na technicko-vědecké téma. Za druhou částí výstavy je potřeba přemístit se do samého centra Plzně a jeho přilehlého okolí, kde je pro návštěvníky připravena řada

stanovišť. Odborníci ze Západočeské univerzity a ze spřátelených organizací zde prezentují zajímavosti ze svých oborů. (ZČU, 2013)

4.8.3 Techmania science center

Zatím poslední nejhlavnější program spadající na území Plzeňského kraje je zřízení vědecko-technického centra Techmania v Plzni. U zrodu společnosti Regionální technické muzeum o.p.s. stála v roce 2005 společnost ŠKODA Holding, a.s. spolu se Západočeskou univerzitou v Plzni. Základní projekt Techmania je zaměřen k propagaci vědy a techniky a ke zvýšení zájmu o technické obory hlavně u dětí a mládeže. Slouží jako pevná součást neformálního vzdělávání škol a veřejnosti v ČR. Hlavní složkou expozice jsou interaktivní modely, které herní formou přibližují určité technicko-přírodovědné zákonitosti a principy. Námět osvěty je zaměřen na oblast technických dějin v Plzeňském kraji, ale také na různá témata z disciplín fyziky, matematiky, biologie, logického myšlení atd. Centrum Techmanie se nachází v rekonstruovaném prostoru areálu Škoda (V. brána). Od listopadu 2013 můžou návštěvníci zavítat do prvního 3D planetária svého druhu v ČR. Nové planetárium, které vzniklo hned vedle hlavní budovy Techmanie, nabízí k vyzkoušení dvou i trojrozměrné projekce na kulovou plochu s tematikou astronomie či meteorologie, interaktivní globus s možností přenosu dat z družic a vesmírnou expozici, v jejímž rámci si lze otestovat například stav beztíže. Celý rozvoj projektu Techmania je realizován díky dotacím z evropských fondů (operační program Výzkum a vývoj pro inovace) a státního rozpočtu ČR. (Techmania, 2008)

4.9 Budoucnost technických oborů

Z hlediska budoucnosti se všeobecně jedná o velice perspektivní obory, které podléhají rychlému a nevyhnutelnému vývoji a pokroku. Jedním z pilířů poslání Evropské unie je právě podpora výzkumu a vývoje, což představuje důležitou možnost přiblížit se technologické úrovni USA a Japonska. ČR v této oblasti výrazně zaostává za zeměmi Evropské unie, z čeho vyplývá zásadní hrozba vize České republiky jako montážní dílny Evropy. Proto je velice důležitá spolupráce mezi podniky a vysokými školami. Západočeská univerzita má řadu kvalitních partnerů z průmyslové a výzkumné oblasti sahající dokonce až za mimoevropské hranice.

Při hledání odpovědi na otázku, jak správně připravovat novou generaci techniků, se jedná do jisté míry o vizionářství. Nelze se nechat příliš ovlivnit aktuálními potřebami trhu práce. Praxe už několikrát prokázala, že neexistuje přímý vztah mezi růstem počtu absolventů a uspokojením potřeb trhu práce. Určitá jistota se nalézá v celoživotním vzdělání. Díky závratné rychlosti změn a inovací musí snad nejvíce ze všech právě technici počítat s opakovaným obnovováním kvalifikace. Důraz by se také měl klást na osvětu již na nižších stupních vzdělání. Měla by být podpořena příprava budoucích učitelů, kteří by na základních a středních školách dokázali rozvíjet ve větší míře logické a abstraktní myšlení, komunikativní dovednosti či kreativitu. (Ježek, 2004)

5 Závěr a diskuse

Trh práce v Plzeňském kraji za poslední desetiletí v podstatě kopíruje stejnou křivku vývoje, jakou procházela ekonomická situace České republiky. Největší změny na trhu práce se vyskytly po nástupu hospodářské krize v roce 2009, kdy se míra nezaměstnanosti v kraji vyšplhala na 6,4% a jednalo se o jeden z nejvýraznějších růstů regionální nezaměstnanosti v rámci naší země, jelikož se krize dotkla především automobilové průmyslu, ze kterého Plzeňský kraj nejvíce těží. Po opadnutí krize se míra nezaměstnanosti v kraji do roku 2012 snížila na 4,8%. Nejvyšší mírou nezaměstnanosti trpí příhraniční okresy, z nichž se jedná především o Tachov. Nejčastějšími příčinami zvyšující nezaměstnanost v okresech jsou špatná a nevyhovující dopravní infrastruktura a nabídka práce sezónního charakteru (cestovní ruch, zemědělství). Naději na zlepšení této situace nejčastěji představuje výstavba výrobních hal u menších center, které mohou nabídnout nová pracovní místa pro mnoho lidí z blízkého okolí. Od začátku sledovaného období do roku 2009 se na trhu práce pohybovala dostatečná pracovní síla, na kterou měl vliv souběh dvou silných věkových ročníků. V současnosti ovšem dochází ke snižování počtu produktivního obyvatelstva a ke zvyšování počtu pracovních sil poproduktivní věkové kategorie, což se z hlediska budoucnosti pro situaci na trhu práce nejeví zrovna nejlépe. Pozitivem může být informace, týkající se vzdělanostní úrovně, která zaznamenává rostoucí tendence. Tento stav pravděpodobně souvisí s několika faktory, z nichž nejhlavnější budou stupňující se nároky zaměstnavatelů na potenciální uchazeče o zaměstnání. Silnou stránkou kraje je jeho atraktivita pro zahraniční investory a již letité zkušenosti s nimi. Nejvíce podniků s účastí zahraničního kapitálu se soustřeďuje do centra kraje města Plzně, kde se nachází významná průmyslová zóna Městský industriální park Plzeň Borská pole.

Co se týče technických oborů, zájem o jeho studium je mezi studenty určitě značný i přesto, že se nejedná o zcela nejlehčí vědní disciplínu. Uchazeči musí disponovat jistým technickým myšlením a tvořivými schopnostmi. Plzeňský kraj nabízí poměrně velký výběr technických oborů k možnosti studia na různých stupních odbornosti od nižšího středního vzdělání až po vysokoškolské. Vytrvalá píle, snaha a čas strávený učením se jistě absolventům vyplácí. Mnoho příležitostí k uplatnění na trhu práce se jim vyskytuje

prostřednictvím průmyslových podniků s kulturou zahraničních korporací, které si žádají novou generaci tvořivých, komunikativních a motivovaných techniků. Celou tuto prognózu potvrzují i slova náměstka hejtmana Plzeňského kraje pro školství, sport, kulturu a cestovní ruch Jiřího Stručka, který se vyjádřil k projektům na podporu technického vzdělání v regionu takto: „*Chceme, aby žáci i jejich rodiče věděli, že výběrem technického oboru si mladí lidé vlastně předem zajišťují pracovní místo.*“ Zatím nejhlavnějším programem tohoto typu bylo zřízení vědecko-technického centra Techmania v Plzni, které si za hlavní cíl klade zvýšit zájem o technické obory nejen u široké veřejnosti, ale hlavně u dětí a mládeže. Vzdělávacím nástrojem jsou tematické expozice s interaktivními modely, které herní formou přibližují určité technicko-přírodovědné zákonitosti a principy. Kromě současné jistoty povolání mají techničtí absolventi záruku i do budoucnosti, jelikož se jedná o obory, které podléhají rychlému vývoji a inovacím. Tento pokrok je zcela nevyhnutelný, což potvrzují poznatky od autorů Vojtěcha a Chamoutové, kteří se ve své studii zmiňují o změnách nároků zaměstnavatelů na své pracovníky. Tyto proměny se dějí v důsledku vstupování nových technologií na pracoviště. Důležitost výzkum a vývoje dokazuje velká podpora těchto disciplín ze strany Evropské unie, která má snahu a zvýšení technologické vyspělosti ve světě. Aby byla dosažena úroveň udržitelná, musí se snad právě u odborných techniků nejvíce počítat se celoživotním vzděláváním a opakovaným obnovováním kvalifikace. (Ježek, 2004)

5.1 SWOT analýza

Silné stránky

- tradice průmyslové výroby - oborová různorodost
- výhodná geografická poloha kraje mezi středem Čech a zeměmi západní Evropy
- vysoká výkonnost ekonomiky především v Plzni a jejím okolí
- kvalifikovaná pracovní síla
- produktivita práce v určitých oborech nad průměrem ČR – automobilový, strojírenský, elektronický a elektrotechnický průmysl
- růst vzdělanostní úrovně obyvatelstva
- zkušenosti Plzně se zahraničními investicemi (Panasonic)
- aktivní spolupráce ZČU s lokálními firmami (praxe)

Slabé stránky

- nepříznivá demografická situace
- mimo pomyslnou hlavní osu Praha-Plzeň-Německo leží řídké zalidněné území s převažující obytnou a zemědělskou funkcí s nedostatečně vyvinutou technickou infrastrukturou
- rozdíly v rozložení ekonomických subjektů a výkonností ekonomiky
- některé okresy vykazují převážnou příležitost k zaměstnání pouze sezónního charakteru
- nízká mobilita pracovní síly v rámci kraje
- nezanedbatelnou část dojížděky za prací představuje výjezd z Plzeňského kraje do Prahy
- dlouhodobý nedostatek vhodných pracovních míst pro ohrožené skupiny (ZTP, ženy po mateřské dovolené, absolventi škol bez praxe, osoby vyšších věkových ročníků)

Příležitosti

- poskytnutí pracovních míst v blízkosti menších center díky výstavbě nových průmyslových hal (Tachov, Staňkov, Holýšov, Nýřany)
- průmyslové zóny - zájem zahraničních investorů
- velký výběr z možností studia technických oborů na různých stupních odbornosti
- snaha kraje o zapojení veřejnosti a studentů do zájmu o techniku pomocí několika projektů (Techmania science center, Dny vědy a techniky atd.)

Hrozby

- stárnutí populace - hrozba převýšení počtu produktivního obyvatelstva počty poproduktivních obyvatel
- důležitá podpora vědy a výzkumu, ve které celkově ČR zaostává za zeměmi EU - hrozba vize ČR jako montážní dílny Evropy (základem je spolupráce mezi podniky a vysokými školami)
- konkurence Prahy - atraktivita pro vysoce kvalifikovanou pracovní sílu
- možná ztráta počtu uchazečů o technické obory z důvodu nedostatečné přípravy již na primárním stupni vzdělání

6 Abstrakt

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá analýzou trhu práce v Plzeňském kraji se zaměřením na technické obory za období posledních deseti let. První část charakterizuje všeobecný stav na trhu práce spolu s rozbořením faktorů, které na něm působí. Základním popisem je demografická situace obyvatelstva a určení problematiky týkající se zaměstnanosti v jednotlivých okresech. Druhá část se věnuje technickým oborům a jejich klasifikaci. Vyjádřen je rozsah pracovní síly této skupiny a její struktura z několika hledisek jako například dovednostní úroveň apod. Dále poskytuje informace o možnostech technického vzdělávání v kraji a uplatnění absolventů na trhu práce. Závěrečná část zhodnocuje perspektivu tohoto oboru s náhledem do budoucnosti.

Abstract:

The bachelor thesis deals with the analysis of the labor market in the Pilsen region with a focus on technical subjects in the last ten years. The first part describes a general state of the labor market along with an analysis of the factors which it operates. The basic description is the demographic situation of the population and determine matters regarding employment in various districts. The second part of the thesis is devoted to technical subjects and their classification with expressed manpower capacities of this group and her structure from several aspects such as skill level, etc. It also provides information about the possibilities of technical education in the region and also shows the opportunities for students on the labor market. The final section assesses the perspective of this field with the outlook for the future.

7 Seznam použité literatury a zdrojů

1. ČSÚ, Klasifikace zaměstnání, 2013 [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_zamestnani_\(cz_isco\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_zamestnani_(cz_isco))
2. ČSÚ, Veřejná databáze, 2013 [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=13&expand=1&
3. Dokoupil, J., Matušková, A. a kol. 2005. *Rozvojový potenciál Plzeňského kraje*. ZČU, Plzeň. 198 pp.
4. Doležalová, G., Vojtěch, J. 2011. *Analýza profesní struktury pracovních sil a struktury absolventů z pohledu sféry vzdělávání – 2010*. NÚV, Praha. 68 pp.
5. EURES. Informace o pracovním trhu. 2013 [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?lang=cs&acro=lmi&catId=2761&countryId=CZ®ionId=CZ0&langChanged=true>
6. Geoportál. Mapy. 2010-2013 [online]. [cit. 2. 4. 2014] Dostupné z: <http://geoportal.gov.cz/web/guest/map>
7. Holman, R. 2000. *Základy ekonomie pro studenty vyšších odborných škol a neekonomický fakult VŠ*. Praha: C. H. Beck, Praha. 360 pp.
8. Informační systém o průměrném výdělku. Metodické centrum pro klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO. 2010 – 2014 [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.ispv.cz/cz/Metodicke-centrum-CZ-ISCO.aspx>
9. Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce. 2010 – 2014 [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/>
10. Integrovaný portál MPSV. Statistiky. [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat>
11. Janáček, F. 1990. *Největší zbrojovka monarchie*. Novinář, Praha. 478 pp.
12. Ježek, F. 2004 *Univerzitní noviny: Současnost a budoucnost technického vzdělávání*. ZČU, Plzeň. s.10-11

13. Kotlan, J. 1999 *Univerzitní noviny: 50 let zahájení výuky elektrotechniky na Vysoké škole v Plzni*. Plzeň: ZČU, s.8
14. Kotlan, J. 2008. *Trojúhelník: Speciál. Fakulta elektrotechnická*. ZČU, Plzeň. s. 11-16
15. Kotlan, J. 2002. *Fakulta elektrotechnická, informace o studiu. Akademický rok 2002-2003*. ZČU, Plzeň. 138 pp.
16. Křen, J. 2008. *Trojúhelník: Speciál. Fakulta aplikovaných věd*. ZČU, Plzeň. s.4-8
17. Křen, J. 2009. *Rozvoj technického vzdělání na ZČU. Fakulta aplikovaných věd*. ZČU, Plzeň s.6-7
18. Matušková, A., Novotná, M. 2007. *Geografie města Plzně*. ZČU, Plzeň. 184 pp.
19. Mištera L. 1959. *100 let ZVIL v Plzni*. In: *Výroba a škola*, 4, 1959
20. Mištera, L. 1979. *Škoda Plzeň – závody tvořící město*. Lidé a země, 28, 1979
21. Mištera, L. 1996. *Geografie západočeské oblasti*. ZČU, Plzeň. 156 pp.
22. Moravec, T. 2009. *Analýza stavu a vývoje trhu práce v Plzeňském kraji – rok 2009*. Úřad práce v Plzni, Plzeň. 55 pp.
23. Národní soustava kvalifikací. [online]. [cit. 2. 4. 2014]
<http://www.narodnikvalifikace.cz/>
24. Národní soustava povolání. Informace o projektu NSP. [online]. [cit. 2. 4. 2014]
Dostupné z: <http://info.nsp.cz/>
25. Palán, Z. 2002. *Výkladový slovník: Lidské zdroje*. Academia, Praha. 280.

26. Petrželová, J. 2007. *Encyklopedie ekonomických a právních pojmů pro školy i veřejnost*. Linde, Praha. 287 pp.
27. Podhorský, M. 2004. *Plzeňský kraj: Průvodce na cesty*. freytag&berndt, Praha. 192 pp.
28. Portál Plzeňského kraje. Mapové služby. [online]. [cit. 2. 4. 2014] Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/mapy-0>
29. Portál Plzeňského kraje. Podpora technického a přírodovědného vzdělávání v Plzeňském kraji [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/node/83982>
30. Průša J. 2004. *Univerzitní noviny: 55 let vysokého technického školství v Plzni*. Plzeň: ZČU, září, 2004. s.1-2
31. Průša, J., 2009. *Rozvoj technického vzdělání na ZČU: Šedesát let vysokého školství v Plzni*. Plzeň: ZČU, s.3
32. *Statistická ročenka Plzeňského kraje 2008*. ČSÚ, Plzeň. 2008.
33. *Statistická ročenka ČR 2012*. ČSÚ, Plzeň. 2012.
34. Staněk, J. 2008. *Trojúhelník: Speciál. Fakulta strojní*. ZČU, Plzeň. s.23-28
35. Staněk, J. 2009. *Rozvoj technického vzdělání na ZČU. Fakulta strojní*. ZČU, Plzeň s.32
36. Škopek, J. 1999. *Univerzitní noviny: Půl století existence Fakulty strojní ZČU v Plzni*. ZČU, Plzeň. s.1-2
37. Švarcová, J. 2002. *Ekonomie - stručný přehled 2002/2003*. CEED, Zlín. 278 pp.
38. Švec, M. 2013. *Plzeňský deník*. Místní firmy naberou stovky lidí. č.299, str.1
39. Techmania science center. *O techmanii*. 2008 [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.techmania.cz/info.php?mn1=27&inf=oprojektu>

40. Trh práce 2012 v Plzeňském kraji. Plzeň, Český statistický úřad, 2013
41. Vedení FEL. 2004. *Univerzitní noviny. Fakulta elektrotechnická*. Plzeň, ZČU. s.3
42. Vojtěch, J., Chamoutová, D. 2013. *Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii*. NÚV, Praha. 43 pp.
43. *VŠPS: Trh práce v České republice*. ČSÚ, Praha. 2000.
44. Vývoj lidských zdrojů v Plzeňském kraji v letech 2000-2009. Využití pracovní síly. Plzeň, Český statistický úřad, 2010
45. Vývoj lidských zdrojů v Plzeňském kraji v letech 2000-2009. Velikost pracovní síly. Plzeň, Český statistický úřad, 2010
46. Vývoj lidských zdrojů v Plzeňském kraji v letech 2000-2009. Kvalita pracovní síly. Plzeň, Český statistický úřad, 2010
47. Wir sind Europa. Globální hráči s mezinárodním renomé. [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.wir-sind-europa.com/cz/kariera/odvetvi.html>
48. ZČU. Dny vědy a techniky. 2013 [online]. [cit. 2. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.techmania.cz/info.php?mn1=27&inf=oprojektu> Dostupné z: <http://www.dnyvedy.zcu.cz/2013/uvod.php>
49. ZČU. Fakulta aplikovaných věd. 1991 – 2013 [online]. [cit. 2. 4. 2014] Dostupné z: <http://fav.zcu.cz/>
50. ZČU. Fakulta elektrotechnická. 1991 – 2013 [online]. [cit. 2. 4. 2014] Dostupné z: <http://fel.zcu.cz/>
51. ZČU. Fakulta strojní. 1991 – 2013 [online]. [cit. 2. 4. 2014] Dostupné z: <http://fst.zcu.cz/>

8 Seznamy

8.1 Seznam zkratk

CZ-ISCO - Národní klasifikace zaměstnání (platná od 1.1.2011)

ČR - Česká republika

ČSÚ - Český statistický úřad

ČVUT - České vysoké učení technické v Praze

EA – ekonomická aktivita

EU – Evropská unie

FAV - Fakulta aplikovaných věd

FEL - Fakulta elektrotechnická

FST - Fakulta strojní

ILO - International Labour Organization (mezinárodní organizace práce)

ISCO-08 - International Standard Classification of Occupations (mezinárodní standard klasifikace zaměstnání))

KZAM-R - Národní klasifikace zaměstnání (platná od 1.1.1997)

LFS - Labour Force Survey (mezinárodní statistické šetření)

MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí

NSK - Národní soustava kvalifikací

NSP - Národní soustava povolání

ORP – obce s rozšířenou působností

OSN - Organizace spojených národů

PK - Plzeňský kraj

SOU - střední odborné učiliště

SRN - Spolková republika Německo

SŠ - střední škola

USA - United States of America (Spojené státy Americké)

VŠSE - Vysoká škola strojní a elektrotechnická

ZČU - Západočeská univerzita v Plzni

ZŠ - základní škola

8.2 Seznam obrázků, grafů a tabulek

Obrázky:

- Obr. č. 1 Vývoj míry nezaměstnanosti osob ve věku 15-64 let v Plzeňském kraji a ČR v letech 2003-2012 (%)
- Obr. č. 2 Dlouhodobý vývoj počtu absolventů elektrotechnické fakulty mezi roky 1954-2004

Grafy

- Graf č. 1 Ekonomická aktivita obyvatelstva na území Plzeňského kraje v roce 2012
- Graf č. 2 Vývoj průměrné roční nezaměstnanosti v okresech Plzeňského kraje 2005-2011
- Graf č. 3 Vývoj počtu obyvatel v Plzeňském kraji v letech 2003-2012
- Graf č. 4 Vývoj počtu žen a mužů v Plzeňském kraji v letech 2003-2012
- Graf č. 5 Vzdělanostní struktura obyvatel Plzeňského kraje v roce 2013 (%)
- Graf č. 6 Zaměstnanost v NH podle úrovně vzdělání v hlavních třídách CZ-ISCO 2013
- Graf. č. 7 Vývoj počtu absolventů FST ZČU v Plzni v termínu od 1.1. do 31.12. v letech 2003-2013
- Graf č. 8 Vývoj počtu absolventů FST ZČU v Plzni v termínu od 1.1. do 31.12. v letech 2003-2013
- Graf č. 9 Vývoj počtu absolventů FEL ZČU v Plzni v termínu od 1.1.- do 31.12. v letech 2003-2013

Tabulky

- Tab. č. 1 Míra zaměstnanosti v Plzeňském kraji 2003-2012
- Tab. č. 2 Roční průměry míry ekonomické aktivity v Plzeňském kraji 2003-2012
- Tab. č. 3 Průměrná roční nezaměstnanost (%) v okresech Plzeňského kraje 2005-2011

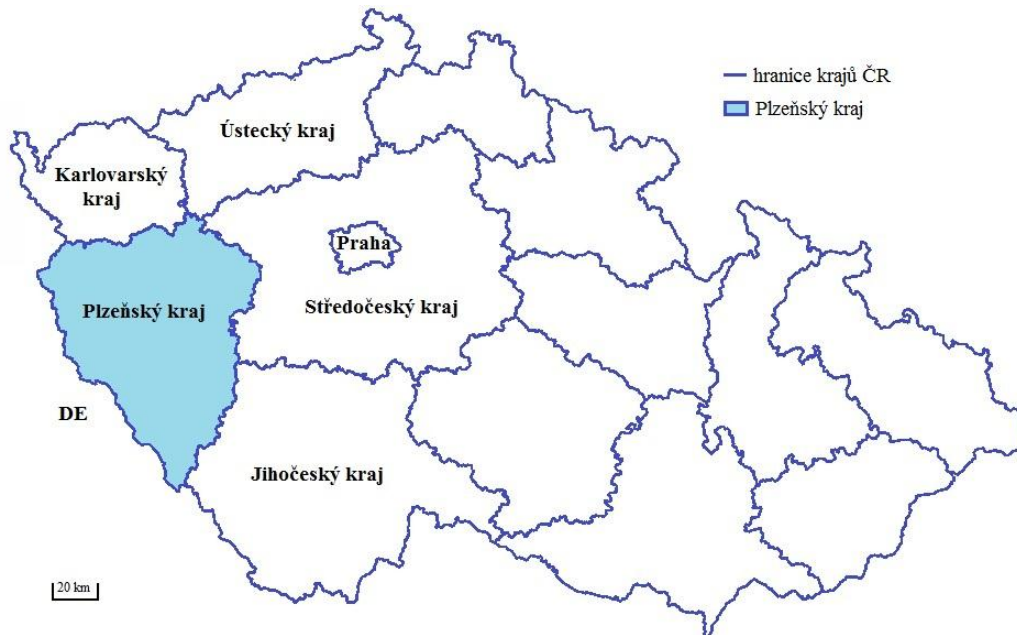
- Tab. č. 4 Vývoj počtu obyvatel v Plzeňském kraji a jeho okresech v letech 2003-2012 (stav k 31.12)
- Tab. č. 5 Vývoj počtu žen a mužů v Plzeňském kraji v letech 2003-2012
- Tab. č. 6 Průměrný věk obyvatel Plzeňského kraje a v jeho okresech 2003-2012
- Tab. č. 7 Věková struktura pracovních sil v Plzeňském kraji v letech 2000-2012
- Tab. č. 8 Struktura klasifikace CZ-ISCO
- Tab. č. 9 Počet pracovníků podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Plzeňském kraji v roce 2012 (osoby v tis.)
- Tab. č. 10 Definice úrovní dovedností klasifikace CZ-ISCO
- Tab. č. 11 Průměrné hrubé měsíční mzdy podle hlavních tříd CZ-ISCO za rok 2012
- Tab. č. 12 Průměrný počet volných míst nabízených úřadem práce v okresech Plzeňského kraje podle hlavních tříd CZ-ISCO za čtvrtletí v roce 2011
- Tab. č. 13 Počty absolventů FAV ZČU v Plzni v termínu 01.01.- 31.12. v letech 2003-2013
- Tab. č. 14 Počty absolventů FST ZČU v Plzni v termínu 01.01.- 31.12. v letech 2003-2013
- Tab. č. 15 Počty absolventů FEL ZČU v Plzni v termínu 01.01.- 31.12. v letech 2003-2013
- Tab. č. 16 Nezaměstnaní absolventi v Plzeňském kraji stav k 30.9.2013

8.3 Seznam příloh

- Obr. č. I Poloha Plzeňského kraje v rámci ČR se sousedními kraji
- Obr. č. II Správní dělení Plzeňského kraje na ORP
- Obr. č. III Průměrný počet volných míst nabízených úřadem práce v okresech Plzeňského kraje podle hlavních tříd CZ-ISCO za čtvrtletí v roce 2011
-
- Tab. č. I Nejžádanější profese v členění podle obcí s rozšířenou působností (ORP) 4/2014
- Tab. č. II Kompletní klasifikace hlavních tříd CZ-ISCO technických oborů (2,3,7,8)
pozn.: z důvodu obsáhlosti pouze na CD verzi

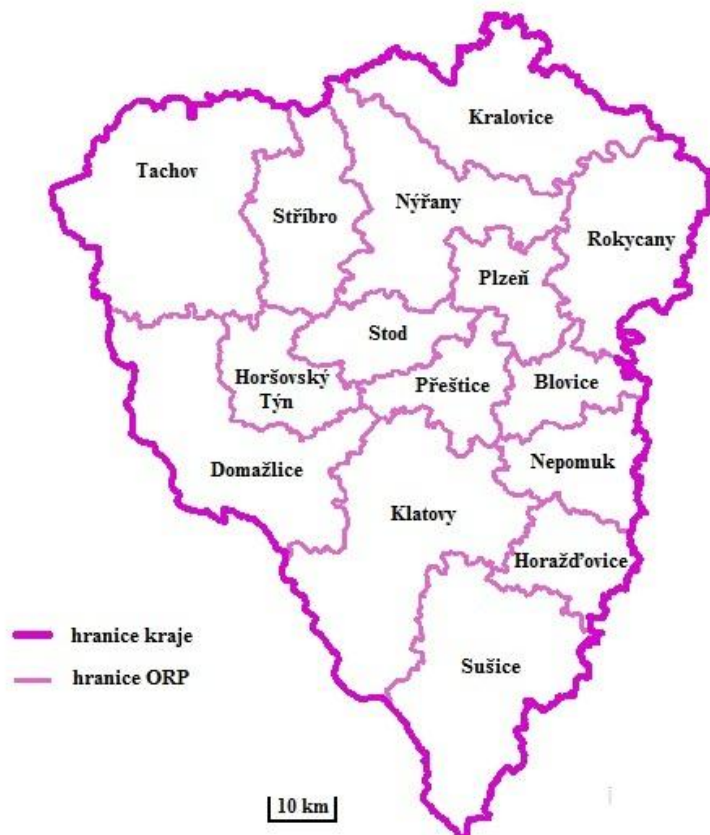
9 Přílohy

Obr. č. I Poloha Plzeňského kraje v rámci ČR se sousedními kraji

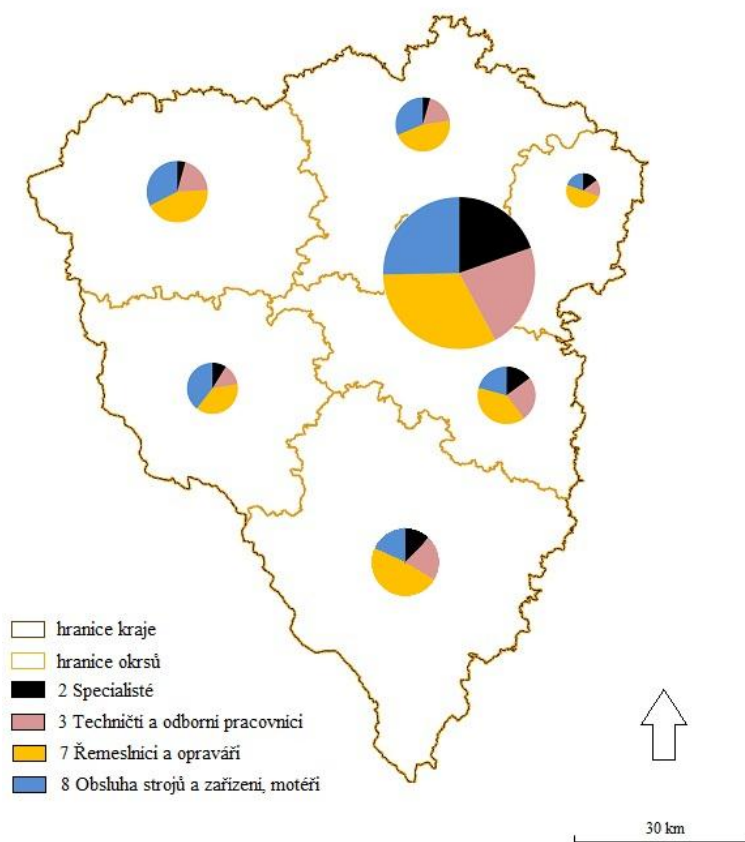
Zdroj: Vlastní zpracování z Geoportálu

Obr. č. II Správní dělení Plzeňského kraje na ORP

Zdroj:
Vlastní zpracování
z Geoportálu

Obr. č. III Průměrný počet volných míst nabízených úřadem práce v okresech Plzeňského kraje podle hlavních tříd CZ-ISCO za čtvrtletí v roce 2011

Zdroj: Vlastní zpracování dle dat MPSV

Tab č. I Nejžádanější profese v členění podle obcí s rozšířenou působností (ORP)
4/2014

Okres	ORP	Kód profese	Počet volných míst	Pořadí
Domažlice	Domažlice	311	25	1
	Domažlice	821	23	2
	Domažlice	722	21	3-4
	Domažlice	421	21	3-4
	Domažlice	541	17	5
	Domažlice	711	16	6
	Domažlice	932	15	7-8
	Domažlice	522	15	7-8
	Domažlice	513	12	9-11
	Domažlice	512	12	9-11
	Domažlice	834	12	9-11
	Horšovský Týn	932	21	1
	Horšovský Týn	722	11	2
	Horšovský Týn	513	9	3
	Horšovský Týn	833	6	4
	Horšovský Týn	512	5	5
	Horšovský Týn	723	4	6
	Horšovský Týn	711	3	7
	Horšovský Týn	332	2	8-11
	Horšovský Týn	941	2	8-11
	Horšovský Týn	522	2	8-11
	Horšovský Týn	214	2	8-11
Klatovy	Horažďovice	722	3	1-2
	Horažďovice	723	3	1-2
	Horažďovice	512	2	3-5
	Horažďovice	54	2	3-5
	Horažďovice	522	2	3-5
	Klatovy	333	46	1
	Klatovy	722	28	2
	Klatovy	833	21	3
	Klatovy	342	20	4
	Klatovy	243	18	5
	Klatovy	332	16	6
	Klatovy	341	14	7
	Klatovy	512	13	8
	Klatovy	522	12	9
	Klatovy	513	10	10-11
	Klatovy	82	10	10-11

	Sušice	513	11	1
	Sušice	241	10	2
	Sušice	932	7	3
	Sušice	512	6	4
	Sušice	833	4	5
	Sušice	61	3	6-7
	Sušice	753	3	6-7
	Sušice	8	2	8-9
	Sušice	422	2	8-9
Plzeň-jih	Blovice	711	10	1
	Blovice	513	4	2
	Blovice	722	3	3
	Blovice	512	2	4-6
	Blovice	821	2	4-6
	Blovice	332	2	4-6
	Nepomuk	722	6	1
	Nepomuk	311	5	2
	Nepomuk	721	4	3
	Nepomuk	332	2	4-6
	Nepomuk	516	2	4-6
	Nepomuk	712	2	4-6
	Přeštice	833	11	1
	Přeštice	933	10	2
	Přeštice	722	8	3
	Přeštice	834	7	4
	Přeštice	541	4	5
	Přeštice	332	3	6-7
	Přeštice	921	3	6-7
	Přeštice	513	2	8-12
	Přeštice	741	2	8-12
	Přeštice	932	2	8-12
	Přeštice	721	2	8-12
	Přeštice	243	2	8-12
	Stod	82	10	1
	Stod	522	5	2-4
	Stod	711	5	2-4
	Stod	311	5	2-4
	Stod	541	4	5
	Stod	221	3	6-7
	Stod	3	3	6-7
	Stod	722	2	8-13
	Stod	512	2	8-13
	Stod	723	2	8-13
	Stod	834	2	8-13

	Stod	816	2	8-13
	Stod	516	2	8-13
Plzeň-město	Plzeň	541	129	1
	Plzeň	932	124	2
	Plzeň	332	80	3
	Plzeň	721	77	4
	Plzeň	833	50	5
	Plzeň	522	47	6
	Plzeň	311	40	7
	Plzeň	722	39	8-9
	Plzeň	333	39	8-9
	Plzeň	832	34	10
Plzeň-sever	Kralovice	815	17	1
	Kralovice	541	6	2.3
	Kralovice	311	6	2.3
	Kralovice	722	5	4.5
	Kralovice	333	5	4.5
	Kralovice	712	4	6
	Kralovice	513	3	7.9
	Kralovice	811	3	7.9
	Kralovice	932	3	7.9
	Kralovice	512	2	10-14
	Kralovice	723	2	10-14
	Kralovice	821	2	10-14
	Kralovice	711	2	10-14
	Kralovice	721	2	10-14
	Nýřany	932	33	1
	Nýřany	722	32	2
	Nýřany	721	18	3
	Nýřany	833	15	4
	Nýřany	311	10	5
	Nýřany	81	8	6-7
	Nýřany	432	8	6-7
	Nýřany	54	7	8
	Nýřany	532	6	9
	Nýřany	723	5	10-11
	Nýřany	515	5	10-11
Rokycany	Rokycany	753	62	1
	Rokycany	821	30	2
	Rokycany	741	9	3
	Rokycany	722	8	4
	Rokycany	932	6	5-6
	Rokycany	833	6	5-6
	Rokycany	512	5	7-9

	Rokycany	541	5	7-9
	Rokycany	522	5	7-9
	Rokycany	513	4	10-12
	Rokycany	712	4	10-12
	Rokycany	752	4	10-12
Tachov	Stříbro	333	11	1
	Stříbro	541	6	2
	Stříbro	833	3	3
	Stříbro	513	2	4-13
	Stříbro	723	2	4-13
	Stříbro	834	2	4-13
	Stříbro	81	2	4-13
	Stříbro	8	2	4-13
	Stříbro	815	2	4-13
	Stříbro	721	2	4-13
	Stříbro	311	2	4-13
	Stříbro	911	2	4-13
	Stříbro	753	2	4-13
	Tachov	311	37	1
	Tachov	833	29	2
	Tachov	432	25	3
	Tachov	312	23	4
	Tachov	723	15	5-6
	Tachov	711	15	5-6
	Tachov	814	12	7-8
	Tachov	932	12	7-8
	Tachov	834	10	9
	Tachov	512	9	10-11
	Tachov	821	9	10-11

Zdroj: ČSÚ (2013)

Tab. č. II Kompletní klasifikace hlavních tříd CZ-ISCO technických oborů (2,3,7,8)

KÓD	NÁZEV
2	Specialisté
21	Specialisté v oblasti vědy a techniky
211	Specialisté v oblasti fyziky, chemie a v příbuzných oborech
2111	Fyzici a astronomové
21111	Výzkumní a vývojoví vědečtí pracovníci ve fyzikálních oborech
21112	Fyzici atomoví, molekulární, nukleární
21113	Radiologičtí fyzici
21114	Astronomové, astrofyzici
21119	Ostatní specialisté v oblasti fyziky a astronomie
2112	Meteorologové
21120	Meteorologové
2113	Chemici (kromě chemického inženýrství)
21131	Výzkumní a vývojoví vědečtí pracovníci v chemických oborech
21132	Chemici anorganici
21133	Chemici organici
21134	Fyzikální chemici, chemici analytici
21135	Jaderní chemici
21139	Ostatní specialisté v oblasti chemie (kromě chemického inženýrství)
2114	Geologové, geofyzici a příbuzní pracovníci
21141	Výzkumní a vývojoví vědečtí pracovníci v geologických a příbuzných oborech
21142	Geologové
21143	Geofyzici
21144	Hydrologové
21149	Ostatní pracovníci v oborech příbuzných geologii a geofyzice
212	Specialisté v oblasti matematiky, statistiky a pojistné matematiky
2120	Specialisté v oblasti matematiky, statistiky a pojistné matematiky
21201	Specialisté v oblasti matematiky
21202	Specialisté v oblasti statistiky
21203	Specialisté v oblasti pojistné matematiky
213	Specialisté v biologických a příbuzných oborech
2131	Biologové, botanici, zoologové a příbuzní specialisté
21311	Biologové
21312	Genetici
21313	Fyziologové, imunologové
21314	Botanici
21315	Zoologové
21316	Biochemici, biofyzici
21317	Farmakologové, toxikologové
21318	Specialisté v laboratorních metodách
21319	Ostatní specialisté v oborech příbuzných biologii, botanice a zoologii
2132	Specialisté v oblasti zemědělství, lesnictví, rybářství a vodního hospodářství
21321	Specialisté v oblasti agronomie
21322	Specialisté v oblasti zootechniky
21323	Specialisté v oblasti zahradnictví

21324	Specialisté v oblasti rybářství
21325	Specialisté v oblasti lesnictví
21326	Specialisté v oblasti vodohospodářství
21329	Ostatní specialisté v oblasti zemědělství
2133	Specialisté v oblasti ochrany životního prostředí (kromě průmyslové ekologie)
21330	Specialisté v oblasti ochrany životního prostředí (kromě průmyslové ekologie)
214	Specialisté ve výrobě, stavebnictví a příbuzných oborech
2141	Specialisté v oblasti průmyslového inženýrství a v příbuzných oblastech
21411	Specialisté analytici rozborů, studií, racionalizace výroby
21412	Specialisté v oblasti kvality a certifikace systémů řízení (ISO)
21413	Specialisté v oblasti logistiky
21414	Specialisté v oblasti dopravy
21415	Specialisté v oblasti krizového řízení
21416	Specialisté v oblasti bezpečnostních systémů a ochrany údajů (kromě zabezpečení IT)
21419	Ostatní specialisté v oblasti průmyslového inženýrství a v příbuzných oblastech
2142	Stavební inženýři
21421	Stavební inženýři ve výzkumu a vývoji
21422	Inženýři projektanti budov
21423	Inženýři projektanti inženýrských děl
21424	Stavební inženýři technologové, normovači
21425	Stavební inženýři přípravy a realizace investic
21426	Stavební inženýři kontroly a řízení kvality
21427	Stavební inženýři výstavby budov
21428	Stavební inženýři výstavby inženýrských děl
21429	Ostatní stavební inženýři
2143	Specialisté v oblasti průmyslové ekologie
21430	Specialisté v oblasti průmyslové ekologie
2144	Strojní inženýři
21441	Strojní inženýři ve výzkumu a vývoji
21442	Strojní inženýři projektanti, konstruktéři
21443	Strojní inženýři technologové, normovači
21444	Strojní inženýři přípravy a realizace investic, inženýringu
21445	Strojní inženýři kontroly a řízení kvality
21446	Strojní inženýři přístrojů, strojů a zařízení
21449	Ostatní strojní inženýři
2145	Chemičtí inženýři a specialisté v příbuzných oborech
21451	Chemičtí inženýři ve výzkumu a vývoji a specialisté v příbuzných oborech
21452	Chemičtí inženýři projektanti, konstruktéři a specialisté v příbuzných oborech
21453	Chemičtí inženýři technologové, normovači a specialisté v příbuzných oborech
21454	Chemičtí inženýři přípravy a realizace investic, inženýringu a specialisté v příbuzných oborech
21455	Chemičtí inženýři kontroly a řízení kvality a specialisté v příbuzných oborech
21456	Chemičtí inženýři přístrojů, strojů a zařízení a specialisté v příbuzných oborech
21459	Ostatní chemičtí inženýři a specialisté v příbuzných oborech
2146	Důlní a hutní inženýři a specialisté v příbuzných oborech
21461	Důlní a hutní inženýři ve výzkumu a vývoji a specialisté v příbuzných oborech
21462	Důlní a hutní inženýři projektanti, konstruktéři a specialisté v příbuzných oborech
21463	Důlní a hutní inženýři technologové, normovači a specialisté v příbuzných oborech

21464	Důlní a hutní inženýři přípravy a realizace investic, inženýringu a specialisté v příbuzných oborech
21465	Důlní a hutní inženýři kontroly a řízení kvality a specialisté v příbuzných oborech
21466	Důlní a hutní inženýři přístrojů, strojů a zařízení a specialisté v příbuzných oborech
21469	Ostatní důlní a hutní inženýři a specialisté v příbuzných oborech
2149	Specialisté v oblasti techniky v ostatních oborech
21491	Inženýři ve výzkumu a vývoji v ostatních oborech
21492	Inženýři projektanti, konstruktéři v ostatních oborech
21493	Inženýři technologové, normovači v ostatních oborech
21494	Inženýři přípravy a realizace investic, inženýringu v ostatních oborech
21495	Inženýři kontroly a řízení kvality v ostatních oborech
21496	Inženýři přístrojů, strojů a zařízení v ostatních oborech
21497	Inženýři bezpečnosti práce a ochrany zdraví
21498	Biomedicínské inženýři
21499	Ostatní specialisté v oblasti techniky
215	Specialisté v oblasti elektrotechniky, elektroniky a elektronických komunikací
2151	Inženýři elektrotechnici a energetici
21511	Inženýři elektrotechnici a energetici ve výzkumu a vývoji
21512	Inženýři elektrotechnici a energetici projektanti, konstruktéři
21513	Inženýři elektrotechnici a energetici technologové, normovači
21514	Inženýři elektrotechnici a energetici přípravy a realizace investic, inženýringu
21515	Inženýři elektrotechnici a energetici kontroly a řízení kvality
21516	Inženýři elektrotechnici a energetici přístrojů, strojů a zařízení
21517	Inženýři energetici výroby energie
21518	Inženýři energetici distribuce energie
21519	Ostatní inženýři elektrotechnici a energetici
2152	Inženýři elektronici
21521	Inženýři elektronici ve výzkumu a vývoji
21522	Inženýři elektronici projektanti, konstruktéři
21523	Inženýři elektronici technologové, normovači
21524	Inženýři elektronici přípravy a realizace investic, inženýringu
21525	Inženýři elektronici kontroly a řízení kvality
21526	Inženýři elektronici přístrojů, strojů a zařízení
21529	Ostatní inženýři elektronici
2153	Inženýři v oblasti elektronických komunikací (včetně radiokomunikací)
21531	Inženýři ve výzkumu a vývoji v oblasti elektronických komunikací
21532	Inženýři projektanti, konstruktéři v oblasti elektronických komunikací
21533	Inženýři technologové, normovači v oblasti elektronických komunikací
21534	Inženýři přípravy a realizace investic, inženýringu v oblasti elektronických komunikací
21535	Inženýři kontroly a řízení kvality v oblasti elektronických komunikací
21536	Inženýři přístrojů, strojů a zařízení v oblasti elektronických komunikací
21539	Ostatní inženýři v oblasti elektronických komunikací (včetně radiokomunikací)
216	Architekti, specialisté v oblasti územního plánování, návrháři a příbuzní pracovníci
2161	Stavební architekti
21610	Stavební architekti
2162	Zahradní a krajinní architekti
21620	Zahradní a krajinní architekti

2163	Průmysloví a produktoví designéři, módní návrháři
21631	Průmysloví a produktoví designéři
21632	Módní návrháři
2164	Specialisté v oblasti územního a dopravního plánování
21640	Specialisté v oblasti územního a dopravního plánování
2165	Kartografové a zeměměřiči
21650	Kartografové a zeměměřiči
2166	Grafici a výtvarníci v multimédiích
21660	Grafici a výtvarníci v multimédiích
22	Specialisté v oblasti zdravotnictví
221	Lékaři (kromě zubních lékařů)
2211	Praktičtí lékaři
22111	Praktičtí lékaři pro dospělé
22112	Praktičtí lékaři pro děti a dorost
22113	Lékaři bez atestace (v oborech praktického lékařství)
22119	Ostatní praktičtí lékaři
2212	Lékaři specialisté
22121	Lékaři v interních oborech
22122	Lékaři v chirurgických oborech
22123	Lékaři v gynekologii a porodnictví
22124	Lékaři v psychiatrických oborech
22125	Lékaři v pediatrii
22126	Lékaři v anesteziologických oborech
22127	Lékaři v radiologických oborech
22128	Lékaři bez atestace (kromě oborů praktického lékařství)
22129	Ostatní lékaři specialisté
222	Všeobecné sestry a porodní asistentky se specializací
2221	Všeobecné sestry se specializací
22211	Staniční sestry (kromě sester v oblasti porodní asistence)
22212	Sestry pro intenzivní péči (včetně pediatrie a neonatologie)
22213	Sestry pro perioperační péči
22214	Sestry pro pediatrii
22215	Sestry pro péči v interních oborech
22216	Sestry pro péči v chirurgických oborech
22217	Sestry pro péči v psychiatrických oborech
22218	Komunitní sestry
22219	Ostatní všeobecné sestry se specializací
2222	Porodní asistentky se specializací
22221	Staniční sestry v oblasti porodní asistence
22222	Porodní asistentky pro intenzivní péči
22223	Porodní asistentky pro perioperační péči
22224	Porodní asistentky pro komunitní péči
22229	Ostatní porodní asistentky se specializací
223	Specialisté v oblasti tradiční a alternativní medicíny
2230	Specialisté v oblasti tradiční a alternativní medicíny
22300	Specialisté v oblasti tradiční a alternativní medicíny
224	Nelékařtí praktici

2240	Nelékařští praktici
22400	Nelékařští praktici
225	Veterinární lékaři
2250	Veterinární lékaři
22500	Veterinární lékaři
226	Ostatní specialisté v oblasti zdravotnictví
2261	Zubní lékaři
22611	Zubní lékaři bez specializace
22612	Kliničtí stomatologové
22613	Ortodontisté
22614	Orální a maxilofaciální chirurgové
22619	Ostatní zubní lékaři se specializací
2262	Farmaceuti
22621	Farmaceuti bez specializace
22622	Farmaceuti se specializací pro veřejné lékárenství
22623	Farmaceuti se specializací pro nemocniční lékárenství
22629	Ostatní farmaceuti se specializací
2263	Specialisté v oblasti ochrany veřejného zdraví
22630	Specialisté v oblasti ochrany veřejného zdraví
2264	Fyzioterapeuti specialisté
22641	Odborní fyzioterapeuti pro neurologii
22642	Odborní fyzioterapeuti pro vnitřní lékařství
22643	Odborní fyzioterapeuti pro chirurgické obory a traumatologii
22644	Odborní fyzioterapeuti pro neonatologii a pediatrii
22649	Ostatní fyzioterapeuti specialisté
2265	Specialisté v oblasti dietetiky a výživy
22650	Specialisté v oblasti dietetiky a výživy
2266	Specialisté v oblasti audiologie a řečové terapie
22661	Kliničtí logopedi
22662	Logopedi (kromě klinických logopedů)
22663	Audiologové (kromě lékařských audiologů)
22669	Ostatní specialisté v oblasti audiologie a řečové terapie
2267	Specialisté v oblasti oční optiky a optometrie
22671	Optometristé
22672	Ortoptisté
22673	Zrakoví terapeuti
22679	Ostatní specialisté v oblasti oční optiky a optometrie
2269	Specialisté v oblasti zdravotnictví jinde neuvedení
22691	Ergoterapeuti se specializací
22692	Adiktologové
22699	Ostatní specialisté v oblasti zdravotnictví jinde neuvedení
23	Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání
231	Učitelé na vysokých a vyšších odborných školách
2310	Učitelé na vysokých a vyšších odborných školách
23101	Vědečtí, výzkumní a vývojoví pracovníci na vysokých školách
23102	Profesoři na vysokých školách
23103	Docenti na vysokých školách

23104	Odborní asistenti na vysokých školách
23105	Asistenti na vysokých školách
23106	Lektoři na vysokých školách
23107	Učitelé na vyšších odborných školách
232	Učitelé odborných předmětů, praktického vyučování, odborného výcviku a lektoři dalšího vzdělávání
2320	Učitelé odborných předmětů, praktického vyučování a odborného výcviku (kromě pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
23201	Učitelé odborných předmětů (kromě pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
23202	Učitelé praktického vyučování (kromě pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
23203	Učitelé odborného výcviku (kromě pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
23204	Lektoři dalšího vzdělávání
233	Učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. stupni základních škol
2330	Učitelé na středních školách (kromě odborných předmětů), konzervatořích a na 2. stupni základních škol
23301	Učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů na středních školách
23302	Učitelé na konzervatořích
23303	Učitelé na 2. stupni základních škol
234	Učitelé na 1. stupni základních škol a učitelé v oblasti předškolní výchovy
2341	Učitelé na 1. stupni základních škol
23410	Učitelé na 1. stupni základních škol
2342	Učitelé v oblasti předškolní výchovy
23420	Učitelé v oblasti předškolní výchovy
235	Ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání
2351	Specialisté zaměřeni na metody výuky
23511	Specialisté metod výuky
23512	Školní inspektoři
23513	Specialisté pro tvorbu vzdělávacích programů
23514	Specialisté pro tvorbu učebních pomůcek
23515	Specialisté, metodičtí poradci pro výuku cizích jazyků
23519	Ostatní specialisté zaměřeni na metody výuky
2352	Učitelé a vychovatelé pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami
23521	Učitelé v mateřských školách pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami
23522	Učitelé na základních školách pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami
23523	Učitelé na středních školách a konzervatořích pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
23524	Učitelé na vyšších odborných školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
23525	Učitelé pro dospělé se speciálními vzdělávacími potřebami
23526	Vychovatelé pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami
23527	Vychovatelé pro dospělé se speciálními vzdělávacími potřebami
23529	Ostatní učitelé a vychovatelé pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami
2353	Lektoři a učitelé jazyků na ostatních školách
23530	Lektoři a učitelé jazyků na ostatních školách
2354	Lektoři a učitelé hudby na ostatních školách
23540	Lektoři a učitelé hudby na ostatních školách
2355	Lektoři a učitelé umění na ostatních školách
23550	Lektoři a učitelé umění na ostatních školách
2356	Lektoři a učitelé informačních technologií na ostatních školách
23560	Lektoři a učitelé informačních technologií na ostatních školách

2359	Specialisté a odborní pracovníci v oblasti výchovy a vzdělávání jinde neuvedení
23591	Speciální pedagogové
23592	Pedagogové v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
23593	Vychovatelé (kromě vychovatelů pro osoby se speciálními vzdělávacími potřebami)
23594	Pedagogové volného času
23599	Ostatní specialisté a odborní pracovníci v oblasti výchovy a vzdělávání jinde neuvedení
24	Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě
241	Specialisté v oblasti financí
2411	Specialisté v oblasti účetnictví
24111	Hlavní účetní
24112	Účetní auditori
24113	Specialisté kalkulací, cen a nákladů
24114	Metodici účetnictví
24115	Rozpočtáři specialisté
24116	Daňoví specialisté a daňoví poradci
24119	Ostatní specialisté v oblasti účetnictví
2412	Finanční a investiční poradci a příbuzní specialisté
24121	Finanční poradci specialisté
24122	Investiční poradci specialisté
24123	Burzovní makléři
24124	Bankovní makléři
24125	Pojišťovací poradci specialisté
24129	Ostatní specialisté v oblasti finančního a investičního poradenství
2413	Finanční analytici a specialisté v peněžnictví a pojišťovnictví
24131	Metodici a analytici finančního trhu
24132	Specialisté vzniku pojištění a zajištění
24133	Specialisté likvidace pojistných událostí
24134	Specialisté tvorby bankovních produktů
24135	Specialisté řízení úvěrů
24136	Finanční analytici
24139	Ostatní specialisté v peněžnictví a pojišťovnictví
242	Specialisté v oblasti strategie a personálního řízení
2421	Specialisté v oblasti organizace a řízení práce
24210	Specialisté v oblasti organizace a řízení práce
2422	Specialisté v oblasti strategie a politiky organizací
24221	Specialisté v oblasti řízení rizik
24222	Specialisté analytici, metodici v oblasti politiky firem a veřejné správy
24223	Specialisté v oblasti strategie
24224	Specialisté podpory podnikání
24225	Specialisté v oblasti hospodaření s majetkem státu a organizací
24226	Specialisté v oblasti zahraničních vztahů a služeb
24227	Specialisté v oblasti správy školství, kultury a zdravotnictví
24228	Specialisté v oblasti vnitřních věcí státu a regionálního rozvoje
24229	Ostatní specialisté v oblasti politiky organizací
2423	Specialisté v oblasti personálního řízení
24230	Specialisté v oblasti personálního řízení
2424	Specialisté v oblasti vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů

24240	Specialisté v oblasti vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů
243	Specialisté v oblasti prodeje, nákupu, marketingu a styku s veřejností
2431	Specialisté v oblasti reklamy a marketingu, průzkumu trhu
24311	Specialisté v oblasti marketingu
24312	Specialisté v oblasti propagace a reklamy
24313	Specialisté průzkumu trhu
2432	Specialisté pro styk s veřejností
24320	Specialisté pro styk s veřejností
2433	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu produktů a služeb (kromě informačních a komunikačních technologií)
24331	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu strojů, přístrojů a zařízení (kromě informačních a komunikačních technologií)
24332	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu energií, přírodních surovin a stavebnin
24333	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu lékařských a farmaceutických produktů
24334	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu potravinářských a chemických produktů
24335	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu gumárenských, plastikářských, sklářských a keramických produktů
24336	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu textilních a kožedělných produktů
24337	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu služeb
24339	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu ostatních produktů (kromě informačních a komunikačních technologií)
2434	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu informačních a komunikačních technologií
24340	Specialisté v oblasti prodeje a nákupu informačních a komunikačních technologií
25	Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií
251	Analytici a vývojáři softwaru a počítačových aplikací
2511	Systémoví analytici
25110	Systémoví analytici
2512	Vývojáři softwaru
25120	Vývojáři softwaru
2513	Vývojáři webu a multimédií
25130	Vývojáři webu a multimédií
2514	Programátoři počítačových aplikací
25140	Programátoři počítačových aplikací
2519	Specialisté v oblasti testování softwaru a příbuzní pracovníci
25190	Specialisté v oblasti testování softwaru a příbuzní pracovníci
252	Specialisté v oblasti databází a počítačových sítí
2521	Návrháři a správci databází
25210	Návrháři a správci databází
2522	Systémoví administrátoři, správci počítačových sítí
25220	Systémoví administrátoři, správci počítačových sítí
2523	Specialisté v oblasti počítačových sítí (kromě správců)
25230	Specialisté v oblasti počítačových sítí (kromě správců)
2529	Specialisté v oblasti bezpečnosti dat a příbuzní pracovníci
25290	Specialisté v oblasti bezpečnosti dat a příbuzní pracovníci
26	Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech
261	Specialisté v oblasti práva a příbuzných oblastech
2611	Advokáti, státní zástupci a příbuzní pracovníci
26111	Advokáti
26112	Státní zástupci

26113	Advokátní koncipienti
26114	Právní čekatelé státního zastupitelství
26119	Ostatní specialisté příbuzní advokátům a státním zástupcům
2612	Soudci a příbuzní pracovníci
26121	Soudci
26122	Vyšší soudní úředníci
26123	Asistenti soudců
26124	Justiční čekatelé
26129	Ostatní pracovníci příbuzní soudcům
2619	Specialisté v oblasti práva a příbuzných oblastech jinde neuvedení
26191	Exekutoři
26192	Notáři
26193	Exekutorští koncipienti a kandidáti
26194	Notářští koncipienti a kandidáti
26195	Podnikoví právníci
26196	Právníci legislativci
26199	Ostatní specialisté v oblasti práva a příbuzných oblastech jinde neuvedení
262	Specialisté v knihovnách, archívech a v příbuzných oblastech
2621	Specialisté archiváři, kurátoři a správci památkových objektů
26211	Specialisté archiváři
26212	Specialisté kurátoři
26213	Správci památkových objektů, kasteláni
2622	Specialisté v knihovnách a v příbuzných oblastech
26220	Specialisté v knihovnách a v příbuzných oblastech
263	Specialisté v oblasti sociální, církevní a v příbuzných oblastech
2631	Specialisté v oblasti ekonomie
26311	Specialisté v oblasti národohospodářství
26312	Specialisté v oblasti podnikové ekonomie
2632	Sociologové, antropologové a specialisté v příbuzných oborech
26321	Výzkumní a vývojoví pracovníci v oboru sociologie, antropologie a v příbuzných oborech
26322	Sociologové
26323	Archeologové
26324	Geografové
26325	Etnologové
26326	Antropologové
26329	Ostatní specialisté v oborech příbuzných sociologii a antropologii
2633	Filozofové, historici a politologové
26330	Filozofové, historici a politologové
2634	Psychologové
26341	Kliničtí psychologové
26342	Psychologové ve zdravotnictví (kromě klinických psychologů)
26343	Pedagogičtí psychologové
26344	Sportovní psychologové
26345	Osobní, rodinní a sociální psychologové
26349	Ostatní psychologové
2635	Specialisté v oblasti sociální práce
26351	Sociální pracovníci specialisté v oblasti veřejné správy

26352	Sociální pracovníci specialisté v oblasti zdravotnictví (kromě péče o zdravotně postižené)
26353	Sociální pracovníci specialisté v oblasti péče o zdravotně postižené
26354	Sociální pracovníci specialisté v oblasti péče o seniory (kromě péče o zdravotně postižené)
26355	Sociální pracovníci specialisté v oblasti péče o děti a mládež (kromě péče o zdravotně postižené)
26356	Sociální pracovníci specialisté v probačních střediscích, nápravných a jiných zařízeních
26357	Sociální pracovníci specialisté v oblasti poradenství (včetně pedagogicko-psychologických poraden)
26359	Ostatní specialisté v oblasti sociální práce
2636	Specialisté v církevní oblasti a v příbuzných oblastech
26360	Specialisté v církevní oblasti a v příbuzných oblastech
264	Spisovatelé, novináři a jazykovědci
2641	Spisovatelé a příbuzní pracovníci
26410	Spisovatelé a příbuzní pracovníci
2642	Redaktoři, novináři a příbuzní pracovníci
26421	Šéfredaktoři a editoři
26422	Redaktoři (kromě technických)
26423	Techničtí redaktoři
26424	Novináři
26429	Ostatní specialisté v oblasti žurnalistiky
2643	Překladatelé, tlumočníci a jazykovědci
26431	Překladatelé a tlumočníci
26432	Jazykovědci
265	Výkonní umělci a příbuzní specialisté
2651	Výtvarní umělci
26511	Sochaři
26512	Umělečtí malíři
26513	Umělečtí grafici
26514	Umělečtí restaurátoři
26519	Ostatní výtvarní umělci
2652	Hudebníci, zpěváci a skladatelé
26521	Zpěváci sólisté a zpěváci sboristé
26522	Hudební skladatelé
26523	Dirigenti, kapelníci, primáši
26524	Koncertní mistři, sbormistři
26525	Instrumentalisté
26529	Ostatní hudebníci
2653	Tanečníci a choreografové
26531	Taneční a baletní mistři
26532	Tanečníci baletu
26533	Tanečníci (kromě baletu)
26534	Choreografové
26539	Ostatní umělci příbuzní tanečnickům
2654	Režiséři, dramaturgové, produkční a příbuzní specialisté
26541	Režiséři
26542	Dramaturgové
26543	Produkční
26544	Hlavní kameramani

26549	Ostatní specialisté v rozhlasu, televizi, filmu a divadle
2655	Herci
26550	Herci
2656	Moderátoři v rozhlasu, televizi a ostatní moderátoři
26561	Televizní moderátoři
26562	Rozhlasoví moderátoři
26569	Ostatní moderátoři
2659	Výkonní umělci a příbuzní specialisté jinde neuvedení
26590	Výkonní umělci a příbuzní specialisté jinde neuvedení
3	Techničtí a odborní pracovníci
31	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky
311	Technici ve fyzikálních a průmyslových oborech
3111	Technici v chemických a fyzikálních vědách (kromě chemického inženýrství)
31111	Technici v oblasti chemie (kromě chemického inženýrství)
31112	Technici v oblasti fyziky
31113	Technici v oblasti geologie
31114	Technici v oblasti geofyziky
31115	Technici v oblasti meteorologie
31116	Technici v oblasti astronomie
31117	Technici v oblasti metrologie
31119	Technici v ostatních chemických a fyzikálních vědách (kromě chemického inženýrství)
3112	Stavební technici
31121	Stavební technici pro technický rozvoj, výzkum a vývoj
31122	Stavební technici projektanti, konstruktéři
31123	Stavební technici technologové, normovači
31124	Stavební technici přípravy a realizace investic, inženýringu
31125	Stavební technici kontroly kvality, laboranti
31126	Stavební technici provozní
31127	Dispečeři stavební výroby
31128	Technici požární ochrany, revizní technici staveb
31129	Ostatní stavební technici
3113	Elektrotechnici a technici energetici
31131	Elektrotechnici a technici energetici ve výzkumu a vývoji
31132	Elektrotechnici a technici energetici projektanti, konstruktéři
31133	Elektrotechnici a technici energetici technologové, normovači
31134	Elektrotechnici a technici energetici přípravy a realizace investic, inženýringu
31135	Elektrotechnici a technici energetici kontroly kvality, laboranti
31136	Elektrotechnici a technici energetici přístrojů, strojů a zařízení
31137	Technici dispečeři v elektrotechnice a energetice
31138	Revizní technici v elektrotechnice a energetice
31139	Ostatní elektrotechnici a technici energetici
3114	Technici elektroniky
31141	Technici elektroniky ve výzkumu a vývoji
31142	Technici elektroniky projektanti, konstruktéři
31143	Technici elektroniky technologové, normovači
31144	Technici elektroniky přípravy a realizace investic, inženýringu
31145	Technici elektroniky kontroly kvality, laboranti

31146	Technici elektronici přístrojů, strojů a zařízení
31147	Technici dispečerů v elektronice
31148	Revizní technici v elektronice
31149	Ostatní technici elektronici
3115	Strojírenští technici
31151	Strojírenští technici ve výzkumu a vývoji
31152	Strojírenští technici projektanti, konstruktéři
31153	Strojírenští technici technologové, normovači
31154	Strojírenští technici přípravy a realizace investic, inženýringu
31155	Strojírenští technici kontroly kvality, laboranti
31156	Strojírenští technici přístrojů, strojů a zařízení
31157	Technici dispečerů strojírenské výroby
31158	Revizní technici ve strojírenství, technici STK
31159	Ostatní strojírenští technici
3116	Technici v chemickém inženýrství a příbuzných oborech
31161	Chemičtí technici pro technický rozvoj, výzkum a vývoj a pracovníci v příbuzných oborech
31162	Chemičtí technici projektanti, konstruktéři a pracovníci v příbuzných oborech
31163	Chemičtí technici technologové, normovači a pracovníci v příbuzných oborech
31164	Chemičtí technici přípravy a realizace investic, inženýringu a pracovníci v příbuzných oborech
31165	Chemičtí technici kontroly kvality, laboranti a pracovníci v příbuzných oborech
31166	Chemičtí technici přístrojů, strojů a zařízení a pracovníci v příbuzných oborech
31167	Technici dispečerů chemické výroby a pracovníci v příbuzných oborech
31169	Ostatní technici v chemickém inženýrství a příbuzných oborech
3117	Důlní a hutní technici a pracovníci v příbuzných oborech
31171	Důlní a hutní technici pro rozvoj, výzkum a vývoj a pracovníci v příbuzných oborech
31172	Důlní a hutní technici projektanti, konstruktéři a pracovníci v příbuzných oborech
31173	Důlní a hutní technici technologové, normovači a pracovníci v příbuzných oborech
31174	Důlní a hutní technici přípravy a realizace investic, inženýringu a pracovníci v příbuzných oborech
31175	Důlní a hutní technici kontroly kvality, laboranti a pracovníci v příbuzných oborech
31176	Důlní a hutní technici přístrojů, strojů a zařízení a pracovníci v příbuzných oborech
31177	Důlní a hutní technici dispečerů a pracovníci v příbuzných oborech
31178	Důlní a hutní revizní technici, báňští inspektoři
31179	Ostatní důlní a hutní technici a pracovníci v příbuzných oborech
3118	Technici kartografové, zeměměřiči a pracovníci v příbuzných oborech
31181	Technici kartografové
31182	Technici zeměměřiči
31183	Technici geografové
31189	Ostatní odborní pracovníci v oborech příbuzných kartografii a zeměměřičtví
3119	Technici v ostatních průmyslových oborech
31191	Technici ve výzkumu a vývoji v ostatních průmyslových oborech
31192	Technici projektanti, konstruktéři v ostatních průmyslových oborech
31193	Technici technologové v ostatních průmyslových oborech
31194	Technici přípravy a realizace investic, inženýringu v ostatních průmyslových oborech
31195	Technici kontroly kvality, laboranti v ostatních průmyslových oborech
31196	Technici přístrojů, strojů a zařízení v ostatních průmyslových oborech
31197	Technici dispečerů v ostatních průmyslových oborech

31198	Technici bezpečnosti práce a ochrany zdraví, racionalizace výroby, ergonomických studií
31199	Technici v ostatních průmyslových oborech jinde neuvedení
312	Mistři a příbuzní pracovníci v oblasti těžby, výroby a stavebnictví
3121	Mistři a příbuzní pracovníci v oblasti těžby, hutní výroby a slévárenství
31211	Mistři a příbuzní pracovníci v oblasti těžby
31212	Mistři a příbuzní pracovníci v oblasti hutní výroby
31213	Mistři a příbuzní pracovníci v oblasti slévárenství
3122	Mistři a příbuzní pracovníci ve výrobě (kromě hutní výroby a slévárenství)
31221	Mistři a příbuzní pracovníci v elektrotechnice a energetice
31222	Mistři a příbuzní pracovníci v elektronice
31223	Mistři a příbuzní pracovníci ve strojírenství
31224	Mistři a příbuzní pracovníci v chemii, farmacii a potravinářství
31225	Mistři a příbuzní pracovníci v dřevařství, papírenství a polygrafii
31226	Mistři a příbuzní pracovníci v textilní a kožedělné výrobě a v obuvnictví
31227	Mistři a příbuzní pracovníci ve sklářství, výrobě keramiky a bižuterie
31228	Mistři a příbuzní pracovníci v gumárenství a plastikářství
31229	Mistři a příbuzní pracovníci v ostatní výrobě
3123	Mistři a příbuzní pracovníci ve stavebnictví
31230	Mistři a příbuzní pracovníci ve stavebnictví
313	Operátoři velinů
3131	Operátoři velinů na výrobu a rozvod elektrické energie a tepla
31311	Operátoři velinů na výrobu a rozvod elektrické energie
31312	Operátoři velinů na výrobu a rozvod tepla
3132	Operátoři velinů spaloven, vodárenských a vodohospodářských zařízení
31321	Operátoři velinů spaloven
31322	Operátoři velinů vodárenských a vodohospodářských zařízení
3133	Operátoři velinů pro chemickou výrobu (kromě zpracování ropy a zemního plynu)
31330	Operátoři velinů pro chemickou výrobu (kromě zpracování ropy a zemního plynu)
3134	Operátoři velinů pro zpracování ropy a zemního plynu
31340	Operátoři velinů pro zpracování ropy a zemního plynu
3135	Operátoři velinů na zpracování kovů
31351	Operátoři velinů v hutní výrobě
31352	Operátoři velinů ve slévárenství
31353	Operátoři velinů v kovovýrobě
31354	Operátoři velinů ve válcovnách plechu
31359	Ostatní operátoři velinů na zpracování kovů
3139	Operátoři velinů jinde neuvedení
31391	Operátoři velinů v betonárnách
31392	Operátoři velinů montážních linek
31399	Ostatní operátoři velinů jinde neuvedení
314	Technici v biologických oborech a příbuzných oblastech
3141	Technici a laboranti v biologických a příbuzných oborech (kromě zdravotnických)
31411	Technici v oboru biologie
31412	Technici v oboru botanika
31413	Technici v oboru zoologie
31414	Technici v oboru ekologie
31415	Laboranti v biologických a příbuzných oborech

31419	Technici v ostatních oborech příbuzných biologií (kromě zdravotnických)
3142	Technici v oblasti zemědělství, rybářství a vodohospodářství (kromě úpravy a rozvodu vody)
31421	Technici agronomové
31422	Zootechnici
31423	Zahradní technici
31424	Technici v oblasti rybářství
31425	Technici v oblasti vodohospodářství (kromě úpravy a rozvodu vody)
31429	Ostatní technici v oblasti zemědělství
3143	Technici v oblasti lesnictví
31430	Technici v oblasti lesnictví
315	Technici a kontrolori v oblasti letecké a lodní dopravy
3151	Lodní technici
31510	Lodní technici
3152	Lodní důstojníci a lodivodi
31520	Lodní důstojníci a lodivodi
3153	Piloti, navigátoři a palubní technici
31531	Piloti
31532	Letečtí navigátoři
31533	Letečtí instruktoři
31534	Palubní technici letadel
31535	Palubní operátoři
3154	Řídicí letového provozu
31540	Řídicí letového provozu
3155	Elektrotechnici řídicích a navigačních zařízení letového provozu
31550	Elektrotechnici řídicích a navigačních zařízení letového provozu
32	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví
321	Zdravničtí a farmaceutičtí technici a laboranti
3211	Technici a asistenti pro obsluhu lékařských zařízení
32111	Radiologičtí technici
32112	Radiologičtí asistenti
32113	Biomedicínští technici
32114	Biotechničtí asistenti
32119	Ostatní technici a asistenti pro obsluhu lékařských zařízení
3212	Odborní laboranti a laboratorní asistenti v oblasti zdravotnictví
32121	Zdravotní laboranti
32122	Laboratorní asistenti
32129	Ostatní odborní laboranti v oblasti zdravotnictví
3213	Farmaceutičtí asistenti
32130	Farmaceutičtí asistenti
3214	Odborní pracovníci v oblasti zubní techniky, ortotiky a protetiky
32141	Technici v oblasti ortotiky a protetiky
32142	Zubní technici
32143	Ortotici-protetici
32144	Asistenti zubních techniků
32149	Ostatní odborní pracovníci v oblasti zubní techniky, ortotiky a protetiky
322	Všeobecné sestry a porodní asistentky bez specializace

3221	Všeobecné sestry bez specializace
32211	Všeobecné sestry s osvědčením
32212	Všeobecné sestry bez osvědčení
3222	Porodní asistentky bez specializace
32221	Porodní asistentky s osvědčením
32222	Porodní asistentky bez osvědčení
323	Odborní pracovníci v oblasti tradiční a alternativní medicíny
3230	Odborní pracovníci v oblasti tradiční a alternativní medicíny
32300	Odborní pracovníci v oblasti tradiční a alternativní medicíny
324	Veterinární technici a asistenti
3240	Veterinární technici a asistenti
32400	Veterinární technici a asistenti
325	Ostatní odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví
3251	Dentální hygienisté
32510	Dentální hygienisté
3252	Technici pro lékařské záznamy a informace o zdravotním stavu
32520	Technici pro lékařské záznamy a informace o zdravotním stavu
3253	Odborní pracovníci v oblasti komunitní zdravotní péče
32530	Odborní pracovníci v oblasti komunitní zdravotní péče
3254	Odborní pracovníci v oblasti oční optiky
32540	Odborní pracovníci v oblasti oční optiky
3255	Odborní pracovníci v oblasti rehabilitace
32551	Fyzioterapeuti s osvědčením
32552	Fyzioterapeuti bez osvědčení
32553	Odborní maséři ve zdravotnictví
32559	Ostatní odborní pracovníci v oblasti rehabilitace
3256	Zdravotničtí asistenti (praktické sestry)
32560	Zdravotničtí asistenti (praktické sestry)
3257	Asistenti ochrany veřejného zdraví
32570	Asistenti ochrany veřejného zdraví
3258	Zdravotničtí záchranáři
32580	Zdravotničtí záchranáři
3259	Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví jinde neuvedení
32591	Ergoterapeuti bez specializace
32592	Nutriční asistenti
32599	Ostatní odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví jinde neuvedení
33	Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě
331	Odborní pracovníci v ekonomických a příbuzných oborech
3311	Zprostředkovatelé finančních transakcí a finanční makléři
33110	Zprostředkovatelé finančních transakcí a finanční makléři
3312	Odborní pracovníci v oblasti peněžnictví
33121	Odborní poradci v peněžnictví
33122	Přepážkoví konzultanti v peněžnictví
33129	Ostatní odborní pracovníci v oblasti peněžnictví
3313	Odborní pracovníci v oblasti účetnictví, ekonomiky a personalistiky
33131	Odborní účetní všeobecní
33132	Odborní účetní mzdoví

33133	Odborní účetní finanční a investiční
33134	Odborní plánovači a odborní účetní materiáloví
33135	Odborní fakturanti
33136	Odborní pracovníci financování a úvěrování
33137	Odborní pracovníci kalkulací, cen, nákladů a rozpočtů
33138	Odborní pracovníci v oblasti personalistiky, ekonomové práce
33139	Ostatní odborní pracovníci v oblasti účetnictví a ekonomiky
3314	Odborní pracovníci v oblasti matematiky, statistiky a pojistné matematiky
33141	Odborní pracovníci v oblasti matematiky
33142	Odborní pracovníci v oblasti statistiky
33143	Odborní pracovníci v oblasti pojistné matematiky
3315	Odhadci, zbožiznalci a likvidátoři
33151	Odhadci a zbožiznalci
33152	Likvidátoři
332	Odborní pracovníci v oblasti pojišťovnictví, obchodní zástupci, nákupčí a obchodní makléři
3321	Odborní pracovníci v oblasti pojišťovnictví
33211	Odborní pojišťovací poradci
33212	Přepážkoví konzultanti v pojišťovnách
33219	Ostatní odborní pracovníci v oblasti pojišťovnictví
3322	Obchodní zástupci
33220	Obchodní zástupci
3323	Nákupčí
33230	Nákupčí
3324	Obchodní makléři
33240	Obchodní makléři
333	Zprostředkovatelé služeb
3331	Odbytoví a přepravní agenti, celní deklaranti
33311	Odbytoví agenti
33312	Agenti dopravy a přepravy
33313	Celní deklaranti
3332	Organizátoři konferencí a událostí
33320	Organizátoři konferencí a událostí
3333	Odborní pracovníci úřadů práce a pracovních agentur
33331	Odborní zprostředkovatelé práce
33332	Odborní pracovníci trhu práce
33333	Odborní pracovníci evidence a podpory
33334	Odborní pracovníci rekvalifikací
33335	Odborní pracovníci zahraniční zaměstnanosti
33336	Odborní kontroloři služeb zaměstnanosti
33337	Odborní profesní poradci služeb zaměstnanosti
33339	Ostatní odborní pracovníci úřadů práce a pracovních agentur
3334	Realitní makléři
33340	Realitní makléři
3339	Zprostředkovatelé služeb jinde neuvedení
33391	Pracovníci v oblasti propagace a reklamy
33392	Obchodní referenti

33393	Aukcionáři (dražebníci)
33394	Sportovní agenti
33395	Umělečtí agenti
33396	Kulturní referenti
33397	Reklamační referenti
33399	Ostatní zprostředkovatelé služeb jinde neuvedení
334	Odborní administrativní pracovníci a asistenti
3341	Vedoucí v oblasti administrativních agend
33411	Vedoucí všeobecných administrativních pracovníků
33412	Vedoucí všeobecných sekretářů
33413	Vedoucí pracovníků pro zadávání dat a zpracování textů
33414	Vedoucí pokladníků a přepážkových pracovníků
33415	Vedoucí pracovníků informačních služeb
33416	Vedoucí úředníků pro zpracování číselných údajů
33417	Vedoucí úředníků v logistice
33419	Vedoucí ostatních úředníků
3342	Odborní administrativní pracovníci v právní oblasti
33420	Odborní administrativní pracovníci v právní oblasti
3343	Odborní pracovníci v administrativě a správě organizace
33431	Odborní asistenti v administrativě
33432	Odborní pracovníci hospodářské správy
33433	Odborní pracovníci organizace a řízení
33434	Odborní pracovníci bezpečnostních systémů a ochrany údajů
33435	Odborní pracovníci v oblasti kvality a certifikace systému řízení (ISO)
33436	Odborní pracovníci vnitřních věcí státu a konzulárních služeb
33437	Odborní pracovníci v oblasti správy školství, kultury a zdravotnictví
33438	Odborní pracovníci v oblasti správy průmyslu a dopravy
33439	Ostatní odborní pracovníci v administrativě a správě organizace
3344	Odborní administrativní pracovníci v oblasti zdravotnictví
33440	Odborní administrativní pracovníci v oblasti zdravotnictví
335	Pracovníci veřejné správy v oblasti státních regulací
3351	Pracovníci Celní správy ČR
33511	Vrchní referenti Celní správy ČR
33512	Asistenti Celní správy ČR
33513	Vrchní asistenti Celní správy ČR
33514	Inspektoři Celní správy ČR
33515	Vrchní inspektoři Celní správy ČR
33516	Komisaři Celní správy ČR
33517	Vrchní komisaři Celní správy ČR
33518	Radové Celní správy ČR
33519	Ostatní pracovníci Celní správy ČR
3352	Pracovníci veřejné správy v oblasti daní
33520	Pracovníci veřejné správy v oblasti daní
3353	Pracovníci veřejné správy v oblasti sociálních a jiných dávek
33530	Pracovníci veřejné správy v oblasti sociálních a jiných dávek
3354	Pracovníci veřejné správy vydávající různá povolení
33540	Pracovníci veřejné správy vydávající různá povolení

3355	Policejní inspektoři, komisaři a radové Policie ČR
33551	Inspektoři Policie ČR
33552	Vrchní inspektoři Policie ČR
33553	Komisaři Policie ČR
33554	Vrchní komisaři Policie ČR
33555	Radové Policie ČR
3359	Pracovníci veřejné správy v oblasti státních regulací jinde neuvedení
33590	Pracovníci veřejné správy v oblasti státních regulací jinde neuvedení
34	Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a v příbuzných oborech
341	Odborní pracovníci v oblasti právní, sociální a církevní
3411	Odborní pracovníci v právní oblasti, bezpečnosti a v příbuzných oborech
34111	Právní asistenti
34112	Soudní vykonavatelé
34113	Odborní bezpečnostní pracovníci bezpečnostních a detektivních agentur
34119	Ostatní odborní pracovníci v právní oblasti a příbuzných oborech
3412	Odborní pracovníci v oblasti sociální práce
34121	Sociální pracovníci v oblasti veřejné správy
34122	Sociální pracovníci v oblasti zdravotnictví (kromě péče o zdravotně postižené)
34123	Sociální pracovníci v oblasti péče o zdravotně postižené
34124	Sociální pracovníci v oblasti péče o seniory (kromě péče o zdravotně postižené)
34125	Sociální pracovníci v oblasti péče o děti a mládež (kromě péče o zdravotně postižené)
34126	Sociální pracovníci v probačních střediscích, nápravných a jiných zařízeních
34127	Sociální pracovníci v oblasti poradenství (včetně pedagogicko-psychologických poraden)
34129	Ostatní odborní pracovníci v oblasti sociální práce
3413	Odborní pracovníci v církevní oblasti a v příbuzných oborech
34130	Odborní pracovníci v církevní oblasti a v příbuzných oborech
342	Odborní pracovníci v oblasti sportu a fitness
3421	Atleti a ostatní profesionální sportovci
34210	Atleti a ostatní profesionální sportovci
3422	Sportovní trenéři, instruktoři a úředníci sportovních klubů
34221	Sportovní trenéři a instruktoři (kromě na školách)
34222	Sportovní trenéři a instruktoři na školách se sportovním zaměřením
34223	Úředníci sportovních klubů
3423	Instruktoři a programoví vedoucí v rekreačních zařízeních a fitcentrech
34230	Instruktoři a programoví vedoucí v rekreačních zařízeních a fitcentrech
343	Odborní pracovníci v oblasti umění a kultury, šéfkuchaři
3431	Fotografové
34311	Umělečtí fotografové
34312	Fotoreportéři
34313	Techničtí fotografové
34319	Ostatní fotografové
3432	Aranžéři a příbuzní pracovníci
34321	Aranžéři
34322	Bytoví návrháři
34323	Návrháři dekorací, rekvizit, kostýmů
34324	Návrháři (grafici) reklamní, komerční, propagační
34325	Návrháři (modeláři) výstavních modelů

34329	Ostatní pracovníci příbuzní aranžérům
3433	Konzervátoři, restaurátoři a preparátoři a příbuzní pracovníci v galeriích, muzeích a knihovnách
34331	Konzervátoři
34332	Restaurátoři (kromě uměleckých)
34333	Preparátoři
34334	Odborní správci výstav a depozitářů
34339	Ostatní odborní pracovníci v galeriích, muzeích a knihovnách
3434	Šéfkuchaři a šéfcukráři
34341	Šéfkuchaři v jídelnách, menzách
34342	Šéfkuchaři v hotelových restauracích
34343	Šéfkuchaři v pohostinství
34344	Šéfcukráři
34349	Ostatní šéfkuchaři
3435	Ostatní odborní pracovníci v oblasti umění a kultury
34351	Asistenti režie
34352	Asistenti choreografie
34353	Asistenti audiovize
34354	Komparzisté
34355	Kaskadéři
34359	Odborní pracovníci v oblasti umění a kultury jinde neuvedení
35	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií
351	Technici provozu a uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií a příbuzní pracovníci
3511	Technici provozu informačních a komunikačních technologií
35110	Technici provozu informačních a komunikačních technologií
3512	Technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií
35120	Technici uživatelské podpory informačních a komunikačních technologií
3513	Technici počítačových sítí a systémů
35130	Technici počítačových sítí a systémů
3514	Správci webu
35140	Správci webu
352	Technici v oblasti telekomunikací a vysílání
3521	Technici v oblasti vysílání a audiovizuálních záznamů
35211	Zvukaři a osvětlovači
35212	Technici videozáznamů
35213	Technici audiovize
35214	Technici promítacích zařízení
35219	Ostatní technici v oblasti vysílání a audiovizuálních záznamů
3522	Technici v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
35221	Technici ve výzkumu a vývoji v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
35222	Technici projektanti, konstruktéři v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
35223	Technici technologové v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
35224	Technici přípravy a realizace investic, inženýringu v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
35225	Technici kontroly kvality, laboranti v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
35226	Technici přístrojů, strojů a zařízení v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
35227	Technici dispečerů v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
35228	Revizní technici, inspektoři v oblasti telekomunikací a radiokomunikací

35229	Ostatní technici v oblasti telekomunikací a radiokomunikací
7	Řemeslníci a opraváři
71	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)
711	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby
7111	Pracovníci montovaných staveb
71110	Pracovníci montovaných staveb
7112	Zedníci, kamnáři, dlaždiči a montéři suchých staveb
71121	Zedníci (kromě zedníků ohnivzdorného zdiva)
71122	Kamnáři, zedníci ohnivzdorného zdiva
71123	Dlaždiči
71124	Montéři suchých staveb
7113	Kameníci, řezači a brusiči kamene
71130	Kameníci, řezači a brusiči kamene
7114	Betonáři, železobetonáři a příbuzní pracovníci
71140	Betonáři, železobetonáři a příbuzní pracovníci
7115	Tesaři a stavební truhláři
71151	Tesaři
71152	Stavební truhláři
7119	Ostatní řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby
71191	Stavební údržbáři budov
71192	Kvalifikovaní pracovníci demoličních prací
71193	Lešenáři
71194	Stavební montéři (kromě montérů suchých staveb)
71195	Kvalifikovaní stavební dělníci hlavní stavební výroby
71199	Ostatní řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby jinde neuvedení
712	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci při dokončování staveb
7121	Pokrývači
71210	Pokrývači
7122	Podlaháři a obkladači
71221	Podlaháři (kromě parketářů)
71222	Parketáři
71223	Obkladači
7123	Štukatéři a omítkáři
71231	Štukatéři
71232	Omítkáři
7124	Izolatéři
71240	Izolatéři
7125	Sklenáři
71250	Sklenáři
7126	Instalatéři, potrubáři, stavební zámečníci a stavební klempíři
71261	Stavební instalatéři
71262	Instalatéři plynovodů
71263	Instalatéři vodovodů
71264	Instalatéři ústředního topení
71265	Potrubáři
71266	Stavební zámečníci
71267	Stavební klempíři

7127	Mechanici klimatizací a chladicích zařízení
71270	Mechanici klimatizací a chladicích zařízení
713	Malíři a příbuzní pracovníci, pracovníci povrchového čištění budov
7131	Malíři (včetně stavebních lakýrníků a natěračů), tapetáři
71311	Malíři interiérů
71312	Stavební lakýrníci a natěrači
71313	Tapetáři
7132	Lakýrníci a natěrači (kromě stavebních)
71321	Lakýrníci automobilů a jiných vozidel
71322	Lakýrníci a natěrači kovů, kovových výrobků
71323	Lakýrníci a natěrači dřevěných výrobků
71324	Lakýrníci a natěrači plastových výrobků
71329	Ostatní lakýrníci a natěrači (kromě stavebních)
7133	Pracovníci povrchového čištění budov, kominíci
71331	Čističi vnějších plášťů budov
71332	Kominíci
71339	Ostatní pracovníci povrchového čištění budov
72	Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech
721	Slévači, svářeči a příbuzní pracovníci
7211	Modeláři, formíři, jádraři a slévači ve slévárnách
72111	Modeláři slévárenští
72112	Formíři a jádraři ve slévárnách
72113	Slévači
7212	Svářeči, řezači plamenem a páječi
72121	Svářeči
72122	Řezači plamenem
72123	Páječi
7213	Pracovníci na zpracování plechu
72131	Klempíři (kromě stavebních)
72132	Karosáři a autoklempíři
72133	Montéři kotlů (včetně opravářů)
72139	Ostatní pracovníci na zpracování plechu
7214	Montéři kovových konstrukcí
72140	Montéři kovových konstrukcí
7215	Montéři lan a zdvihacích zařízení
72150	Montéři lan a zdvihacích zařízení
722	Kováři, nástrojaři a příbuzní pracovníci
7221	Kováři
72210	Kováři
7222	Nástrojaři a příbuzní pracovníci
72221	Nástrojaři
72222	Zámečníci strojů
72223	Provozní zámečníci, údržbáři
72224	Strojírenští kovodělníci
72225	Rytecí kovů
72226	Puškaři
72229	Ostatní pracovníci příbuzní nástrojařům

7223	Seřizovači a obsluha obráběcích strojů (kromě dřevoobráběcích)
72231	Seřizovači a obsluha konvenčních soustruhů
72232	Seřizovači a obsluha konvenčních fréz
72233	Seřizovači a obsluha konvenčních strojů na broušení
72234	Seřizovači a obsluha konvenčních strojů na vrtání
72235	Seřizovači a obsluha konvenčních strojů na hoblování
72236	Seřizovači a obsluha konvenčních strojů na řezání
72237	Seřizovači a obsluha číslicově řízených strojů
72239	Seřizovači a obsluha ostatních obráběcích strojů (kromě dřevoobráběcích)
7224	Brusiči, leštiči a ostříči nástrojů a kovů
72241	Brusiči nástrojů a kovů
72242	Leštiči nástrojů a kovů
72243	Ostříči nástrojů a kovů
723	Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kromě elektrických)
7231	Mechanici a opraváři motorových vozidel
72311	Mechanici a opraváři osobních automobilů
72312	Mechanici a opraváři nákladních automobilů
72313	Mechanici a opraváři autobusů a trolejbusů
72314	Mechanici a opraváři motorek
72319	Mechanici a opraváři ostatních motorových vozidel
7232	Mechanici a opraváři leteckých motorů a zařízení
72320	Mechanici a opraváři leteckých motorů a zařízení
7233	Mechanici a opraváři zemědělských, průmyslových a jiných strojů a zařízení
72331	Mechanici a opraváři lodních motorů, trupů a zařízení
72332	Mechanici a opraváři kolejových vozidel
72333	Mechanici a opraváři obráběcích strojů
72334	Mechanici a opraváři zemědělských strojů a zařízení
72335	Mechanici a opraváři průmyslových strojů a zařízení
72336	Mechanici a opraváři těžebních, stavebních a zemních strojů a zařízení
72337	Mechanici a opraváři mechanických částí energetických zařízení a elektropřístrojů
72339	Mechanici a opraváři ostatních strojů a zařízení (kromě přesných strojů)
7234	Mechanici a opraváři jízdních kol a příbuzní pracovníci
72340	Mechanici a opraváři jízdních kol a příbuzní pracovníci
73	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie
731	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel
7311	Výrobci, mechanici a opraváři přesných přístrojů a zařízení
73111	Výrobci, mechanici a opraváři hodin
73112	Výrobci, mechanici a opraváři měřicích a regulačních zařízení (kromě elektro)
73113	Výrobci, mechanici a opraváři optických a fotografických přístrojů
73119	Výrobci, mechanici a opraváři ostatních přesných přístrojů a zařízení
7312	Výrobci a opraváři hudebních nástrojů, ladiči
73121	Výrobci a opraváři hudebních nástrojů
73122	Ladiči hudebních nástrojů
7313	Klenotníci, zlatníci a šperkaři
73130	Klenotníci, zlatníci a šperkaři
7314	Keramici a pracovníci v příbuzných oborech
73141	Umělečtí keramici

73142	Keramici (kromě uměleckých)
73149	Ostatní řemeslní pracovníci v keramice
7315	Skláři, brusíči skla, výrobci bižuterie a skleněných ozdob
73151	Umělečtí skláři a umělečtí sklenáři
73152	Skláři dutého, lisovaného a technického skla
73153	Brusíči skla
73154	Výrobci bižuterie
73155	Výrobci skleněných ozdob
7316	Malíři, rytci a příbuzní pracovníci pro zdobení skla, keramiky, kovu, dřeva a jiných materiálů
73161	Malíři skla a keramiky
73162	Rytci a leptáři skla
73163	Umělečtí rytci a leptáři
73169	Ostatní pracovníci pro zdobení skla, keramiky, kovu, dřeva a jiných materiálů
7317	Tradiční zpracovatelé dřeva, proutí a příbuzných materiálů
73171	Řezbáři, kartáčníci a pracovníci v příbuzných oborech
73172	Umělečtí truhláři a řezbáři
73173	Umělečtí zpracovatelé proutí
73179	Ostatní tradiční zpracovatelé dřeva, proutí a příbuzných materiálů
7318	Tradiční zpracovatelé textilu, kůží a příbuzných materiálů
73180	Tradiční zpracovatelé textilu, kůží a příbuzných materiálů
7319	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel jinde neuvedení
73191	Pracovníci zhotovující umělecké výrobky z kovů
73192	Umělečtí štukatéri, kašéři a pracovníci v příbuzných oborech
73193	Umělečtí kameníci
73199	Ostatní pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel
732	Pracovníci polygrafie
7321	Pracovníci přípravy tisku
73210	Pracovníci přípravy tisku
7322	Tiskaři
73220	Tiskaři
7323	Pracovníci konečné úpravy tisku a vazači knih
73230	Pracovníci konečné úpravy tisku a vazači knih
74	Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky
741	Montéři, mechanici a opraváři elektrických zařízení
7411	Stavební a provozní elektrikáři
74110	Stavební a provozní elektrikáři
7412	Elektromechanici
74121	Elektromechanici elektrických zařízení (kromě zařízení v dopravních prostředcích)
74122	Elektromechanici elektrických zařízení v dopravních prostředcích
74123	Provozní elektromechanici
7413	Montéři a opraváři elektrických vedení
74131	Montéři a opraváři silnoproudých elektrických vedení
74132	Montéři a opraváři slaboproudých elektrických vedení
742	Mechanici a opraváři elektronických přístrojů a komunikačních technologií
7421	Mechanici a opraváři elektronických přístrojů
74210	Mechanici a opraváři elektronických přístrojů

7422	Mechanici a opraváři informačních a komunikačních technologií
74220	Mechanici a opraváři informačních a komunikačních technologií
75	Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech
751	Výrobci a zpracovatelé potravin a příbuzní pracovníci
7511	Zpracovatelé masa, ryb a příbuzní pracovníci
75111	Řezníci a uzenáři
75112	Porážecí zvířat, bourači masa
75119	Ostatní zpracovatelé masa, ryb a příbuzní pracovníci
7512	Pekaři, cukráři (kromě šéfcukrářů) a výrobci cukrovinek
75121	Pekaři
75122	Cukráři (kromě šéfcukrářů)
75123	Výrobci cukrovinek
7513	Výrobci mléčných produktů
75131	Mlékaři
75132	Výrobci sýrů
75139	Ostatní výrobci mléčných produktů
7514	Zpracovatelé ovoce, zeleniny a příbuzných produktů
75140	Zpracovatelé ovoce, zeleniny a příbuzných produktů
7515	Ochutnávači, degustátoři a kontroloři kvality potravin a nápojů a příbuzní pracovníci
75151	Ochutnávači, degustátoři
75152	Kontroloři kvality potravin a nápojů, laboranti
75153	Sládcí a sladovníci
75154	Vinaři
7516	Zpracovatelé tabáku a výrobci tabákových výrobků
75160	Zpracovatelé tabáku a výrobci tabákových výrobků
752	Zpracovatelé dřeva, truhláři (kromě stavebních) a příbuzní pracovníci
7521	Obsluha pil a jiných zařízení na prvotní zpracování dřeva
75210	Obsluha pil a jiných zařízení na prvotní zpracování dřeva
7522	Truhláři (kromě stavebních) a pracovníci v příbuzných oborech
75220	Truhláři (kromě stavebních) a pracovníci v příbuzných oborech
7523	Seřizovači a obsluha dřevoobráběcích strojů na výrobu dřevěných výrobků
75231	Seřizovači a obsluha konvenčních dřevoobráběcích strojů na výrobu dřevěných výrobků
75232	Seřizovači a obsluha číslicově řízených dřevoobráběcích strojů na výrobu dřevěných výrobků
753	Výrobci oděvů, výrobků z kůže a kožešin a pracovníci v příbuzných oborech
7531	Krejčí, kožešníci a kloboučníci
75311	Krejčí
75312	Kožešníci
75313	Kloboučníci
7532	Modeláři oděvů, střihači a příbuzní pracovníci
75321	Modeláři oděvů
75322	Modeláři technické konfekce
75323	Střihači textilu, kůže a podobných materiálů
75329	Ostatní pracovníci příbuzní modelářům oděvů a střihačům
7533	Švadleny, šičky, vyšívači a pracovníci v příbuzných oborech
75330	Švadleny, šičky, vyšívači a pracovníci v příbuzných oborech
7534	Čalouníci a příbuzní pracovníci
75341	Čalouníci nábytku

75342	Autočalouníci
75343	Výrobci matrací
75349	Ostatní čalouníci a příbuzní pracovníci
7535	Zpracovatelé kůže, koželužové a kožišníci
75350	Zpracovatelé kůže, koželužové a kožišníci
7536	Obuvníci a příbuzní pracovníci
75361	Výrobci a opraváři obuvi
75362	Výrobci a opraváři kožené galanterie (kromě sedlářů)
75363	Sedláři
75369	Ostatní pracovníci v oborech příbuzných obuvnictví
754	Ostatní řemeslní pracovníci a pracovníci v dalších oborech
7541	Potápěči
75410	Potápěči
7542	Střelmistři
75420	Střelmistři
7543	Kvalitáři a testovači výrobků, laboranti (kromě potravin a nápojů)
75430	Kvalitáři a testovači výrobků, laboranti (kromě potravin a nápojů)
7544	Hubitelé škůdců
75440	Hubitelé škůdců
7549	Řemeslní pracovníci a pracovníci v dalších oborech jinde neuvedení
75491	Báňští záchranáři a mechanici báňské záchranné služby
75492	Modeláři a formíři (kromě modelářů a formířů ve slévárenství)
75499	Ostatní řemeslní pracovníci a pracovníci v dalších oborech jinde neuvedení
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři
81	Obsluha stacionárních strojů a zařízení
811	Obsluha zařízení na těžbu a zpracování nerostných surovin
8111	Obsluha důlních zařízení (včetně horníků)
81111	Horníci v uhelných dolech (převážně ruční)
81112	Horníci v rudných dolech (převážně ruční)
81113	Horníci v dolech jiných než uhelných a rudných, kamenolamači (převážně ruční)
81114	Horníci hlubinné těžby strojní
81115	Horníci povrchové těžby strojní
81116	Obsluha razičích strojů, štítů, strojníci tuneláři
81117	Obsluha důlních vrtacích strojů a rypadel
81118	Strojníci báňských zařízení
81119	Obsluha ostatních důlních zařízení
8112	Obsluha zařízení na úpravu rudných a nerudných surovin
81121	Obsluha zařízení na úpravu rudných surovin
81122	Obsluha zařízení na úpravu nerudných surovin
8113	Vrtači a příbuzní pracovníci
81131	Vrtači při ropných nebo plynových vrtech
81132	Vrtači při stavebních činnostech
81133	Vrtači při geologických a hydrologických průzkumech
81139	Ostatní vrtači a příbuzní pracovníci
8114	Obsluha strojů na výrobu výrobků z cementu, kamene a ostatních nerostů
81141	Obsluha strojů na výrobu stavebních hmot
81142	Obsluha strojů na výrobu výrobků z kamene

81149	Obsluha strojů na výrobu ostatních výrobků z nerostů
812	Obsluha zařízení na zpracování a povrchovou úpravu kovů a jiných materiálů
8121	Obsluha zařízení na zpracování kovů
81211	Obsluha zařízení na hutní zpracování kovů (obsluha pecí a konvertorů)
81212	Obsluha zařízení ve slévárenství (taviči, slévači)
81213	Obsluha zařízení na tepelné zpracování kovů
81214	Obsluha zařízení na tažení a protlačování kovů
81215	Obsluha zařízení na tváření kovů ve válcovnách
81216	Obsluha kovací lisů a bucharů
81219	Obsluha ostatních zařízení na zpracování kovů
8122	Obsluha lakovacích a jiných zařízení na povrchovou úpravu kovů a jiných materiálů
81221	Obsluha lakovacích zařízení na povrchovou úpravu kovů a jiných materiálů
81222	Obsluha zařízení (kromě lakovacích) na povrchovou úpravu kovů a jiných materiálů
813	Obsluha strojů a zařízení pro chemickou výrobu a na výrobu fotografických materiálů
8131	Obsluha strojů a zařízení pro chemickou výrobu
81311	Obsluha strojů a zařízení pro zpracování chemikálií drcením, mícháním, teplem, filtrováním a destilací
81312	Obsluha strojů a zařízení pro zpracování ropy a zemního plynu
81313	Obsluha strojů a zařízení pro farmaceutickou výrobu
81314	Obsluha strojů a zařízení na výrobu kosmetických, toaletních a čistících výrobků
81315	Obsluha strojů a zařízení na zpracování radioaktivního a jiného nebezpečného materiálu
81316	Obsluha strojů a zařízení na výrobu koksu
81317	Obsluha strojů a zařízení na výrobu střeliva a výbušnin
81319	Obsluha ostatních strojů a zařízení pro chemickou výrobu
8132	Obsluha strojů a zařízení na výrobu a zpracování fotografických materiálů
81321	Obsluha strojů a zařízení na výrobu fotografických materiálů
81322	Obsluha strojů a zařízení na zpracování fotografických materiálů
814	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z pryže, plastu a papíru
8141	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z pryže
81410	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z pryže
8142	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu
81420	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu
8143	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z papíru
81430	Obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z papíru
815	Obsluha strojů na výrobu a úpravu textilních, kožených a kožešinových výrobků
8151	Obsluha strojů na úpravu vláken, dopřádání a navíjení příze a nití
81510	Obsluha strojů na úpravu vláken, dopřádání a navíjení příze a nití
8152	Obsluha tkacích a pletacích strojů
81521	Obsluha tkacích strojů
81522	Obsluha pletacích strojů
8153	Obsluha šicích a vyšívacích strojů
81530	Obsluha šicích a vyšívacích strojů
8154	Obsluha strojů na bělení, barvení, čištění a další úpravu tkanin
81540	Obsluha strojů na bělení, barvení, čištění a další úpravu tkanin
8155	Obsluha strojů na úpravu kůží a kožešin
81550	Obsluha strojů na úpravu kůží a kožešin
8156	Obsluha strojů na výrobu obuvi a příbuzných výrobků

81561	Obsluha strojů na výrobu obuvi
81562	Obsluha strojů na výrobu kožené galanterie
81569	Obsluha ostatních strojů v oborech příbuzných obuvnictví
8157	Obsluha strojů v prádelnách a čistírnách
81570	Obsluha strojů v prádelnách a čistírnách
8159	Obsluha strojů na výrobu a úpravu textilních, kožených a kožešinových výrobků jinde neuvedená
81591	Obsluha strojů na výrobu textilní galanterie
81592	Obsluha strojů na výrobu klobouků (včetně obsluhy strojů na výrobu forem na klobouky)
81599	Obsluha ostatních strojů na výrobu a úpravu textilních, kožených a kožešinových výrobků jinde neuvedená
816	Obsluha strojů na výrobu potravin a příbuzných výrobků
8160	Obsluha strojů na výrobu potravin a příbuzných výrobků
81601	Obsluha strojů na zpracování a konzervování masa a ryb
81602	Obsluha strojů na výrobu pečiva, čokolády a cukrovinek
81603	Obsluha strojů na výrobu mléčných výrobků
81604	Obsluha strojů na zpracování ovoce, zeleniny a ořechů (včetně sušení, konzervování a mražení)
81605	Obsluha strojů na výrobu nápojů
81606	Obsluha strojů na zpracování mouky
81607	Obsluha strojů na zpracování cukru, čaje, kávy a kaka
81608	Obsluha strojů na zpracování tabáku
81609	Obsluha ostatních strojů a zařízení na výrobu, zpracování, uchování potravin a příbuzných výrobků
817	Obsluha strojů a zařízení na zpracování dřeva a výrobu papíru
8171	Obsluha strojů a zařízení na výrobu a zpracování papíru
81710	Obsluha strojů a zařízení na výrobu a zpracování papíru
8172	Obsluha automatizovaných strojů a zařízení na prvotní zpracování dřeva
81720	Obsluha automatizovaných strojů a zařízení na prvotní zpracování dřeva
818	Ostatní obsluha stacionárních strojů a zařízení
8181	Obsluha strojů a zařízení na výrobu skla, keramiky a stavebnin
81811	Obsluha strojů a zařízení na výrobu skla
81812	Obsluha strojů a zařízení na výrobu keramiky a porcelánu (kromě cihel a dlaždic)
81813	Obsluha strojů a zařízení na výrobu cihel, dlaždic a jiných kameninových výrobků
81814	Obsluha strojů a zařízení na betonové výrobky
8182	Obsluha parních turbín, kotlů a příbuzných zařízení
81821	Obsluha parních turbín
81822	Obsluha kotlů na vytápění, ohřivačů a výměníků (kromě obsluhy kotlů lodí a lokomotiv)
81823	Obsluha kotlů lodí a lokomotiv
81824	Obsluha tepelných motorů
81825	Obsluha zařízení spaloven
81829	Obsluha ostatních kotlů a příbuzných zařízení
8183	Obsluha strojů na balení, plnění a etiketování
81830	Obsluha strojů na balení, plnění a etiketování
8189	Obsluha stacionárních strojů a zařízení jinde neuvedená
81891	Obsluha zařízení ve vodárenství a vodohospodářství (včetně čistíren vody)
81892	Obsluha zařízení na zpracování sběrných surovin (kromě kovového odpadu)
81893	Obsluha zařízení na úpravu kovového odpadu
81894	Obsluha zařízení na výrobu akumulátorů, baterií

81895	Obsluha zařízení na výrobu kabelů a lan
81896	Obsluha zařízení na výrobu a rozvod energií
81897	Obsluha průmyslových robotů
81899	Obsluha ostatních stacionárních strojů a zařízení jinde neuvedená
82	Montážní dělníci výrobků a zařízení
821	Montážní dělníci výrobků a zařízení
8211	Montážní dělníci mechanických zařízení
82110	Montážní dělníci mechanických zařízení
8212	Montážní dělníci elektrických, energetických a elektronických zařízení
82121	Montážní dělníci elektrických a energetických zařízení
82122	Montážní dělníci elektronických zařízení
8219	Montážní dělníci ostatních výrobků
82191	Montážní dělníci výrobků z kovů
82192	Montážní dělníci výrobků z pryže a plastů
82193	Montážní dělníci výrobků ze dřeva a příbuzných materiálů
82194	Montážní dělníci výrobků z kartonu a papíru
82195	Montážní dělníci výrobků z textilu a kůže
82196	Montážní dělníci výrobků ze skla a keramiky
82197	Montážní dělníci výrobků z kombinovaných materiálů
82199	Montážní dělníci výrobků z ostatních materiálů
83	Řidiči a obsluha pojízdných zařízení
831	Strojvedoucí a pracovníci zabezpečující sestavování a jízdu vlaků
8311	Strojvedoucí a řidiči kolejových motorových vozíků
83111	Strojvedoucí důlní kolejové dopravy
83112	Strojvedoucí lokomotiv, vlaků
83113	Strojvedoucí metra, podzemních drah
83114	Řidiči kolejových motorových vozíků a drezín
83119	Ostatní strojvedoucí
8312	Signalisté, brzdaři, výhybkáři, posunovači a příbuzní pracovníci
83121	Vlakvedoucí v nákladní dopravě
83122	Vedoucí posunu, posunovači, brzdaři
83123	Signalisté
83124	Výhybkáři, výhybkáři - točnáři
83125	Tranzitěři (dělníci)
83126	Průvodčí v nákladní dopravě
83127	Staniční dozorce (dělníci)
83128	Hradlaři - hláskaři
83129	Ostatní pracovníci zabezpečující sestavování a jízdu vlaků v mezistaničních úsecích
832	Řidiči motocyklů a automobilů (kromě nákladních)
8321	Řidiči motocyklů
83210	Řidiči motocyklů
8322	Řidiči osobních a malých dodávkových automobilů, taxikáři
83221	Řidiči osobních a malých dodávkových automobilů (kromě taxikářů a řidičů dopravy nemocných a raněných)
83222	Taxikáři osobních a malých dodávkových automobilů
83223	Řidiči dopravy nemocných a raněných
833	Řidiči nákladních automobilů, autobusů a tramvají

8331	Řidiči autobusů, trolejbusů a tramvají
83311	Řidiči autobusů v městské hromadné dopravě
83312	Řidiči autobusů v dálkové přepravě osob
83313	Řidiči trolejbusů
83314	Řidiči tramvají
8332	Řidiči nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel
83321	Řidiči nákladních automobilů (kromě tahačů)
83322	Řidiči tahačů
83323	Řidiči popelářských vozů
83324	Řidiči silničních úklidových vozidel
83325	Řidiči cisternových vozů
83326	Řidiči hasicích vozů
83329	Řidiči ostatních speciálních vozidel
834	Obsluha pojízdných zařízení
8341	Řidiči a obsluha zemědělských a lesnických strojů
83411	Traktoristé a obsluha zemědělských strojů
83412	Řidiči a obsluha lesnických strojů
8342	Obsluha železničních, zemních a příbuzných strojů a zařízení
83421	Obsluha strojů a zařízení pro práce na železniční trati
83422	Obsluha zemních a příbuzných strojů
8343	Obsluha jeřábů, zdvihacích a podobných manipulačních zařízení
83431	Obsluha jeřábů
83432	Obsluha zdvihacích a skladovacích zařízení
83433	Obsluha těžebních klecí, lanovek a podobných zařízení
83434	Řidiči kontejnerových překladačů
83439	Obsluha ostatních manipulačních zařízení (kromě obsluhy vysokozdvížných vozíků)
8344	Obsluha vysokozdvížných a jiných vozíků a skladníci
83441	Řidiči vysokozdvížných vozíků
83442	Řidiči paletovacích vozíků
83443	Skladníci, obsluha manipulačních vozíků
83449	Řidiči ostatních skladovacích vozíků
835	Pracovníci lodní posádky
8350	Pracovníci lodní posádky
83501	Lodníci
83502	Lodní strojníci
83509	Ostatní pracovníci lodní posádky

Zdroj: ČSÚ (2013)